

Mishnah Zevahim, chapter 3

משנה זבחים פרק ג

(1) All unfit persons [As enumerated in Zevahim 2:1] who slaughtered, their slaughtering is valid [even *lekhatilah*], since slaughtering is valid [even when performed] by non-priests [*zarim*], and by women, and by slaves, and by the ritually unclean, even in the case of sacrifices of the highest degree of sanctity,

א כל הפסולין ששחטו, שחיטתן כשרה. שהשחיטה כשרה בזרים, בנשים, ובעבדים, ובטמאים, אפלו בקדשי קדשים, ובלבד שלא יהיו טמאים נוגעים בבשר. לפיכך הם פוסלים במחשבה. וכלן שקבלו את הדם חוץ לזמנו וחוץ למקומו, אם יש דם הנפש, יחזור הפשר ויקבל: ב קבל הפשר ונתן לפסול, יחזור לפשר. קבל בימינו ונתן לשמאלו,

provided that the unclean [persons] do not touch the flesh; therefore they [these unfit persons] invalidate [the sacrifice] by an [illegitimate] intention [since they may slaughter, their improper intention has the power to invalidate]. But if any of these received the blood [intending to eat the flesh or burn the *emurim*] after the proper time or outside its proper place and lifeblood is [still in the animal], a fit [priest] must receive [it] a second time [for the intent of the unfit ones has no effect on the receiving of the blood, because intent has power only for those fit to perform the specific action, and the aforementioned may not receive the blood or any of the other sacrificial procedures].

(2) If a fit person [i.e., a priest] received [the blood] and gave [it] to one who is unfit, he returns it to the fit one [and the act of giving it to the unfit person

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה. והוא הדין דאפילו לכתחילה שוחטין, דכתיב (ויקרא א) ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם, מקבלה ואילך מצות כהונה, לימד על השחיטה שכשרה בזרים ובפסולים. ולא קתני שחטו דמשמע דיעבד אין לכתחלה לא, אלא משום טמאים בלבד, דטמא לכתחלה לא ישחט, גזירה שמא יגע בבשר. וטמא ששחט בקדשים ובשרים, לא משכחת לה אלא בסכינא אריכא וכגון שהוא עומד חוץ לעזרה ושחט הבהמה שבתוך העזרה, דהא שחיטת קדשים בעזרה היא, ואין טמא נכנס לעזרה. ובנטמא בשרץ שאינו מטמא את הסכין, דלאו אב הטומאה הוא, או בטמא מת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה, אבל בסכין לא, שטמא מת מטמא את הסכין להיות אב הטומאה ביוצא בו, והסכין מטמא את הבשר לפיכך הם פוסלים את הקרבן במחשבה. הואיל וראויין לעבודה זו, מחשבתן מחשבה ופוסלת: וכולן. הפסולים: שקבלו את הדם. על מנת לאכול ולהקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו: אם יש דם הנפש. עוד בבהמה, יחזור הכשר לעבודה ויקבל ויזרוק, והזבח כשר. שאין מחשבתן של אלו פוסלת בקבלה, לפי שאינן ראויין לה, ואין המחשבה פוסלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי, ובמקום הראוי לעבוד, דכתיב (ויקרא ז) המקריב אותו לא יחשב, בראוי להקרבה הכתוב מדבר: ב יחזור לכשר. ולא מפסיל במה

does not disqualify the sacrifice]. If he [the priest] received [the blood] in his right hand and transferred [it] to his left, he transfers it again to his right. If he received [it] in a sacred vessel and poured it [from there] into a non-sacred vessel, he returns it to the sacred vessel. If it spilled from the vessel onto the floor and he collected it, it is fit. If he [one who is not fit] applied it on the ramp [of the altar or on the altar], but not above its base [i.e., he applied it in the improper place; or]; if he applied what should be

יחזיר לימינו. קבל בכלי קדש ונתן בכלי חל, יחזיר לכלי קדש. נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו, כשר. נתנו על גבי הכבש, שלא כנגד היסוד, נתן את הנתנין למטה למעלה, ואת הנתנים למעלה למטה, את הנתנים בפנים בחוץ, ואת הנתנין בחוץ בפנים, אם יש דם הנפש, יחזור הכשר ויקבל: ג השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול, ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר, כשר. רבי אליעזר פוסל. לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר, פחות מפזית, כשר. לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית, כשר, שאין אכילה והקטרה

applied below [the red line] above [it], or what should be applied above below, or what should be applied within [the Sanctuary he applied] without [in the courtyard], or what should be applied without, within and lifeblood is [still in the animal], a fit [priest] must receive [the blood] anew.

(3) If one slaughters the sacrifice [intending] to eat what is not normally eaten [after the proper time or outside the proper place], or to burn [on the altar] what is not normally burnt, it is valid; but Rabbi Eliezer invalidates [the sacrifice]. [If he slaughters it intending] to eat what is normally eaten and to burn what is normally burnt, [but] less than the size of an olive, it [the sacrifice] is valid. To eat half as much as an olive and to burn half as much as an olive, it is valid, because [intentions concerning] eating and burning do not combine [to invalidate the sacrifice]. The Mishnah is referring to intentions of eating and/or burning after

רבנו עובדיה מברטנורא

שנתן אותו לפסול: נתנו. פסול: על גבי הכבש שלא כנגד היסוד. דהויא נתינה שלא במקומה. או שנתן את הנתנים למטה למעלה. יחזור הכשר ויקבל. וצריכא לאשמועינן בכולהו דאית ליה תקנתא בחורה. דאי אשמועינן ברישא, הוה אמינא הנך דחזו לעבודת צבור כגון טמא דחזי לכתחלה בצבור, הלכך גבי יחיד איכא תקנתא בחורה אבל שמאל דלא חזיא לעבודת צבור אימא דלית ליה תקנתא בחורה. ואי אשמועינן שמאל, הוה אמינא שמאל אית ליה תקנתא בחורה, שכן יש בה הכשר ביום הכפורים, שכהן גדול נוטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו, אבל כלי חול אימא לא. ואי אשמועינן כלי חול, משום דחזו לקדושינהו, אבל הנך אימא לא, צריכא: ג לאכול דבר שאין דרכו לאכול. חוץ לזמנו או חוץ למקומו: ר' אליעזר פוסל. ואין הלכה כרבי אליעזר:

the proper time or outside the proper place.]

(4) If one slaughters the sacrifice [intending] to eat as much as an olive of the skin, or of the gravy, or of the *kipah* [the spices added to season the meat], the *alal* [sediments of meat adhering to the skin when flayed], or of the bones, or of the tendons, or of the hoofs, or of the horns, either after the proper time or outside the proper

place, it is [a] valid [sacrifice], and one is not culpable on their account for [eating] *pigul*, *notar*, or [or eating in] impurity [the punishment of *karet*].

(5) If one slaughters sacred animals [i.e., sacrifices; this refers to females], [intending] to eat the fetus or the afterbirth [which are not considered part of the body of the sacrifice] outside [the proper place, the slaughtering does not render them unfit], and [if his intent was to eat it after its proper time, it] does not render [it] *pigul*; if one pierces [the necks of] doves inside [the courtyard, intending] to eat their eggs outside [the proper place, he does not render the sacrifice invalid and if he intended to eat it after its proper time], he does not render [it] *pigul*. The milk of sacred animals or the eggs of doves do not make a person culpable for *pigul* [i.e., if he had the improper intent regarding the sacrifice which became *pigul* and then drank of its milk, he is not liable for *pigul*], *notar*, or uncleanness [for they are not considered part of the body of the sacrifice].

(6) If he slaughtered it with the intention of leaving its blood or its *emurim* for רבנו עובדיה מברטנורא

ד קיפה. תבלין ודק דק שבשולי קדרה: **אלל.** שיורי הבשר הנדבקים בעור בשעת הפשת. פירוש אחר, גיד הצואר שהוא קשה ואינו ראוי לאכילה שקורין קפיל"ז בלע"ז: **הקרנים והטלפים.** ואפילו מה שיש בהן קרוב לבשר שכשחותכין אותו יוצא ממנו דם, לא חשיב כבשר: **ואין חיביבין עליהם משום פגול.** אם היה הזבח פגול, שחשב על בשרו לאכלו חוץ לזמנו, ואכל מאלו, פטור: **וטמא.** אם אכל מאחת מאלה בטומאת הגוף מזבח כשר, אינו חייב משום אוכל קדשים בטומאת הגוף: **ה השוחט את המוקדשין.** כל היבא דנקט האי לישנא, מיידי בנקבות: **לאכול שליל.** שבמעיה: **או שליא.** העור החופה את הולד. אין מחשבה זו פוסלת את הזבח. דשליל ושליא לאו גופא דזבחה הוא: **לא פיגל.** הכי קאמר, השוחט את המוקדשין לאכול שליל או שליא חוץ למקומו, לא פסל. ואם חשב לאכול מהן חוץ לזמנו, לא פיגל: **חלב המוקדשין וביצי תורין אין חיביבין עליהן משום פגול.** אם פגל בזבח ואכל מחלב שבדדיה, לא מייחייב עליה משום פגול. דלאו גופא דזבחה

מְצַטְרֵפִין: ד השוחט את הזבח לֵאכּוֹל כּוֹזֵית מן העור, מן הרטב, מן הקיפה, מן האָלֵל, מן העצמות, מן הגידים, מן הטלפים, מן הקרנים, חוץ לזמנו או חוץ למקומו, כִּשְׁר וְאִין חִיבִים עֲלֵיהֶם מְשׁוּם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא: ה השוחט את המוקדשין לֵאכּוֹל שְׁלִיל או שְׁלֵיא בְּחוּץ, לֹא פִּגְל. הַמוֹלֵק תּוֹרִין בְּפָנִים לֵאכּוֹל בִּיצֵיהֶם בְּחוּץ, לֹא פִּגְל. חֵלֵב הַמוֹקְדָּשִׁין וּבִיצֵי תּוֹרִין, אִין חִיבִין עֲלֵיהֶם מְשׁוּם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא: ו שְׁחָטוּ עַל מְנַת

the following day [not of offering them the following day, for this is intent after the proper time, and is absolute *pigul*, rather to leave everything for the following day i.e., not to offer it all], or of carrying them outside, Rabbi Yehudah disqualifies [it; since the carrying outside or the leaving disqualifies, so too, does the intent to perform these actions], but the Sages declare it fit [since he did not intend to

offer, sprinkle the blood, or eat after the time or outside the proper place, he has not invalidated it. The law is in accordance with the Sages]. [If he slaughtered it] with the intention of sprinkling [the blood] on the ramp, [or on the altar] but not above its base; or of applying below [the line] [running along the middle of the altar] what should be applied above, or above what should be applied below, or outside what should be applied within, or within what should be applied outside; [or with the intention] that unclean [persons] should consume it, [or] that unclean [priests] should offer it [i.e., the blood or the *emurim*] [or] that uncircumcised [persons] should eat it, [or] that uncircumcised persons should offer it; [or with the intention] of breaking the bones of the Pesah-offering, or eating from it half-roasted [both of which are forbidden, (see Exodus 12:9,46)] or of mingling the blood with the blood of invalid [sacrifices], it is valid, because an [illegitimate] intention does not disqualify [a sacrifice] except where it [the

להניח דמו או את אמוריו למחר, או להוציאן לחוץ, רבי יהודה פוסל, והכמים מכשירין. (שקטו) על מנת לתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד, לתן את הנתנין למטה למעלה, ואת הנתנין למעלה למטה, את הנתנין בפנים בחוץ, ואת הנתנין בחוץ בפנים, שיאכלוהו טמאים, שיקריבוהו טמאים, שיאכלוהו ערלים, שיקריבוהו ערלים, לשבר עצמות הפסח ולאכול הימנו נא, לערב דמו בדם פסולין, כשר, שאין המחשבה פוסלת

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא: ו להניח דמו או את אמוריו למחר. לא שיקטירם למחר, דהאי מחשבת חוץ לזמנו היא ופגול גמור הוי. אלא על מנת שיניח הכל למחר ולא יקטירם: רבי יהודה פוסל. הואין ומיפסל בהוצאה ובהנחה, מיפסל נמי במחשבת הוצאה והנחה. וכשם שאם הניח למחר פסול, דדם נפסל בשקיעת החמה, כך אם חשב עליהן להניחם למחר, פסל: והכמים מכשירין הואיל ולא חשב לא להקטיר ולא לזרוק ולא לאכול חוץ לזמנו, וכן לא חשב לא להקטיר ולא לזרוק ולא לאכול חוץ למקומו. אע"פ שחשב להניח למחר או להוציא חוץ למקומו, לא פסל. והלכה כהכמים. והא דלא פסל רבי יהודה במחשב בדמים הנתנין למטה לתת אותם למעלה הואיל ואם עשה כן פסל, משום דסבירא ליה לר' יהודה שהחושב לזרוק הדם על המזבח אפילו שלא במקומו כאילו חשב לזרוק במקומו, ובלבד שלא יחשוב לזרוק חוץ לעזרה:

intention] is after its proper time or outside its proper place, and [in the case of] a Pesah-offering and sin-offering, [the intention to slaughter them] for a different purpose.

אָלֵא חוּץ לְזִמְנוֹ וְחוּץ לְמִקְוָמוֹ, וְהִפְסִחַ וְהִחֲטִאתָ שְׂלֵא לְשִׁמּוֹן:

emishnah.com

Mishnah Zevahim chapter 4

משנה זבחים פרק ד

(1) The School of Shammai maintain: With regard to any [blood] which is to be sprinkled on the outer altar, if [the priest] applied [it] with one sprinkling, he has effected atonement [the sacrifice is valid, though *le-khathilah* two sprinklings are required]. But in the case of a sin-offering, two applications [are indispensable]; but

א בית שמאי אומרים, כל הנתנין על מזבח החיצון, שאם נתנן מתנה אחת, כפר. ובחטאת, שתי מתנות. ובית הלל אומרים, אף חטאת שנתנה מתנה אחת, כפר. לפיכך, אם נתן את הראשונה כתקנה ואת השנייה חוץ לזמנה, כפר. נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השנייה חוץ למקומה, פגול, ותיבין עליו פרת:

the School of Hillel rule: In the case of the sin-offering too, if [the priest] applied it with a single application, he has effected atonement. Therefore, if he made the first application in the proper manner, and the second [with the intention of eating the flesh] after the proper time, he has atoned [and may proceed to offer the sacrifice on the altar, since the first application alone sufficed. According to the School of Shammai, this is the law for all sacrifices except a sin-offering, and according to the School of Hillel that too is included]. And if he performed the first application [with the intention of eating the flesh] after its proper time and the second outside its proper place, it is *pigul*, and involves *karet* [the second intention does not neutralize the first].

רבנו עובדיה מברטנורא

א בית שמאי אומרים כל הנתנין על מזבח החיצון. יש מהן שטעונין ארבע מתנות, ויש מהן שטעונים שתיים שהם ארבע, ויש שטעונים מתנה אחת. כדתנן באיך פרקין. והשתא קאמר דכולן שלא נתן אלא מתנה אחת בדיעבד כפר, דכתיב (דברים יג) ודם זבחיך ישפך, שפיכה אחת משמע, מדלא כתיב סביב דמשמע שתי מתנות שהן ארבע: ובחטאת שתי מתנות. שלש פרשיות נאמרו בחטאות החיצונות בויקרא, אחת בשעיר נשיא, ושתיים בחטאות יחיד אחת בכבשה ואחת בשעירה. בשתיים כתיב על קרנת חסר, והאחת מלא. ובית שמאי יש להן יש אם למקרא, הרי כאן שש, ואין במזבח אלא ארבע, והשתיים יתרות לא נאמרו אלא ששנאן הכתוב לעכב. ובית הלל סברי אהני מקרא דמשמע שש, ואהני מסורת דמשמע ארבע, הלכך טפי חדא אמסורת ובצר חדא ממקרא והווי להו חמש, ארבע למצוה וחד לעכב, ואם נתן מתנה אחת כפר: לפיכך. חטאת וכל הזבחים לבית הלל, ולבית שמאי שאר הזבחים חוץ מחטאת, נתן את הראשונה כתקנה ואת השנייה במחשבת אכילת בשר חוץ לזמנה: כפר. וכשר הקרבן ליקרב על ידי מתנה ראשונה. דאין השנייה מתרת הבשר, שהרי הותר על ידי מתנה ראשונה, הלכך אינה מפגלת: נתן את הראשונה חוץ לזמנה כו' פגול וחייבין עליו כרת. שאין מחשבת חוץ למקומה דשנייה מוציאתו מידי פגול, שהרי הוקבע בראשונה שקרבו כל מתיריו:

(2) With regard to any [blood] which is sprinkled on the inner altar, if [the priest] omitted one of the applications, he has not atoned; therefore, if he applied all in the proper manner but one in an improper manner [i.e., with a wrongful intention], it [the sacrifice] is invalid, but does not involve *karet*

[since one application is insufficient to make the sacrifice fit; so too, such a sacrifice cannot be made *pigul* through a service which is by itself, incomplete to make the sacrifice valid].

(3) These are the things for which one is not liable on account of *pigul* [if eaten]: the fistful, the frankincense, the incense, the priest's meal-offering, the anointed priest meal-offering, [e.g., if the priest took off the fistful with the intention of eating the remainder tomorrow, he thereby renders the whole sacrifice *pigul*; nevertheless, he incurs no liability for eating the fistful itself. Since *pigul* applies only to that which (has a *matir* i.e.,) is permitted or made fit through something else (e.g., the rest of the meal-offering is ordinarily permitted for consumption through the taking of the fistful), whereas the fistful is not permitted through anything else. The same applies to incense, the frankincense, and the others enumerated in the Mishnah. Meal-offerings brought (as a result of a vow) by ordinary priests and the mandatory twice-daily offerings of the anointed priest (see Leviticus 13) were wholly burnt on the altar without the rite of taking the fistful; thus they were not permitted by anything else.], the blood, and the drink-offerings that are brought separately [which became *pigul*, if eaten does not

רבנו עובדיה מברטנורא

ב אם חסר אחת מכל המתנות לא כפר. דבר העלם דבר כתיב (ויקרא ד) ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו, ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בו אלא לכפול באזהרת הזאות שבו הוא דאתא, והכי משמע, ועשה לו כאשר כתבתי לך עשיותיו, ושנה עליהם לעכב שאם חסר אחת מכל המתנות לא כפר: **לפיכך אם נתן כולן כתקנן.** הואיל וכולן מתירות, אין זו מתרת בלא זו ואין זו מפגלת בלא זו: **ואחת שלא כתקנה.** במחשבת חוץ לזמנו: **פסול.** שלא הותר בראשונות: **ואין בו כרת.** שאין מפגלים בחצי מתיר: **ג אלו דברים שאין חייבים עליהם.** כרת באכילתן משום פגול: **הקומץ.** אם קמץ על מנת לאכול שירים למחר, ונתפגלה המנחה שאינה נאכלת אלא ליום ולילה, אין האוכל את הקומץ בכרת, שאין פגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים. דפגול משלמים ילפינן ליה, דכתיב (ויקרא ז) ואם האוכל יאכל מבשר זבח שלמיו וגו', מה שלמים מיוחדים שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח, שהדם מתיר להקטיר האימורין למזבח.

involve *karet*]; this is the opinion of Rabbi Meir. The Sages say: Also these [the blood, and the drink-offerings] that are brought with an animal [sacrifice; if the sacrifice is made *pigul* and one eats these things enumerated here, he is not liable to *pigul*. Drink-offerings could be brought separately if vowed, or as an accompaniment to animal sacrifices. Rabbi Meir rules that whether they are brought entirely by themselves (nothing else having been vowed), or they are brought actually as an addition to an animal sacrifice, but on the following day, they do not involve liability for *pigul*, because in that case they are not permitted through something else (the sacrificing of the animal), but through themselves. If, however, they are brought at the same time as the animal, they are permitted through the sacrificing of the same, and therefore involve *karet*. The Sages, however, maintain that even then we do not regard them as permitted through the animal sacrifice, since they could have been presented separately the next day]. A leper's *log* [a liquid measure] of oil [Leviticus 14:10, 15-18. The residue of this which was consumed]: Rabbi Shimon says: One does not become liable on account of *pigul* [if the priest rendered the guilt-offering which it accompanied *pigul*, one is not liable to *karet* for consuming the oil. Though the efficacy of the oil rite is dependent on the prior application of the blood of the guilt-offering on the leper, nor may it be consumed unless the blood of the offering was duly sprinkled; nevertheless, since the oil can be brought up until ten days after the offering, it is not regarded as permitted for consumption through it, and therefore does not involve *karet* on account of *pigul* if eaten, even

רבנו עובדיה מברטנורא

והאימורין מתירין הבשר לאדם, וחיבין עליהם משום פגול, אף כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול לאפוקי כל הנך דחשיב במתניתין, שאין להם מתירין אלא הן עצמן מתירין לאחרים, שהאוכל מהן אינו חייב משום פגול: **והלבונה**. אין אחר מתירה אלא היא מתרת את המנחה, כמו הקומץ: **ומנחת כהנים**. כולה כליל ואינה נקמצת. הלכך אין אחר מתירה: **ומנחת כהן משיח**. דהיינו חביתי כהן גדול שהיא קריבה בכל יום מחציתה בבוקר ומחציתה בערב: **ומנחת נסכים**. לא גרסינן. דהא מפליג פליגי בה, ויש חילוק בין באה עם הזבח לבאה בפני עצמה: **והרם**. הוא המתיר: **והנסכים הבאים בפני עצמן**. כגון שהתנדב מנחת נסכים בלא זבח, כדאמרינן במנחות מתנדב אדם מנחת נסכים בפני עצמה. אי נמי, הביאה בשביל הזבח אלא שהביא שבחיו היום ונסכיו למחר, דאמר מר ומנחתם ונסכיהם אפילו למחר. אבל אם הביאין עם זבחו ופגל בזבח, נתפגלו הנסכים: **והכמים אומרים אף הבאים עם הבהמה**. דכיון דיכול להקריב נסכים למחר, נמצא שאין הזבח מתירן ליקרב, אלא הן מתירין את עצמן. והלכה כחכמים: **לוג שמן של מצורע**. שיריו

when the oil is brought on the same day]; while Rabbi Meir rules: It involves liability on account of *pigul*, because the blood of the guilt-offering makes it permitted [if it is brought on the same day, to which case Rabbi Meir refers]. And whatever has anything that makes it permitted, whether for a man or for the altar, involves liability on account of *pigul* [if eaten].

(4) [The sprinkling of] the blood of the burnt-offering [is a *matir* and] permits its flesh for [burning on] the altar, and its skin to the priests. The blood of the burnt-offering of a bird permits its flesh to the altar. The blood of the sin-offering of a bird permits its flesh to the priest. The blood of the bullocks that are burnt and the goats that are burnt permits their *emurim* [sacrificial fats] to be offered [on the altar]. Rabbi Shimon says: Whatever does not [have its blood sprinkled] on the outer altar, as [does] the *shelamim* peace offering [which is the source of the law of *pigul*; the laws of *pigul* by all other sacrifices are learnt from *shelamim*], does not involve liability on account of *pigul* [if eaten].

רבנו עובדיה מברטנורא

נאכלין: אין חייבין עליו משום פגול. אם פגל באשם, לא נפגל הלוג. ואע"פ שהלוג תלוי באשם, דכתיב (שם יד) על דם האשם, דאם לא נתן מדם האשם תחלה אין נתינת השמן כלום, אפילו הכי כיון דאדם מביא אשמו עכשיו ולוגו עד עשרה ימים, נמצא שאין האשם מתירו. וכיון דאין לו מתירים, אין חייבין עליו משום פגול: ור' מאיר אומר. לוג הבא עם האשם בו ביום, חייבין עליו משום פגול אם פגל באשם. ואין הלכה כר' מאיר: בין לאדם בין למזבח. או לזה או לזה: ד העולה רמה מתיר את בשרה למזבח. דכתיב (שם א) וזרקו את הדם, והדר וערכו: ועורה לכהנים. דכתיב (שם ז) עור העולה אשר הקריב, אין לו אלא לאחר זריקה: חטאת העוף. שהיא נאכלת לכהנים נפקא לן מדכתיב לכל חטאתם, לרבות חטאת העוף. דלא תימא נבילה היא: פרים הנשרפים. פר כהן משיח, ופר העלם דבר של צבור, ופר יום הכפורים: ושעירים הנשרפים. שעיר של יום הכפורים, ושעירי עבודה זרה. שכל אלו דמן טעון הויה לפנים ואימוריהן קרבין על מזבח העולה ושאר הבשר נשרף בבית הדשן. והואיל ודמן מתיר את אימוריהן ליקרב, אם פגל בהן ואכל את אימוריהן חייב עליהן משום פגול: כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים. דפגול, בשלמים הוא דכתיב, מה שלמים מיוחדים שמתן דמן על מזבח החיצון, אף כל שדמן נתון על מזבח החיצון. לאפוקי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שדמן טעון הויה דמים בפנים. ואין הלכה כרבי שמעון:

(5) The sacrifices of heathens [their offerings by vow to the Temple] do not involve [the] liability [of *karet*] on account of *pigul*, *notar* [if one left over the flesh of a sacrifice after the proper time for it to be eaten], or defilement [if one ate of the flesh while being in an impure state], and if one slaughters them outside [the Temple bounds], he is not liable; the

ה קדשי נכרים, אין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא. והשוחטין בחוץ, פטור, דברי רבי מאיר. רבי יוסי מחייב. דברים שאין חייבין עליהם משום פגול, חייבין עליהם משום נותר, משום טמא, חוץ מן הדם. רבי שמעון אומר, בדבר שדרךן להאכל. אבל (כגון) העצים והלבונה והקטרת, אין חייבין עליהם משום טמאה: ו לשם ששה דברים הזבח נזבח, לשם זבח, לשם זבחה, לשם

opinion of Rabbi Meir. But Rabbi Yose declares him liable. The things which do not involve liability on account of *pigul* [enumerated in Mishnah 3, above], involve liability on account of *notar* and defilement except blood [if one consumes blood of a sacrifice which was *pigul* or of *notar* or while being in an impure state there is no additional liability of *karet*]. Rabbi Shimon declares one liable in respect of anything which is normally eaten [if eaten in an impure state]; but wood, the frankincense, and the incense do not involve liability on account of defilement.

(6) The sacrifice is slaughtered with intent for six things: for the sake of the sacrifice [e.g., this sacrifice is a peace-offering], for the sake of the one sacrificing [e.g., this sacrifice is for so and so], for the sake of the [Divine] Name,

רבנו עובדיה מברטנורא

ה קדשי נכרים. שהנכרים נודרים נדרים ונדבות כישראל, דכתיב בפרשת אמור איש איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם, ודרשינן איש מה תלמוד לומר איש איש, לרבות את הנכרים שנודרים נדרים ונדבות כישראל: אין חייבין משום פגול נותר וטמא. דפגול יליף מנותר בגזירה שוה דעון עון ונותר יליף מטמא בגזירה שוה דחלול חלול (ויקרא כב) וינזרו מקדשי בני ישראל, ולא מקדשי נכרים. ואין הלכה כר' מאיר: דברים שאין חייבין עליהם משום פגול. כגון הקומץ והקטורת וכל השנויין במשנתנו: משום טמא. האוכלן בטומאת הגוף חייב כרת: חוץ מן הדם. דמיעטיה קרא דכתיב (שם י) ואני נתתיו לכם, שלכם יהא כשאר חולין, ולא כקדשים. ועוד כתיב (שם) על המזבח לכפר, לכפרה נתתיו ולא למעילה הלכך אין חייבין עליו לא משום טומאה ולא משום נותר ולא משום פגול, אלא משום אוכל דם גרידא: בדבר שדרךן להאכל. שדרך בני אדם לאכלן. ואע"פ שהוא מן הנקטרים כגון קומץ ומנחת כהנים והדומים לה. אבל לבונה ועצים וקטורת אין חייבין עליהן משום טומאה. ורבנן פליגי עליה ומרבו להו לטומאה מקרא דכתיב (שם י) והבשר אשר יגע בכל טמא, והבשר יתירא לרבות עצים ולבונה. והלכה כחכמים דעצים ולבונה נמי יש בהן משום טומאה, ואין לך עצים דמיטמאין אלא עצים של קרבן בלבד. שאם נגעה בהן טומאה אסור

for the sake of fire-offerings [i.e., that this sacrifice will be offered on the altar], for the sake of producing a smell [previously roasted flesh does not produce a smell when burnt], for the sake of pleasing [the Holy One, blessed be He]; and a sin-offering and a guilt-offering for the sake of [the] sin [for which the person brings it]. Rabbi Yose said: Even if one did not have any of these intentions in his heart [while slaughtering], it is valid, because it is a regulation of the Court [that during slaughter the priest should not state his intent, lest he come to state an improper intent], since the intention is determined only by the one performing the service [i.e., the priest, and not the owner of the sacrifice, and thus if the priest intended it for a different purpose, it counts as a sacrifice so offered, even though the owner intended it for its rightful purpose].

הַשֵּׁם, לְשֵׁם אֱשִׁים, לְשֵׁם רִיחַ, לְשֵׁם נִיחוּחַ. וְהַחֲטָאת וְהָאֵשֶׁם, לְשֵׁם חֲטָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֱלֹהִים, כְּשֶׁר, שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין, שְׂאִין הַמּוֹחֶשֶׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד:

רבנו עובדיה מברטנורא

לשרפן על גבי המזבח: **ו לשם זבח**. לאפוקי שינוי קודש, כגון לשם זבח אחר: **לשם זובה**. לאפוקי שינוי בעלים. כדילפינן לעיל בריש פרק קמא ממוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה וכו': **לשם אשים**. לאפוקי אם שחטו על מנת לעשותו חתיכות צלויות בגחלים: **לשם ריח**. לאפוקי אם צלאן תחלה חוץ למערכה, דתו לא מסקי ריחא: **לשם הנחת רוח**. נחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה רצונו. וכל הני ילפינן להו מדכתיב אשה ריח ניחוח: **לשם חטא**. לשם חטאו שהוא מביאו עליו: **אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו**. אלא שחטו סתם, כשר: **שהוא תנאי בית דין**. שישחוט סתם ולא לימא לשמן. דלמא אתי למימר שלא לשמן: **שאינ המוחשבה הולכת אלא אחר העובד**. הלכך אי הוה אומר שלא לשמן אף כי אמרו הבעלים לשמן, לאו מידי הוא. דלאו בדידהו תליא מלתא, דכתיב (ויקרא ז) המקריב אותו לא יחשב. והלכה כר' יוסי:

Mishnah Zevahim, chapter 5

משנה זבחים פרק ה

(1) Which is the place [for the rites] of sacrifices? The slaughtering of sacrifices of the higher [degree of] sanctity [i.e., עולות — burnt-offerings, אשמות — sin-offerings, and אשמות — guilt-offerings] is at the north [side of the altar]. The slaughtering of the bullock and the he-goat of the Day of

א איזהו מקומן של זבחים, קדשי קדשים שחיתתן בצפון, פך ושעיר של יום הכפורים שחיתתן בצפון, וקבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון הזיה על בין הבדים ועל הפרכת ועל מזבח הזהב. מתנה אחת מהן מעכבת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. אם לא נתן, לא

Atonement is at the north, and the receiving of their blood is [performed] with service vessels at the north, and their blood requires sprinkling between the staves [of the Ark], on the veil, and on the golden altar; [the omission of] a single application [of blood] of these invalidates [the ceremony]. The residue of the blood, he [the priest] poured out on the western base of the outer altar, but if he

רבנו עובדיה מברטנורא

א איזהו מקומן של זבחים. קדשי קדשים. עולות וחטאות ואשמות שחיתתן בצפון. עולה בהדיא כתיב בה (שם א) ושחט אותו על ירך המזבח צפונה חטאת כתיב בה (שם ב) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת. אשם כתיב ביה (שם ז) במקום אשר ישחט את העולה ישחט את האשם: שחיתתן בצפון. והא דלא תני הכא וקבול דמן בכלי שרת בצפון, אע"ג דכולהו קבלת דמן בצפון במקום שחיתה, דסמוך לשחיטה כתיב ולקח מדם הפר, אלא, משום דאיכא אשמו של מצורע שהכהן היה מקבל מקצת דמו בכפו, דכתיב (ויקרא יד) ולקח הכהן מדם האשם ונתן, מה נתינה בעצמו של כהן אף לקיחה בעצמו של כהן משום הכי לא כתב הכא וקבול דמן, שאין קבול דמן שוה. ומשום דלא סגי ליה בלא קבלת כלי, שלאחר שקבל כהן אחד למקצת דם בידו היה כהן אחר מקבל הדם בכלי משום הכי הדר תני בהדיא אשם מצורע אשם תלוי שחיתתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון: פך ושעיר של יום הכפורים. אע"ג דצפון בעולה הוא דכתיב, הקדים תנא לחטאות ברישא, דאידי דאתיא מדרשא חביבא ליה. וחטאות פנימיות אידי דנכנס דמן לפני ולפנים חביבא ליה ואקדמינהו לשאר חטאות. ואינהו נמי שחיתתן בצפון דכתיב (שם ד) ושחט את החטאת במקום העולה, וקרא יתירא הוא, דהא כתיב במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת, אלא זה בנה אב לכל החטאות שיהו טעונות צפון: וקבול דמן בכלי שרת. דכתיב בעולת סיני (שמות כד) וישם באגנות, ומננו למדו כל הזבחים להיות טעונים כלי: הזיה על בין הבדים. עומד בין שני בדי ארון ומוזה אחת למעלה ושבע למטה כנגד עוביה של כפורת, ולא היו נוגעים בה: ועל הפרוכת. דכתיב (ויקרא טו) וכן יעשה לאהל מועד: ועל מזבח הזהב. כדכתיב ויצא אל המזבח. בסדר עבודת יום הכפורים בפרשת אחרי מות: מתנה אחת מהן מעכבת. כדאמרן בפרק בית שמאי [לעיל בפרק ד' משנה ב] דבפר העלם דבר כתיב ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו, וקרא יתירא הוא, לעכב שאם חסר אחת מן המתנות לא כפר. ודרשינן ועשה לפר, זה פר יום הכפורים דבדידיה נמי מתנה אחת

did not pour it out, he did not invalidate [the sacrifice].

(2) As for the bullocks which were burnt [i.e., the bullocks brought as sin-offerings when either the whole community or the anointed priest sinned. These were not eaten by the priests but rather, burnt outside Jerusalem (Leviticus 4:12-21; Yoma 68a)] and the he-goats which were

burnt [i.e., the he-goats brought for the sin of idolatry], their slaughtering is done at the north, and the receiving of their blood is [performed] with service vessels at the north, and their blood requires sprinkling on the veil, and on the golden altar; [the omission of] a single one of these applications invalidates [the sacrifice]. The residue of the blood he [the priest] poured out on the western base of the outer altar; but if he did not pour it out, he did not invalidate [the sacrifice]. Both of these [the sin-offerings of the Day of Atonement and the other sin-offerings which were burnt] were burnt at the ash-pit [the place where the ashes of the outer altar were deposited].

(3) Public and private sin-offerings: these are the public sin-offerings [which need special mention here, for several have already been taught in the preceding Mishnah]: the he-goats of the new moon [— ראשי חדשים] and Festivals are slaughtered in the north, and their blood is received in a service vessel in the

רבנו עובדיה מברטנורא

מעבבת כמו פר העלם דבר: שיירי הדם היה שופך על יסוד מערבי. כדכתיב (ויקרא ד) אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אוהל מועד, ואוהל מועד למערבו של מזבח החיצון היה: אם לא נתן. שיירי הדם ליסוד. לא עכב הכפרה. דבתר הזאות ומתן דמים לפנים, כתיב (שם טו) וכלה מכפר את הקודש, דמשמע שכבר שלמו כל הכפרות כולן: ב פרים הנשרפים. פר העלם ופר כהן משיח, שאין נאכלים לכהנים אלא נשרפים חוץ לירושלים: ושעירי הנשרפים. שעירי עבודה זרה, שהוקשו לפר העלם לכל דבריהם: הזיה על הפרוכת. שבע הזיות על הפרוכת. אבל בין הבדים לא כתיב בהו הזיה כמו בפר של יום הכיפורים דכתיב ביה (שם) והזה באצבעו על פני הכפורת: אלו ואלו. של יום הכיפורים ושאר הנשרפים: נשרפין בבית הרשן. למקום שמוציאים שם את הדשן של מזבח החיצון, דכתיב ביה (שם ו) והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה. ובפרים הנשרפים כתיב (שם ז) אל שפך הדשן ישרף: ג אלו הן חטאות הצבור. שאנו צריכין להזכירם, שהרי הפנימיות כבר נשנו: שעירי ראשי חדשים ושל מועדות. שהן על מזבח החיצון: שחיתתן בצפון. שהרי למדנו

עכב: ב פרים הנשרפים ושעירי הנשרפים שחיתתן בצפון, וקבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון הזיה על הפרכת ועל מזבח הזהב. מתנה אחת מהן מעפכת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. אם לא נתן, לא עכב. אלו ואלו נשרפין בבית הדשן: ג חטאות הצבור והיחיד. אלו הן חטאות הצבור, שעירי ראשי חדשים ושל מועדות, שחיתתן בצפון, וקבול דמן בכלי

north, and their blood requires four applications on the four corner horns. [Since the corners were high above the ground] how was it done? He went up the ascent plank, turned to the surrounding balcony [sovev, a terrace or balcony which ran around the altar. He had to stand on the balcony because he applied the blood with his

שְׂרֵת בְּצַפּוֹן, וְדָמָן טְעוֹן אַרְבַּע מִתְּנוֹת עַל אַרְבַּע קַרְנוֹת, בְּיָצֵד, עָלָה בְּכֶבֶשׂ וּפְנֵה לְסוּבָב, וְקָא לֹ לְקָרֵן דְּרוּמִית מְזַרְחִית, מְזַרְחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מְעַרְבִית, מְעַרְבִית דְּרוּמִית. שְׂרֵי הַדָּם הֵיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד דְּרוּמִי, וְנֶאֱכָלִין לְפָנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְּהֵנָה בְּכָל מֵאֲכָל לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת: ד הָעוֹלָה, קָדְשֵׁי קָדְשִׁים, שְׁחִיטָתָהּ בְּצַפּוֹן,

finger on the corner horns of the altar. For other sacrifices, he stood on the floor and dashed the blood from the vessel onto the altar], and passed on [successively] to the southeast, the northeast, the northwest, and the southwest corners. The residue of the blood he poured out at the southern base. They were eaten within the hangings [in the Tabernacle. These hangings corresponded to the walls of the Temple court], by male priests, prepared in any fashion [roasted or boiled], the same day and night, until midnight.

(4) The עולה — burnt-offering is a sacrifice of [a] higher [degree of] sanctity. It

רבנו עובדיה מברטנורא

בבנין אב לכל החטאות שהן טעונות צפון: עלה בכבש ופנה לסובב. מפני שדמה ניתן על הקרנות ובאצבע, צריך לעמוד על גבי סובב. אבל בכל שאר הדמים שהן התחתונים מן החוט ולמטה, עומד על הרצפה אצל זויות המזבח חוורן מן הכלי וכל מקום שיגיע למזבח כשר: ובא לו לקרן דרומית מזרחית. שבה הוא פוגע ראשון, כדקיימא לן (יומא דף טו) כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין והכבש בדרום, וכשעולה בו ופניו למזבח נמצא ימינו למזרח ופונה לימינו למזרח ובא לו לאותה הקרן, והולך ומקיף בסובב דרך ימין ופניו למזבח מן הדרום למזרח, וממזרח לצפון, ומצפון למערב, דהיינו דרך ימין. ואמה על אמה ברום אמה הנתון בראש המזבח בכל זוית שבו, קרויה קרן: על יסוד דרומית. וילפינן ירידתו מן הכבש בחטאות החיצונות ושיירי הדם בידו, מיציאתו מן ההיכל ושייריים הפנימים בידו, מה יציאתו מן ההיכל היה נתן שיירי הדם בסמוך לו שהוא יסוד מערבי כדכתיב (ויקרא ד) אשר פתח אהל מועד, דהיינו לצד מערב שהוא סמוך להיכל, אף ירידתו מן הכבש מתן השייריים בסמוך לו, דהיינו יסוד דרומי הסמוך לכבש, שהכבש בדרום: לפניו מן הקלעים. לפי שבמשכן היו קלעים היקף לחצר אהל מועד, ובחטאת כתיב (שם ו) במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד. ובבית עולמים היתה חומת העזרה במקום הקלעים: לזכרי כהונה. דגבי חטאת ואשם ומנחה כתיב כל זכר בכהנים יאכל אותה: בכל מאכל. משום דבעי למתני בפסח דאינו נאכל אלא צלי, תנא בכולהו בכל מאכל: ליום וליילה. דכתיב (שם ז) ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל, למדנו שתודה נאכלת ליום אחד חטאת ואשם מנין, תלמוד לומר זבח: עד חצות. סייג עשו חכמים לתורה להרחיק את האדם מן העבירה. דהא קרא לא יניח ממנו עד בוקר קאמר: ד העולה קדשי קדשים. היא. ליפסל ביוצא, ובטבול יום, ובמחוטר כפורים, ומועלים בה

is slaughtered in the north, and its blood is received in a service vessel in the north; and its blood requires two applications, which are four [the blood is sprinkled on the northeast and the southwest corner horns. The blood was not applied exactly on the edge, but spread further, so that all the four sides of the altar received some of it]. It had to be flayed, dismembered, and completely consumed by the fire.

וְקָבַל דָּמָהּ בְּכָלֵי שְׂרֵת בְּצִפּוֹן, וְדָמָהּ טָעוֹן
שְׁתֵּי מִתְנֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְטָעוֹנָה הַפֶּשֶׁט
וְנִתְּנָה וְכֻלֵּל לְאֲשִׁים: הַ זְבָחֵי שְׁלָמֵי צְבוֹר
וְאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת, אֲשֶׁם גְּזִלוֹת, אֲשֶׁם
מְעִילוֹת, אֲשֶׁם שְׁפָחָה חֲרוּפָה, אֲשֶׁם נָזִיר,

(5) The **שלמים** — peace-offerings of the congregation [the lambs offered on Shavuot, Leviticus 23:19] and the **אשמות** — guilt-offerings — these are the guilt-offerings: the guilt-offering for robbery (see Leviticus 5:20-25); for *me'ilah* [i.e., unlawful use of sanctified property]; for a betrothed maidservant (see Leviticus 19:20,21); a Nazirite's guilt-offering [a Nazirite who became defiled

רבנו עובדיה מברטנורא

ומשום דלא כתיב בה בקרא קודש קדשים היא כמו בחטאת ואשם, אשמועינן תנא הכא דהיא נמי קדשי קדשים כחטאת ואשם, שהרי היא שוה להם למקום שחיתתן וקבלת דמן: **שתי מתנות**. בקרן מזרחית צפונית ובקרן מערבית דרומית שכנגדה באלכסון. וטעמא, משום דקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד לפי שלא היה בחלקו של בנימין שנתנבא יעקב עליו (בראשית מט) בבוקר יאכל עד, באחסנתיה יתבני מקדשא דבר המקודש לדמים לא יהא אלא בחלקו של בנימין, ואותו הקרן לא היה בחלקו, שהמזבח היה תופס בחלקו של יהודה אמה במזרחו ואמה בדרומו כל אורך מזרח ודרום בעובי אמה, אלא שלא היתה אמה שבמזרח על פני כל המזרח, שכשמגיע לקרן מזרחית צפונית היתה כלה בתוך אמה לקרן, וכן אכילת האמה הדרומית לא היתה מהלכת על פני כל הדרום, שכשמגיע לקרן דרומית מערבית היתה כלה סמוך לקרן אמה. נמצא יסוד לשלש הקרנות. הלכך היה מתחיל בקרן צפונית מזרחית הואיל וקרן דרומית מזרחית אין לה יסוד לפי שלא היתה בחלקו של טורף שנתנבא עליו יעקב. ועולה טעונה תחלת מתן דמה כנגד היסוד הלכך בעי הנך תרתי דאמרן. דשתי מתנות שהן ארבע בעינן, כדי שיהא מתן הדם בארבע רוחות המזבח, דכתיב (ויקרא א) וזרקו את הדם על המזבח סביב, אי וזרקו יכול יזרקנו בזריקה אחת, תלמוד לומר סביב, ואי אפשר להקיף בזריקה אחת. אי סביב יכול יקיפנו כחוט, תלמוד לומר וזרקו, ואין זריקה אלא מרחוק, וכחוט אי אפשר להקיף אלא באצבע. הא כיצד, נותן שתי מתנות שהן ארבע: **וטעונה הפשט ונתוח**. כדכתיב (שם) והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה: **וכליל לאשים**. כולה נשרפת על גבי האש: **ה זבחי שלמי צבור**. כבשי עצרת: **אשם גזילות**. האמור בשבועת הפקדון: **אשם מעילות**. הנהגה מן ההקדש: **אשם שפחה חרופה**. הבא על שפחה שחציה שפחה וחציה בת חורין המיועדת לעבד עברי שמוטר בשפחה ובבת חורין: **אשם נזיר**. שנטמא במת. דכתיב ביה (במדבר ו) וזהויר לה' את ימי נזור

through a corpse — see Numbers 6:9]; a leper's guilt-offering [at his purification; see Leviticus 14:12]; and the guilt-offering brought when in doubt [whether he transgressed a sin which carries a penalty of excision if committed intentionally] are slaughtered in the north, and their blood is received in a service vessel in the north, and their blood requires two sprinklings, which constitute four. And they are eaten within the hangings, by male priests, prepared in any manner, [for a period of] a day and a night until midnight.

אֲשֶׁם מְצוּרָע, אֲשֶׁם תְּלוּי, שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן, וְקָבֹל דָּמָן בְּכָלִי שְׁרֵת בְּצִפּוֹן, וְדָמָן טְעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנֹת שְׁהֵן אַרְבַּע, וְנֹאכְלִין לְפָנִים מִן הַקְּלָעִים לְזֹכְרֵי כְהֵנָּה בְּכָל מֵאֲכָל לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת: וְהַתּוֹרָה וְאֵל נֹזִיר, קֹדְשִׁים קָלִים, שְׁחִיטָתָן בְּכָל מְקוֹם בְּעֶזְרָה, וְדָמָן טְעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנֹת שְׁהֵן אַרְבַּע, וְנֹאכְלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מֵאֲכָל לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת. הַמּוֹרֵם מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם, אֵלֶּא שְׁהַמּוֹרֵם נֹאכֵל

(6) The תודה — thanksgiving-offerings and the Nazirite's ram are sacrifices of [a] lesser [degree of] sanctity. They are slaughtered anywhere in the Temple court, and their blood requires two sprinklings, which constitute four; and they are eaten in any part of the city, by any person [i.e., even by a non-priest], prepared in any manner, the same day and the following night, until midnight. The parts thereof which are separated [and given to the priest, in the case of the thanksgiving-offering, the thigh and breast, and four loaves. In the case of the Nazirite's ram, likewise the thigh and the breast, the boiled shoulder, one unleavened loaf, and one unleavened wafer] are governed by the same law,

רבנו עובדיה מברטנורא

(וגו'): **אשם תלוי**. ספק שגג בדבר שחייבין על זדונו כרת, ספק לא שגג. והוא כתיב בויקרא אצל אשם מעילות: **אשם ודאי**. לא גרסינן. שכל אלו אשם ודאי הן, חוץ מאשם תלוי: **שתי מתנות שהן ארבע**. דבאשם נמי כתיב זריקה וכתיב סביב: **ונאכלין לפניו מן הקלעים**. דכתיב באשם (נמדבר יח) בקודש הקדשים תאכלנו. וחבאי שלמי צבור סמך אותן הכתוב לחטאת דכתיב (ויקרא כג) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני בבשים בני שנה לזבח שלמים, לומר לך שדינן כחטאת שאין נאכלין אלא לפניו מן הקלעים ולזכרי כהונה. אבל אין טעונים ארבע מתנות כחטאת, שאין לך בכל הקרבנות מי שטעון ארבע מתנות אלא חטאת בלבד: **ו התורה ואיל נזיר קדשים קלים**. אין מועלין בהן: **שחיטתן בכל מקום**. אין טעונים שחיטה בצפון: **ונאכלין בכל העיר**. דגבי חטאת כתיב (שם י) ואכלתם אותה במקום קדוש, ואין שלמים במקום קדוש אלא במקום טהור דהיינו בכל העיר שהוא מקום טהור מליכנס שם מצורעים: **לכל אדם**. לזרים: **ליום ולילה**. בתודה כתיב (שם ז) ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר. ותניא, תודת שלמיו, לרבות שלמי נזיר: **המורם מהם**. חזה

except that these are eaten [only] by the priests, their wives, their children and their slaves.

(7) The **שלמים** — peace-offering is a sacrifice of [a] lesser [degree of] sanctity. It may be slaughtered in any part of the Temple court, and its blood requires two sprinklings, which constitute four; and it may be eaten in any part of the city, by any person, prepared in any way, during two days and one night. The parts thereof which

are separated [and given to the priest] are governed by the same laws, except that these are eaten [only] by priests, their wives, their sons, and their slaves.

(8) The **בכור** — firstborn, the **מעשר בהמה** — tithe [of cattle; see Leviticus 27:32] and the Pesah offering are sacrifices of [a] lesser [degree of] sanctity. They are slaughtered in any part of the Temple court, and their blood requires one sprinkling, provided that it is applied over against the base [i.e., on a part of the altar which has a base under it. This excludes the east and south]. They differed in their consumption [as follows]: the firstborn was eaten by priests [only], while the tithe may be eaten by any man. And they were eaten in any part of the city,

רבנו עובדיה מברטנורא

ושוק שנתן מהם לכהן כשאר שלמים, דתודה לשלמים אתקוש, דכתיב (שם) וזאת תורת זבח השלמים וגו' אם על תודה וגו'. וארבע חלות מארבעה מינים שבה כדכתיב (שם) אחד מכל קרבן לכהן הזורק וגו'. ומורם מאיל נזיר, זרוע בשלה וחזה ושוק וחלת מצה אחת ורקיק אחד: **כיוצא בהן**. נאכלים בכל העיר ליום ולילה: **לכהנים לנשיהם**. כדכתיב (שם) ואת חזה התנופה וגו' תאכלו במוקם טהור אתה ובניך ובנותיך: **ז שחיטתן בכל מקום בעזרה**. שלש פרשיות נאמרו בשחיטת שלמים, חדא בבן בקר, וחדא בכשב, וחדא בעז. בקמייתא כתיב ושחטו פתח אהל מועד, ובתרתא בתרייתא כתיב לפני אהל מועד, להכשיר את כל הרוחות שבעזרה דלפני משמע כל שלפני ההיכל: **לשני ימים ולילה אחד**. דהכי כתיב בשלמים (שם) והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף: **ח והמעשר**. מעשר בהמה: **ודמן טעון מתנה אחת**. דלא כתיב בהו סביב אלא ואת דמם תזרוק כתיב גבי בכור. והנך נמי מהתם ילפינן, מדלא כתיב ואת דמו אלא ואת דמם: **כנגד היסוד**. במקום שיש יסוד תחתיו, למעוטי מזרחית דרומית שאין שם יסוד, כדאמרן. ובכור ומעשר ופסח טעונים יסוד, דילפינן זריקה זריקה לגזירה שוה מעולה, ובעולה כתיב (שם ד) אל יסוד מזבח העולה: **שינה באכילתן**. זה מזה. אע"פ שהשוה אותן למתן דמים: **הבכור נאכל לכהנים**. כדכתיב (במדבר יח) ובשרם יהיה לך: **והמעשר לכל אדם**. שלא מצינו בכל התורה שיהיה לכהנים חלק בו: **ונאכלין בכל העיר**. דכתיב

לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם: **ז שלמים**, קדשים קלים, שחיטתן בכל מקום בעזרה, ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע, ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד. המורם מהם כיוצא בהם, אלא שהמורם נאכל לכהנים, לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם: **ח הבכור והמעשר והפסח**, קדשים קלים, שחיטתן בכל מקום בעזרה, ודמן טעון מתנה אחת, ובלבד שיתן כנגד היסוד. שנה באכילתן, הבכור נאכל לכהנים, והמעשר לכל אדם, ונאכלין בכל

prepared in any manner, during [a period of] two days and one night. The Pesah sacrifice may be eaten only at night, and only until midnight; it may be eaten only by those pre-registered

הָעִיר (לְכֹל אָדָם) בְּכֹל מֵאֲכָל לְשְׁנֵי יָמִים
וְלַיְלָה אֶחָד. הִפְסַח אֵינּוּ נֹאֲכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה,
וְאֵינּוּ נֹאֲכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת, וְאֵינּוּ נֹאֲכָל אֶלָּא
לְמִנּוּיָיו, וְאֵינּוּ נֹאֲכָל אֶלָּא צְלִי:

for it [by people who had previously registered themselves for that particular animal], and it should be eaten only roasted.

רבנו עובדיה מברטנורא

(דברים יב) והבאתם שמה עלותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם, ותניא, בשני מעשרות הכתוב מדבר חד מעשר בהמה וחד מעשר דגן. וכתוב בההוא קרא ובכורות בקרכם וצאנכם, ומדלא קבע להו מחיצה שמע מינה דמעשר ובכור נאכלים בכל העיר: לשני ימים וליילה אחד. דבבכור הוא אומר ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין, הקישו הכתוב לחזה ושוק, מה חזה ושוק של שלמים לשני ימים וליילה אחד, אף בכור לשני ימים וליילה אחד, ומעשר כבכור: למנויו. לאותם שנמנו בדמי לקיחתו, כדכתיב (שמות יב) איש לפי אכלו תכוסו:

Mishnah Zevahim, chapter 6

משנה זבחים פרק ו

(1) If sacrifices of a higher degree of sanctity are slaughtered on the top of the altar: Rabbi Yose says: [They are] as though they were slaughtered [on the ground] in the north [and hence valid]; Rabbi Yose son of Rabbi Yehudah said: From the middle of the altar northward it is regarded as [being slaughtered in] the north [and is valid]; from the middle of the altar southward, as [being slaughtered in] the south. The fistfuls of meal-offerings were taken in any part of the Temple courtyard, and they [the meal-offerings] were eaten within the hangings [of the courtyard], by male priests, prepared in any manner, on that same day and [following] night, until midnight.

א קדשי קדשים ששחטן בראש המזבח, רבי יוסי אומר, כאלו נשחטו בצפון. רבי יוסי בר יהודה אומר, מחצי המזבח ולצפון, בצפון. מחצי המזבח ולדרום, בדרום. המנחות היו נקמצות בכל מקום בעזרה, ונאכלין לפנין מן הנקלעים לזכרי כהנה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות: ב חטאת העוף היתה נעשית על קרן דרומית מערבית. בכל מקום היתה כשרה, אלא זה היה מקומה. ושלשה דברים

(2) The sin-offering of a bird was sacrificed [literally, made. The Mishnah does not say “slaughtered,” as it was not slaughtered, but had its neck pierced] by the southwest corner. It was fit [if pierced] in any place, but this was its [designated] place [for the application of its blood]. That corner served for three things below,

רבנו עובדיה מברטנורא

א קדשי קדשים כאילו נשחטו בצפון. דכתיב (שם כ) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך, כולו כשר לעולה וכולו כשר לשלמים, ואע"ג דעולה טעונה צפון ואין שלמים טעונים צפון: מחצי המזבח ולצפון בצפון. דמשמע ליה חציו לעולותיך וחציו לשלמיך. דאי סלקא דעתך כולו לעולה כשר, השתא כולו לעולה אמרת דכשר, כולו לשלמים ששחיתן בכל מקום מביעי. ואידך, אצטריך, סלקא דעתך אמינא עולה דדחיק לה מקום, שלא הוכשרו לה שאר הרוחות, ופעמים שהעולות מרובות וצר להם המקום, לפיכך הכשיר להם ראש המזבח, אבל שלמים דלא דחיק להו המקום לא הכשיר להם ראש המזבח, קמשמע לן. והלכה כר' יוסי: היו נקמצות בכל מקום. ואינם טעונות צפון. דלא קבע הכתוב מקום לקמיצה: לפנין מן הנקלעים לזכרי כהונה. דכתיב (במדבר יח) לכל קרבנם ולכל מנחתם, וסמך ליה בקודש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו: ליום ולילה עד חצות. דילפינן ממנחת לחמי תודה: ב חטאת העוף היתה נעשית בקרן מערבית דרומית. משום דמנחת חוטא קרויה חטאת, דכתיב במנחת חוטא (ויקרא ה) לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא, ומשמע נמי שהחטאת קרויה מנחה, דחטאת נהפכה להיות מנחה בדלי דלות, ומנחה מצינו שטעונה הגשה בקרן מערבית דרומית דכתיב (שם ו) הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח, איזהו רוח שהוא לפני ה' ואל פני המזבח, הוי אומר זו רוח מערבית דרומית, דלפני ה' הוא מערב, לפני המזבח הוא הדרום ששם היה הכבש, ומה מנחה טעונה הגשה בקרן מערבית דרומית, אף חטאת העוף

and three things above [below and above in relation to the (*hut hasikra*) red line which surrounded the altar]. Below: for the [blood application of the] sin-offering of the bird, for the presenting [of meal-offerings; before their fistfuls were taken they were brought near, this corner], and for the residue of the blood [after its sprinkling on the altar, of the outer sin-offerings, were poured out at this corner, below the red line]. Above: for the pouring out of water [during the Festival of Sukkot] and wine [accompanying the twice daily *tamid* sacrifices], and for the burnt-offering of a bird when the east was too heavily occupied [its proper place was the southeast corner, but if many bird burnt-offerings were being sacrificed there, it was offered at the southwest corner, above the red line].

היתה אותה הקרן משמשת מלמטה, ושלשה מלמעלה. מלמטה, חטאת העוף וההגשות ושיירי הדם. מלמעלה. נסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רבה במזרח: ג כל העולים למזבח, עולין דרך ימין, ומקיפין ויורדין דרך שמאל, חוץ מן העולה לשלשה

(3) All who ascended the altar ascended on the right [side of the ramp toward the southeast corner], then they went round [the altar, for whatever they had to do, e.g., sprinkling the blood or arranging the woodpile] and descended on the left, the southwest corner, except for these three [the pouring of the water, wine etc., which were done at the southwest corner], who ascended and descended by

רבנו עובדיה מברטנורא

עבודתה בקרן מערבית דרומית, והזאת דמה היא עיקר עבודתה: בכל מקום היתה כשרה. למליקתה: אלא זה היה מקומה. להזאתה. והכי מפרש לה בגמרא: מלמטה. למטה מחזוט הסיקרא: הגשות. של מנחות קודם קמיצתן, כדכתיב (שם ב) והגישה אל המזבח: ושיירי הדם. של חטאות החיצונות היה שופך אל יסוד דרומי. כדילפינן בפרק איזהו מקומן: ניסוך המים. בחג הסוכות: והיין. בכל יום. ששם היו השיתין ולא היה אפשר לנסך כי אם שם: ועולת העוף כשהיא רבה במזרח. דעיקר מקומה בקרן דרומית מזרחית, מפני שקרובה לבית הדרשן לזרוק שם מוראה ונוצה, כדכתיב (ויקרא א) והשליך אותה וגו' אל מקום הדרשן. וכשהיא רבה שם, שיש כהנים הרבה באותה הקרן עוסקים בעולות ואין לזה מקום לעמוד בסובב, דעולת העוף נעשית למעלה, בא לו לקרן דרומית מערבית שאף היא סמוכה לבית הדרשן יותר משאר שתי קרנות, שבית הדרשן סמוך לכבש היה במזרחו של כבש ולדרומו של מזבח: ג ומקיפין ויורדין דרך שמאל. מקיפים את המזבח בשביל צרכי עבודה, כגון למתן דמי חטאות ולסידור מערכה או להפך אברים בצנורא, ויורדים במערבו של כבש שהוא שמאל העולין למזבח בעלייתן: חוץ מן העולה לג' דברים אלו. הנעשים בקרן מערבית דרומית, שהן ניסוך המים והיין ועולת העוף שכשהוא עולה למזבח פונה לסובב לשמאל באותה הקרן וכשגמר חזור על עקב דרך עלייתו. בניסוך המים והיין, שמא יתעשנו בעשן המזבח בעוד שהוא פונה דרך ימין ומקיף לשמאל ויפגו טעמן וריחן, ואנן בעינן תמימים יהיו לכם ונסכיהם שיהיו הנסכים

retracing their steps [by the left i.e., the southwest corner. This is because exposure to smoke was detrimental to the water, the wine and the birds].

(4) How was the sin-offering of a bird sacrifice [performed]? He pierced its head [with his thumb fingernail] at the back of its neck at the level of its throat, but did not sever [the head from the body], and he [held the slaughtered

דְּבָרִים אֵלוֹ, שֶׁהָיוּ עוֹלִים וְחוֹזְרִים לְעֵקֶב: דַּחֲטָאת הָעוֹף כִּי־צָד הָיְתָה נַעֲשִׂיתָ. הָיָה מוֹלֵק אֶת רֹאשָׁהּ מִמוּל עֶרְפָּה וְאֵינוֹ מִבְּדִיל, וּמִזָּה מִדְּמָה עַל קִיר הַמְּזוֹבֵחַ. שִׁירֵי הַדָּם, הָיָה מִתְמַצָּה עַל הַיִּסוּד. אֵין לְמִזְבֵּחַ אֶלָּא דְמָה, וְכִלָּה לְכַהֲנִים: הַ עוֹלֹת הָעוֹף כִּי־צָד הָיְתָה נַעֲשִׂיתָ, עָלָה בְּכַבֵּשׁ וּפְנָה לְסוּבָב, בָּא לוֹ לְקָרֶן דְּרוּמִית מְזוֹרְחִית, הָיָה מוֹלֵק אֶת רֹאשָׁהּ מִמוּל עֶרְפָּה וּמִבְּדִיל, וּמִמַּצָּה אֶת דְּמָה עַל קִיר

bird and] sprinkled its blood on the wall of the altar; the residue of the blood was pressed out on[to] the wall above the base [of the altar]. Only the blood belonged to the altar, while the whole of it belonged to the priests [to be eaten].

(5) How was the burnt-offering of a bird sacrificed? He [the priest] ascended the ramp [only the sin-offering of a bird sacrifice was performed at the base] and turned on the platform, making his way to the southeast corner. He pierced its head at the back of the neck, and severed it [by piercing both the windpipe and the gullet (see Hullin 21b)], pressing out its blood onto the wall of the altar. He

רבנו עובדיה מברטנורא

תמימים. ועולת העוף נמי שמה תתעשן ותמות: **ד** היה מולק את ראשה. אוחו שתי גפיה בשתי אצבעותיו ורת וקמיצה של ידו השמאלית. והעוף על גבי ידו ופניו של עוף לצד גב ידו שיהיה העורף למעלה, ומותח צוארו הגרון על רוחב של שתי אצבעותיו אצבע ואמה, ומולק בצפרנו. וזו אחת מעבודות קשות שבמקדש: **ואינו מבדיל**. הראש מן הגוף. אלא חותך שדרה ומפרקת ורוב בשר עמו עד שמגיע לושט או לקנה ונוטל סימן אחד לבדו ומולק. כדכתיב ולא יבדיל: **ומזה מדרמה**. אוחו בעוף ומזה. שלא היה מזה לא בכלי ולא באצבע אלא בגופו של עוף היה **מתמצה**. שמקרב בית מליקתו למזבח ודוחקו בקיר והדם מתמצה ויורד ליסוד. דבחטאת העוף כתיב (שם ה) והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח, איזהו קיר שהשיריים שלו מתמצין ליסוד, הוי אומר זה קיר התחתון, דהיינו מן החוט ולמטה. דאי קיר העליון, דהיינו מן החוט ולמעלה, פעמים שהיה מתמצה לסובב, כגון שעושה למעלה מן הסובב, שהחוט למטה מן הסובב אמה: **ה** עלה בכבש. לפי שעולת העוף נעשית למעלה, דלא כתיב בעולת העוף יסוד, אלא בחטאת העוף בלבד ובבהמה איפכא, דחטאת בהמה נעשית למעלה דכתיב בה קרנות המזבח, ועולת בהמה למטה דכתיב (שם ד) אל יסוד מזבח העולה, תלה היסוד בעולה: **בא לו לקרן דרומית מזרחית**. לפי שהיא קרובה לבית הדרשן ששם משליך המוראה והנוצה: **ממול ערפה**. מול הרואה את ערפה והוא אחורי הצואר ואע"פ שלא נאמר בעולה מול עורף, למדנו בה מול עורף מחטאת: **ומבדיל**. חותך

would then take the head, turning the part where it was pierced to the altar [he would press it against the wall, to drain out all the blood], pour on salt, and throw it onto the [altar] fire [of the burnt offerings, which were being burnt on the altar]. Then he would come to the body, remove the crop, the feathers [i.e., with a knife he cuts an opening around the crop, like a window and removes the crop together with the feathers on that part of the skin], along with the entrails that came out with it [with the crop, as he

המזבח. נטל את הראש, והקיף בית מליקתו למזבח, וספגו במלח, וזרקו על גבי האשים, בא לו לגוף והסיר את המראה ואת הנוצה ואת בני מעים היוצאים עמה, והשליכן לבית הדשן. שטע ולא הבדיל. ואם הבדיל, כשר. וספגו במלח, וזרקו על גבי האשים: ו לא הסיר לא את המראה ולא את הנוצה ולא את בני מעים היוצאין עמה ולא ספגו במלח, כל ששנה בה מאחר שמצה את דמה, כשרה. הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה, פסולה. מצה דם הראש ולא מצה דם הגוף, פסולה. מצה דם הגוף ולא מצה דם הראש, כשרה: ו חטאת העוף שמלקה שלא לשמה, מצה

removed this], and throw them on to the ash depository. He split [the body along its back between the wings], but did not sever it, but if he did sever it, it is [still] valid. Then he poured on salt, and threw it onto the [altar] fire.

(6) If he did not remove the crop or the feathers or the entrails which came out with it, and he did not pour on salt, or made any other deviation after he had pressed out the blood, it is valid. If he severed the sin-offering [bird by piercing both organs of the throat] or did not sever the burnt-offering, it is not valid. If he pressed out the blood of the head, but not the blood of the body, it is not valid; the blood of the body, but not the blood of the head, it is valid.

(7) If he pierced a bird sin-offering for the sake of something else [e.g., with the intent that it should be a burnt-offering]: if he pressed out its blood for the sake

רבנו עובדיה מברטנורא

שני סימנים. דמדכתיב בחטאת העוף ולא יבדיל, למדנו שבעולת העוף מבדיל: והקיף בית מליקתו למזבח. מקרב ודוחק בית המליקה בקיר המובח כדי שיתמצה הדם: וספגו במלח. לשון שאיבה ולקיקה, כמו ספג את הארבעים, אף כאן נותן עליו מלח כדי שיהא הראש מושך ומקבל המלח. פירוש אחר, ספגו בגימ"ל כמו ספקו בק"ף, לשון ויספוק את כפיו (במדבר כד): מוראה. זפק: נוצה. קודר בו כמין ארובה ונטל כל העור והנוצה שכנגד הזפק עם הזפק ומשליך: שטע. את העוף בין אנפים ולא היה מבדיל: ו הבדיל בחטאת. שמלק שני סימנים בחטאת: ולא הבדיל בעולה. שמלק בה סימן אחד: פסולה. דכל שינוי שהוא לפני עבודת הדם פסול: ולא מיצה דם הגוף פסולה. דעיקר דמים בגוף הוא דשכיחי: ו חטאת העוף שמלקה שלא לשמה. מליקה בעוף במקום שחיתה בבהמה. ומיצוי בעוף במקום זריקת הדם בבהמה. והמוחשבה הפוסלת בשחיטה וזריקת דם בבהמה,

of something else, or [if at the beginning of the piercing he pierced it] for its own sake and [at the end of the piercing] for the sake of something else, or [at the beginning] for the sake of something else and [at the end] for its own sake, it is not valid. A burnt-offering of a bird is valid [in such circumstances], but it does not free its owner of his obligation. If a sin-offering of a bird or a burnt-offering of a bird were pierced or if its blood were pressed out [with the intention] of eating that which is normally eaten [i.e., in the case of a

sin-offering] or to burn that which is normally burnt [i.e., in the case of a burnt-offering] outside the courtyard of the Temple, it is invalid, but [eating it] does not involve *karet*; [if with the intention of eating it] after the proper time, it is *pigul* and [eating it] involves *karet*, provided that the *matir* was offered in accordance with the regulations. How does he offer the *matir* according to regulations? If he pierced it in silence and pressed the blood [with the intent of offering it (the burnt-offering) on the altar or eating of it (the sin-offering)] after the proper time; or if he pierced it [with the intent of offering the burnt-offering or eating the sin-offering] after the proper time and pressed the blood in silence; or if he pierced it and pressed out the blood [with the intent of offering the burnt-offering or eating the sin-offering] after the proper time — in these cases he offered the *matir* according to regulations [since there were no other disqualifying defects in the service]. How does one offer the *matir* not according to regulations? If he pierced it [with the intent of eating or offering it] outside the Temple courtyard bounds and pressed out the blood [with the intent of eating or offering it] after the proper time, or if he pierced it [with the intent of eating or offering it] after the proper time [normally causing the sacrifice to become *pigul*]

רבנו עובדיה מברטנורא

פוסלת במליקה ובמיצוי הדם בעוף. אבל קבלה והלוך אין בעוף: עולת העוף בשרה. כדתנן בריש פרק קמא גבי בהמה, כל הזבחים שנובחו שלא לשמן בשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת: לאכול דבר שדרכו לאכול. חטאת העוף: להקטיר דבר שדרכו להקטיר.

דמה שלא לשמה, או לשמה ושלא לשמה, או שלא לשמה ולשמה, פסולה. עולת העוף, כשרה, ובלבד שלא עלתה לבעלים. אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף שמלקן ושמצה דמן לאכול דבר שדרכו לאכול, להקטיר דבר שדרכו להקטיר, חוץ למקומו, פסול, ואין בו כרת. חוץ לזמנו, פגול, וחיבין עליו כרת, ובלבד שיקרב המתיר כמצותו. כיצד קרב המתיר כמצותו. מלק בשתיקה ומצה הדם חוץ לזמנו, או שמלק חוץ לזמנו ומצה הדם בשתיקה, או שמלק ומצה הדם חוץ לזמנו, זה שקרב המתיר כמצותו. כיצד לא קרב המתיר כמצותו. מלק חוץ למקומו ומצה הדם חוץ לזמנו, או שמלק חוץ לזמנו

precedes that of time, it is unfit and does not involve *karet*. But the Sages maintain: In both cases [the sacrifice is] not valid and does not involve *karet*. [If one intends] to eat half as much as an olive [outside the bounds or after the proper time, and] to offer [on the altar] half as much as an olive [similarly], it is [a] valid [sacrifice], for eating and burning do not combine [the two half-olives].

הזמן, פסול, ואין בו כרת. והכמים אומרים, זה וזה פסול, ואין בו כרת. לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית, כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין:

emishnah.com

Mishnah Zevahim, chapter 7

משנה זבחים פרק ז

(1) If a bird sin-offering [חטאת] is offered [i.e., its blood is sprinkled] below [the red line of the altar] with the rites of a sin-offering [by sprinkling below and pressing out the blood, and] with the intent of a sin-offering, [even though he severed its head] it is fit [since it was properly offered below, with the rites, thus

א חטאת העוף שעשאה למטה, כמעשה חטאת לשם חטאת, כשרה. כמעשה חטאת לשם עולה, כמעשה עולה לשם חטאת, כמעשה עולה לשם עולה, פסולה. עשאה למעלה כמעשה כלם, פסולה: ב עולת העוף שעשאה למעלה, כמעשה עולה לשם עולה, כשרה, כמעשה עולה לשם חטאת, כשרה, ובלבד שלא עלתה לבעלים. כמעשה חטאת

arguing on Mishnah 6 of the previous chapter]. [If a bird sin-offering is offered] with the rites of a sin-offering but with the intent of a burnt-offering [עולה], [or] with the rites of a burnt-offering [even though] with the intent of a sin-offering, or with the rites of a burnt-offering and also intended as a burnt-offering, it is unfit [since a sin-offering requires proper intent (see Zevahim 1:1) and must be offered with the rites of a sin-offering]. If he offers it above [the red line, even] with the rites of any of these [i.e., even with the proper rites and with the proper intent], it is unfit [since it was offered above].

(2) If a bird burnt-offering is offered above [which is proper], with the [proper] rites of a burnt-offering [and] with the intent of a burnt-offering, it is fit [even though he didn't pierce it properly by totally severing its head]; [if] with the rites of a burnt-offering [but] with the intent of a sin-offering, it is fit, but does not free its owner of his obligation (as stated in Zevahim 1:1). [If he offers the burnt-offering] with the rites of a sin-offering [i.e., he didn't press out its blood (according to those who maintain that the pressing out of the blood by a

רבנו עובדיה מברטנורא

א חטאת העוף שעשאה למטה. מחוט הסקרא, כהלכתה שהיא נעשית למטה, כדאמרן בפרקין דלעיל: כמעשה חטאת. בהזאה ומיצוי: לשם חטאת. אע"פ ששינה בסדר מליקה כגון שמלק והבדיל, ובחטאת נאמר ולא יבדיל: כשרה. הואיל ונעשית למטה ובשאר עבודות כהלכתה: כמעשה חטאת לשם עולה כו' פסולה. דחטאת שלא לשמה פסולה: כמעשה כולם. כלומר כמעשה אחד מכולם האמורים כאן ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת, הואיל ועשאה למעלה פסולה: ב עולת העוף שעשאה למעלה. כהלכתה שהיא נעשית למעלה: כמעשה עולה לשם עולה. אע"פ ששינה במליקתה שלא הבדיל, ומן הדין היה לו להבדיל, אפילו הכי כשרה: כמעשה עולה לשם חטאת כשרה. דכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם

sin-offering is non-obligatory, see Tosfot Yom Tov Mishnah 3) and] with the intent of a burnt-offering; [or] with the rites of a sin-offering [and] with the intent of a sin-offering, it is unfit [since he changed the rites]. If he offers it below, [even] with the rites of any of these [i.e., even with all the

לְשֵׁם עוֹלָה, כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת, פְּסוּלָה. עֲשָׂאָה. לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה כָלָם, פְּסוּלָה: ג וְכֵן אֵינָן מְטַמְּאוֹת בְּבֵית הַבְּלִיעָה, וּמוֹעֲלִין בְּהֵן, חוּץ מִחֲטָאת הָעוֹף שֶׁעֲשָׂאָה לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת: ד עוֹלַת הָעוֹף שֶׁעֲשָׂאָה לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מוֹעֲלִין בָּהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ

correct rites], it is [still] unfit [because it was offered below the red line on the altar].

(3) And all of these [aforementioned bird-offerings which are unfit, enumerated in the preceding Mishnah] do not defile in the esophagus [though they are unfit as a sacrifice, the (*melikah* —) piercing frees them from the defiling impurity of *neveilah* of a kosher species of bird (see Rashi, Leviticus 17:15)] and involve *me'ilah* [if someone benefited from them in a non-sacred manner the value of a *perutah*. Were, however, their rites properly performed, they would no longer involve *me'ilah*, once they are permitted to be eaten by the *Kohanim*. Since, however, they became unfit, and so were not permitted to be eaten at any time, they retain their *me'ilah* status which they possessed, before they were offered. This applies even to a sin-offering], except the bird sin-offering which was offered below [the red line] with the rites of a sin-offering [and] with the intent of a sin-offering [since it is fit, and there is a time when it is permitted to the *Kohanim*; hence, even a non-priest is not liable for *me'ilah*].

(4) If one [improperly] offered a bird burnt-offering [which is totally burnt on the altar] below [the red line of the altar], with the rites of a sin-offering [and] with the intent of a sin-offering: Rabbi Eliezer says: It involves *me'ilah* [for it is a burnt-offering, and, at no time, was it permitted to the *Kohanim*]; [but] Rabbi

רבנו עובדיה מברטנורא

חובה, חוץ מן הפסח ומן החטאת: עשאה למטה כמעשה כולם. כמעשה אחד מכולן ואפילו כמעשה עולה לשם עולה: פסולה. הואיל ועשאה למטה, פסולה: ג וכולן אינן מטמאות בבית הבליעה. אע"פ שנפסלו, מליקתן מטהרתן מידי נבילה, ואין מטמאין בבית הבליעה כדן נבלת עוף טהור שהאוכלה אע"פ שלא נגע בה כגון שתחבה לו חברו בבית הבליעה, נטמא טומאה חמורה לטמא בגדים שעליו, אבל אלו אע"פ שאין מליקתן מתירתן באכילה מפני הפסול שאירע בהן, מכל מקום מטהרתן ומוציאתן מידי נבילה: ומועלין בהן. הנהנה מהן בשוה פרוטה, מביא קרבן מעילה כדן כל הנהה מן ההקדש. ואפילו חטאת, הואיל ונפסלה ולא היה בה שעת היתר לכהנים, לא יצאה מידי מעילה: חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת. דכשרה היא

Yehoshua says: It does not involve *me'ilah* [for it has become a sin-offering through all these deviations]. Rabbi Eliezer said: [It is a *kal va-homer*] if a [חטאת] sin-offering which [is lenient, since it] does not involve *me'ilah* when [it is offered] with its own intent, yet does involve *me'ilah* when [the *Kohen*] changed its intent [for it is then unfit and was never permitted to the *Kohanim*], therefore is it not logical, that a burnt-offering [עולה], which [is stringent in that it] does involve *me'ilah* [even when he offered it] with its own intent, should [certainly] involve *me'ilah*, if he changed its intent? No, answered Rabbi Yehoshua, for when you speak of a sin-offering whose intent was altered to that of a burnt-offering, [there it involves *me'ilah*] because he changed its intent to something that involves *me'ilah*; but can you say [the same] regarding a burnt-offering whose intent he changed to that of a sin-offering, seeing that he changed its intent to something which does not involve *me'ilah*? Rabbi Eliezer said to him: Let sacrifices of the higher degree of sanctity which are slaughtered [improperly] in the south [its proper place being the north] and with the intent of sacrifices of a lower sanctity [and were thus treated altogether like sacrifices of lower sanctity, both in intent and in the place of slaughter] prove it; for he changed their intent to something which does not involve *me'ilah*, and yet they involve *me'ilah* [for since they became unfit through being slaughtered in the south, the subsequent sprinkling does not permit that they should no longer involve *me'ilah*]. So, too, do not wonder that in the case of the burnt-offering, although he changed its intent to

רבנו עובדיה מברטנורא

ויש בה שעת היתר לכהנים, ושוב אין בה מעילה אפילו לזר: ד' ר' אליעזר אומר מועלים בה. דהא עולה היא ומי הוציאה ממעילתה, והלא שעת היתר לכהנים לא היה לה: רבי יהושע אומר אין מועלין בה. דכיון דשינה שמה ומעשיה ומקומה לשם חטאת, נעשית חטאת: ומה חטאת העוף שאין מועלין בה. כששחטה לשמו, שהרי נאכלת לכהנים: שינה את שמה. נפסלה ולא באה לכלל היתר: מועלים בה. דהא ר' יהושע גופיה לא פליג עליה: לדבר שיש בו מעילה. לשם עולה: שחטן בדרום. לשם שלמים. יוכיחו: ששינה שמן ומעשיהו לדבר שאין בו מעילה. שקדשים

something that does not involve *me'ilah*, it [however] involves *me'ilah*. Not so, replied Rabbi Yehoshua: If you say thus of sacrifices of a higher degree of sanctity which are slaughtered in the south and with the intent of lesser sacrifices, [that they involve *me'ilah*] because he changed their intent to something which is partly forbidden and partly permitted [the flesh does not involve *me'ilah*, but

פי ששנה את שמה לדבר שאין בו מעילה, שימעלו בה. אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרת בקדשי קדשים ששחטן בדרום ושחטן לשם קדשים קלים, שכן שנה את שמו בדבר שיש בו אסור והתר, תאמר בעולה ששנה את שמה בדבר שכלו התר: ה מלק בשמאל או בלידה, שחט חלין בפנים, וקדשים בחוץ, אינו מטמאין בבית הבליעה. מלק בסכין, מלק חלין בפנים, וקדשים בחוץ, תורין שלא הגיע זמנו, ובני יונה שעבר זמנו, שיבש

the *emurim* are forbidden and do involve *me'ilah*]; will you say the same regarding a burnt-offering, where he changed its designation to something that is altogether permitted [that no part of a bird sin-offering involves *me'ilah*]? [The *halachah* follows Rabbi Yehoshua.]

(5) If he [the *Kohen*] pierced [them] with [the thumbnail of] his left [hand] or at night; if he slaughtered [a non-sacred bird of] *hullin* within [the Temple Courtyard, thereby prohibiting it from being eaten]; or [if he slaughtered] a bird-sacrifice outside [the Temple Courtyard], they do not defile in the esophagus [though they are unfit to be eaten, as the (*melikah*) piercing, or in the second series of cases, the slaughter, frees them from the defiling impurity of *neveilah* of a kosher species of bird (see Rashi, Leviticus 17:15)]. If he pierced with a knife [rather than with his thumbnail]; or if he pierced *hullin* within [the Temple Courtyard, or] sacrifices outside [the Temple Courtyard]; or [if he sacrificed] turtledoves before their time or pigeons after their time [and are therefore considered as though he pierced *hullin*, since only

רבנו עובדיה מברטנורא

קלים אין מעילה אלא באימוריהן; ומועלים בהן. מפני שנפסלו בשינוי מקומן ולא הוציאתן זריקתן מידי מעילה: איסור והיתר. קדשים קלים יש באימוריהם משום מעילה ואין בבשר משום מעילה: בדבר שכולו היתר. בחטאת העוף שאין בה צד מעילה. והלכה כרבי יהושע: ה מלק בשמאל. דמליקתו פסולה. שכל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא של ימין: או בלידה. דאין מליקה בלידה, דרחמנא אמר ביום צותו: אינו מטמאין. הואיל ופסולין בקודש ואהני מליקה דידהו שאם עלו לא ירדו שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ אין מטמאין בבית הבליעה. ואף על פי שאסורים באכילה: מלק בסכין. לאו מליקה היא ולאו שחיטה היא, דהא מליקה בצפורן היא בעצמו של כהן: מלק חולין בפנים. דלא שייך מליקה בחולין, אלא בקדשים בפנים. והמולק חולין בכל מקום או קדשים בחוץ, הוי כאילו נחר או מעקר, ואין אותה מליקה מוציאה מידי נבילה: תורין שלא הגיע זמנו. תורים, גדולים כשרים, קטנים פסולים. בני יונה, קטנים כשרים, גדולים פסולים:

fully-grown turtledoves or young pigeons are valid sacrifices]; [or he pierced a bird] whose wing was withered, [or] blind in the eye, [or] whose foot was cut off, [all these] defile in the esophagus [the (*melikah*) piercing is not valid and does not free them from the defiling impurity of *neveilah* of a kosher species of bird]. This is the general rule: All whose

unfitness [arose] in the Sanctuary [birds which were fit when brought to the Temple Courtyard, and there became unfit] do not defile in the esophagus; [however,] if their unfitness did not arise in the Sanctuary, they defile in the esophagus. [Regarding] all unfit persons [enumerated in Zevahim 2:1] who performed *melikah*, the *melikah* is invalid, and they [the sacrifices] do not defile in the esophagus [although the *melikah* is invalid, it frees the birds from impurity. The reason is because they became unfit in the Sanctuary, and the *melikah* is effective in that if they are mistakenly placed upon the altar, they are not removed. Therefore the birds are not regarded as *neveilah*].

(6) If one performed *melikah*, and it [the bird] was found to be [defective and was] *treifah* (see Hullin 3:3), Rabbi Meir says: [The *melikah* is effective in removing the status of *neveilah* and] it does not defile in the esophagus. Rabbi Yehudah says: [The *melikah* or *shehitah* of a *treifah* bird has no effect in removing the status of *neveilah* and] it does defile in the esophagus. Said Rabbi Meir [learning this from a *kal va-homer*]: If [in a case of stringency such as] an

רבנו עובדיה מברטנורא

ושיבש גפה. דמחוסר אבר פסול אף בעופות. דהא דקיימא לן אין תמות וזכרות בעופות. הני מילי כגון דוקין שבעין שאין מומין ניכר. אבל מחוסר אבר, הקריבוהו נא לפתחך: **מטמא בבית הבליעה.** דלא מהני מליקה דידהו למידי, שאפילו עלו ירדו: **כל שאין פסולין בקודש.** שנפסלו קודם שבאו לעזרה. וכל שאין פסולין בקודש אמרינן לקמן בפרק המזבח מקדש, דאם עלה ירד. אבל אותן שפסולין בקודש כגון הקדשים הראויין אלא שנפסלו בעבודותיהן, אין מטמאין, דהא אהני להו מליקה, דאם עלו לא ירדו: **כל הפסולים.** כגון זר ואונן וטבול יום ומחוסר כפורים וכל אותן השנויין בריש פרק ב: **ואינן מטמאות בבית הבליעה.** שאע"פ שאין מליקתן מתרת קדשים באכילה, מכל מקום מוציאתן מידי נבילה: **ו אינה מטמאה בבית הבליעה.** דמליקתה מטהרתה מידי נבילה: **רבי יהודה אומר מטמאה בבית הבליעה.** דסבירא ליה לרבי יהודה דלא אהנו שחיטה בעוף של חולין

גפה, ושנסמית עינה, ושנקטעה רגלה, מטמא בבית הבליעה. זה הכלל, כל שהיה פסולה בקודש, אינה מטמאה בבית הבליעה. לא היה פסולה בקודש, מטמאה בבית הבליעה [וכל הפסולים שמלקו, מליקתן פסולה, ואינן מטמאות בבית הבליעה]: **ו מלק ונמצא טרפה,** רבי מאיר אומר, אינה מטמאה בבית הבליעה. רבי יהודה אומר, מטמאה בבית הבליעה. **אמר רבי מאיר,** מה אם נבלת

animal which defiles [even] through contact and carrying, yet where *shehitah* was performed it removes from it, even when *treifah*, the power to defile; is it not logical that the *neveilah* of a bird which [is less stringent than an animal since it] does not defile through contact or carrying, should not *shehitah* remove from it the power to defile? Now, since we have found that *shehitah*, which makes it [a

bird of *hullin*] fit for eating, and removes from it, when *treifah*, the power to defile; so, too, *melikah*, which makes it [a bird sacrifice] fit for eating, should [also] remove from it, when *treifah*, the power to defile. Rabbi Yose says: It is sufficient [to establish the more lenient only as being equal to the more stringent, but you can't establish through the force of a *kal va-homer* that the more lenient be more lenient than the stringent, i.e., it is sufficient] for it [i.e., the bird] to be like the *neveilah* of a clean [permitted] animal, in which the power to defile is removed by *shehitah* [only], but not by *melikah*. [The law is in accordance with Rabbi Yose, that only *shehitah* will remove the power to defile by the *neveilah* of a bird, thereby arguing against Rabbi Yehudah who holds that neither *shehitah* nor *melikah* remove the power to defile and arguing against Rabbi Meir who holds that both *shehitah* and *melikah* will remove the power to defile by the *neveilah* of a bird.]

רבנו עובדיה מברטנורא

ולא מליקה בקדשים בטריפה (בעוף) להוציאה מידי נבילה: אינו דין שתהא שחיטתה כו'. וכיון דיילפת שחיטה מטהרת את הטריפה בעוף בחולין מקל וחומר, ילפינן מליקת קדשים מינה בבנין אב, מה מצינו בשחיטה כו', אף מליקה המכשרת באכילה תטהר טרפתה מטומאתה: ר' יוסי אומר דיה כו'. כיון דלא אשכחן בהדיא דשחיטה מוציאה מידי נבילה בעוף, אלא מקל וחומר מנבלת בהמה אתה בא ללמוד, דיה שתהא כנבלת בהמה ששחיטתה מטהרתה מידי נבילה ולא מליקתה, דדיו לבא מן הדין להיות כדון. ושלוש מחלוקות בדבר, ר' מאיר סבר, אחד שחיטה ואחד מליקה מוציאה בעוף מידי נבילה. ור' יהודה סבר, בין שחיטה בין מליקה לא מהני בטריפה בעוף להוציאה מידי נבילה. ורבי יוסי סבר, שחיטה מהניא, מליקה לא מהניא. והלכה כרבי יוסי:

בהמה שהיא מטמאה במגע ובמשא, שחיטתה מטהרת את טרפתה מטמאתה. נבלת העוף שאינה מטמאה במגע ובמשא, אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת את טרפתה מטמאתה. מה מצינו בשחיטתה שהיא מכשרתה באכילה, ומטהרת את טרפתה מטמאתה, אף מליקתה שהיא מכשרתה באכילה, תטהר את טרפתה מטמאתה. רבי יוסי אומר, דיה כנבלת בהמה, שחיטתה מטהרתה אבל לא מליקתה:

Mishnah Zevahim, chapter 8

משנה זבחים פרק ח

(1) All sacrifices which became mixed up with [חטאות המתות] sin-offerings that must be left to die [i.e., which for some reason cannot be offered up, nor graze until blemished and then sold for *hullin*, rather, must be kept until they die. They are as follows: (a) the young of a sin-offering which calved before it was slaughtered; (b) the substitute of a sin-offering; (c) one whose owner died; (d) a sin-offering whose owner had already made atonement through another animal, e.g., the original sin-offering was lost, whereupon he brought another and sacrificed it, and then the original one was found; (e) an animal consecrated before it was one year old, but which passed its first year before being sacrificed], or with an ox [that killed a human and] that is to be stoned (see Exodus 21:28), even [if only] one in ten thousand [got mixed up], all must be left to die [since any one of them may be the one from which is prohibited deriving any benefit thereof, and where livestock is concerned, there is no (בטל ברוב) neutralization in a majority]. [If they were mixed up] with an ox with which a transgression had been committed, [e.g., that had killed a man based on the testimony of only one witness or of its owner so that it cannot be stoned, so, too], a *roba* or a *nirba* [animals, male or female used bestially without two witnesses]; or [they got mixed up with] an animal that had been set aside [for an idolatrous sacrifice] or that had been worshipped [as an idol]; or [sacrificial animals which got mixed

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות. הכי קאמר, כל הזבחים שנתערבו בהם חטאות המתות, או שור הנסקל; אפילו אחד ברובא ימותו כולן. דכיון דנתערבו באיסורי הנאה, אין תקנה לפדותם דנימא ירעו עד שיסתאבו. ולא בטלי ברובא, דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי. וחטאות המתות הן חמש ואלו הן, ולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעליה, ושכיפרו בעליה באחרת, ושעברה שנתה. אלו חמש חטאות מניחין אותן במקום סגור עד שימותו מאיליהן, והן נקראין חטאות המתות: בשור שנעבדה בו עבירה. שהוא נפסל בה להקרבה. כגון שהמית את האדם על פי עד אחד שאינו אסור להדיוט לפי שאינו נסקל אלא על פי שני עדים: או על פי הבעלים. שבאו בעלים לבית דין והודו שהמית, דאפטר ליה מסקילה דמודה בקנס פטור. אבל לגבוה נאסר. דקיימא לן, ומן הצאן, להוציא את הנוגה: ורובע ונרבע. על פי עד אחד, או על פי בעלים, או קודם שנגמר דינו, או שהיה אותו שהמית והרובע והנרבע [של] נכרי. שנאסר לגבוה ולא להדיוט: מוקצה. שהפרישוהו

up with] that which was a [prostitute's] fee, or [the sacrifice got mixed up with that which was] exchanged [for a dog]; or that which was *kilayim* [a hybrid, the offspring of two heterogeneous animals, e.g., a goat and a sheep]; or [an unrecognizable] *treifah* [such as an

animal, clawed by a wolf, which got mixed up with animals, wounded by thorns]; or an animal calved by Caesarean section [these last two are included, though not implicated in sin, because the same law applies to them], they must graze until they all become unfit [for a sacrifice, i.e., blemished, since of each it could be said that it is the sacrificial animal, which may not be slaughtered outside the Temple Courtyard. However, once an animal is blemished, it is no longer valid as a sacrifice]; then they are sold [and redeemed with money], and one brings [i.e., purchases, out of those monies, a sacrifice] of the same variety [as that which had been mixed up] at the price of the best of them [i.e., the most expensive animal]. If they were mixed up with unblemished [animals] of *hullin* [i.e., one consecrated animal with either one or many of *hullin*], the *hullin* must be sold for the purpose of that variety [e.g., an animal consecrated for a peace-offering was mixed up with five of *hullin*, five of the six must be sold to people who owe a peace-offering. Thus all six are now sacred and stand for the same purpose and are sacrificed in the name of its owner, see next Mishnah].

(2) [If] a sacrifice [was mixed up] with a sacrifice, both being of the same variety [e.g., both are peace-offerings or burnt-offerings, but belong to different owners]: This one must be offered in the name of its owner [i.e., the priest has in mind, let this animal be for whoever is its owner, without thinking of his name], and

רבנו עובדיה מברטנורא

לקרבן עבודה זרה, ונעבד נמי, שניהן מותרים להדיוט: **באתנן ומחיר**. כל הני חולין נינהו, וזבח אחד מעורב בהן, כולן ירעו. שאי אפשר לשחוט אחד מהם בלא מום, שמא זהו הזבח, והשחוט קדשים בחוץ חייב כרת. ולמכרו לצרכי עולות אי אפשר שהרי פסולים: **ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין**. אם חטאת חטאת, ואם עולה עולה, ויקח מעות כשיעור דמי היפה שבכולן, ויאמר, כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על המעות הללו: **נתערב**. זבח אחד בחולין כשרים הרבה: **ימכרו החולין כולן לצרכי אותו המין**. שהיה הזבח שנתערב בהן, ונמצאו כולן קדשים ממין אחד, אלא שאין ידוע מי בעליו של כל אחד ואחד, שהרי הזבח הראשון שם בעליו עליו ואין ידוע איזהו. ותקנתו שיקריב כל אחד לשם מי שהוא ויאמר כשיקריב כל אחד, הרי הוא לשם בעלים שלו: **ב מין במינו**. חטאת בחטאת, עולה בעולה, שלמים בשלמים, אלא שהן של בעלים הרבה: **יקריב כל אחד לשם**

ובנעבד, ובאתנן, ובמחיר, ובכלאים, ובטרפה, וביצא דפן, ירעו עד שישתאבו, (וימכרו) ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין. נתערב בחלין תמימים, ימכרו החלין לצרכי אותו המין: **ב קדשים בקדשים מין במינו**, (זה) יקרב לשם מי שהוא (וזה) יקרב

the other must be offered in the name of whoever is its owner. If a sacrifice [was mixed up] with a sacrifice, both being of different varieties [e.g., a burnt-offering with a peace-offering], they must graze until they become unfit and are sold [they cannot be offered themselves, because their rites

of sprinkling and presenting the *emurim* are dissimilar], and then one purchases at the price of the better of them, [an animal] of each kind [one for each sacrifice and if one sold for one hundred and the other for two hundred, he must now buy a burnt-offering for two hundred and a peace-offering for two hundred], and bears the loss out of his own pocket. If they [sacrificial animals] were mixed up with a firstborn or of *ma'aser*, they must graze until they become unfit, and then are eaten as firstborn or tithe [i.e., the animals are redeemed, and other sacrifices are bought with the redemption money. All those which were mixed up are eaten as firstborn or *ma'aser*, that is, they are subject to the same laws as these when blemished, which is, that they must not be slaughtered in the public market nor sold by weight]. It is possible for all [sacrifices] to be mixed up, except the sin-offering and the guilt-offering [because they are distinct: the sin-offering is never a ram, and the guilt-offering is always a ram].

(3) If a guilt-offering got mixed up with a peace-offering [both have their blood

רבנו עובדיה מברטנורא

מי שהוא. ולא יזכיר שם אדם. והני מילי, בקרבנות של נשים דלא בעו סמיכה, דכתיב בני ישראל וסמך, בני ישראל סומכים ואין בנות ישראל סומכות. אבל בקרבן אנשים דבעו סמיכה, לא: **מין בשאינו מינו ירעו.** שאי אפשר בהקרבה, שחלוקין במתן דמים או בהקטרותן או באכילתן: **ויפסיד המותר מביתו.** שאם מכר אחד מהן בשנים והאחר באחד, צריך להביא מכל מין בשנים כיון שאין ידוע מאיזה מין הוא אותו שנמכר בשנים, ונמצא מפסיד אחד מביתו: **נתערבו בבכור ובמעשר בהמה.** שאין להם פדיון שתחול קדושתו על דמיהן ויצאו הן לחולין, אלא נאכלין במומן, הבכור נאכל לכהנים והמעשר לבעלים: **כולן ירעו עד שיסתאבו.** שיפול בהן מום. ויאמר, כל מקום שהוא הזבח יתחלל על המעות הללו. ומותרים לאכלן, ובלבד שיאכלו בתורת בכור ומעשר, שלא ימכרם באטליו ולא ישקלם בליטרא. ומדמי הזבח יקריב מינו של זבח: **הכל יכולים להתערב.** כלומר, אם נתערבו יש ספק בתערובתן: **חוץ מן החטאת עם האשם.** שהחטאת אינה לעולם איל, ואשם אינו אלא איל. ואי אשם מצורע ואשם נזיר הוא שהן באים כבשים, מכל מקום הן זכרים, והחטאת אינה באה אלא נקבה. אבל חטאת ועולה מתערבים, כגון שעיר נשיא בשעיר עולת נדבה. וכל שכן חטאת ושלמים. שהכל קרב שלמים בין זכרים בין נקבות. וכן איל של עולת נדבה באשם: **ג אשם שנתערב**

sprinkled the same way (two sprinklings which constitute four, see above 5:4), however, the peace-offering may be slaughtered anyplace within the Temple Courtyard, eaten by all, within Jerusalem, for a period of two days and one night; the guilt-offering is slaughtered at the

בְּשִׁלְמִים, (יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ). רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, שְׁנֵיהֶם יִשְׁחָטוּ בְּצִפּוֹן, וַיֵּאָכְלוּ כַחֲמוֹר שְׁבָהּוֹן. אָמְרוּ לוֹ, אֵינן מִבִּיאִין קֳדָשִׁים לְבֵית הַפֶּסֶל. נִתְעַרְבוּ תַחֲתִיכוֹת בְּתַחֲתִיכוֹת, קֳדָשִׁי קֳדָשִׁים בְּקֳדָשִׁים קָלִים, הִנְאָכְלִין לְיוֹם אֶחָד בְּיֵאָכְלִים לְשָׁנֵי יָמִים, וַיֵּאָכְלוּ כַחֲמוֹר שְׁבָהּוֹן: דִּ אַבְרֵי חֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּאַבְרֵי עוֹלָה, רַבִּי

north side of the Temple Courtyard, and eaten only within the confines of the Courtyard, by male priests, for one day and one night only], [Version of Tosfot Yom Tov does not include, "They must graze until they become unfit."] Rabbi Shimon says: Both must be slaughtered at the north [side of the altar, the side prescribed for the slaughtering of a guilt-offering; since the peace-offerings could be slaughtered on any side of the Temple Court] and eaten in accordance with [the laws of] the more stringent of them [i.e., as guilt-offerings, namely, during one day and one night only, within the Temple Courtyard, and by male priests]. They said to him: One must not bring sacrifices to the place of unfitness [for one of the sacrifices is a peace-offering, and is fit on the second day; we cannot therefore consign it to the place of unfitness, as is necessary in Rabbi Shimon's ruling. Hence they must be left to graze until blemished]. If pieces [of flesh] were mixed up with pieces [of flesh], sacred sacrifices of the highest degree with sacrifices of a lesser degree, [pieces] that are eaten one day with [those] that are eaten two days and one night, they must be eaten in accordance with [the laws of] the more stringent of them [here the Rabbis agree, as there is no alternative]. (4) If the limbs of a sin-offering [of which may be eaten by the priests] were mixed up with those of a burnt-offering [which are completely consumed on the

רבנו עובדיה מברטנורא

בשלמים. שמתן דמו של אשם ושלמים שוה: **שניהם ישחטו בצפון.** דשלמים שחיתתן בכל מקום ויכולים נמי לשחטן בצפון במקום ששוחטים האשם: **כחמור שבהן.** לפנין מן הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה. ולא בשלמים הקלים שנאכלים בכל העיר לכל אדם לשני ימים ולילה אחד. ובעל השלמים יצא ידי נדרו, דהא שלמים לשמן הן קרבין, שמקריב כל אחד לשם מי שהוא: **אין מביאין קדשים לבית הפסול.** שממעט את אכילת שלמים בין באוכליהן בין בזמן אכילתן ומביאין לידי נותר. אלא ירעו ויסתאבו וימכרו כדאמרינן גבי קדשים בקדשים מין בשאינו מינו, ויביא בדמי היפה שבהן כו'. ואין הלכה כר' שמעון: **חתיכות בחתיכות.** אם נתערבו חתיכת קדשי חתיכה של קדשים קלים, או חתיכה של קדשים קלים הנאכלים ליום אחד כגון שלמי תודה עם חתיכה של קדשים קלים הנאכלים לשני ימים ולילה אחד דהיינו שאר שלמים, בהא מורדו רבנן לר' שמעון דיאכלו כחמור שבהן, דמאי אית ליה למעבד: **ד אברי חטאת.** שבשרה נאכל לכהנים: **שנתערבו**

altar]: Rabbi Eliezer says: He must place [them all] on the top [of the altar], and I regard the flesh of the sin-offering on top as though it were wood [it cannot be ritually burnt, but it can be regarded merely as fuel]. But the Sages maintain: They must become disfigured, [i.e., until they become unfit as *notar* by leaving it over past its prescribed time] and then go out to the place of burning [and are burnt where all unfit flesh is burnt. But they may not be regarded and treated simply as fuel].

(5) [If the] limbs of burnt-offerings [were mixed up] with the limb of a blemished [burnt-offering which is prohibited from being offered on the altar], Rabbi Eliezer said: If [a *Kohen* who was not aware,] offered the head of one of them, all the [remaining pairs of] heads are to be offered [two at a time, so that one surely is of the burnt-offering]; [or if he mistakenly offered] the legs of one of them, all the [remaining pairs of] legs are to be offered [i.e., burnt on the altar. For I assume that the head or the legs, already offered, belonged to the blemished animal, and so, all the rest are of the unblemished ones; however, we still require that they be offered in pairs]. But the Sages maintain: Even if they had offered

רבנו עובדיה מברטנורא

באברי עולה. שכולה כלי: יתן למעלן. יתן אברי התערובת כולן על העצים. וטעמא דר' אליעזר, דאמר קרא (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה, והכי משמעותא דקרא, כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו, ולא תקטירו כל שממנו אשה לה, דהיינו השיריים של קרבן. קרבן ראשית תקריבו מן השאור והדבש לה, שתי לחם מן השאור, וביכורים מפרי העץ שהם תאנים ותמרים. ואל המזבח דרשינן ליה בין שאור ודבש בין אשיריים, לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים, והיינו דקאמר ר' אליעזר ורואה אני את בשר חטאת כאילו הן עצים: **וחכמים אומרים תעובר צורתן.** כלומר יניח אותן עד שיפסלו ויצאו לבית השריפה כשאר פסולי המוקדשים, ואינו מעלן למזבח, דהא עבר משום כל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו, וחטאת דאימוריו קרבים לאשים הרי הבשר בבל תקטירו. והלכה כחכמים: **ה אברים באברי בעלי מומים.** אברים כשרים שנתערב בהן אבר אחד של בעלי מומין, ובא כהן שאינו יודע בתערובתן והקריב אחד מן הראשין, יקרבו כל הראשין לכתחילה, דתלינן איסורא בההוא דקרב, והנך כוליהו כשרים נינהו. ובגמרא מפרש דלא שרי ר' אליעזר אלא להקריבן שנים שנים דודאי חד מוהנך זוג דהיתרא הוא ונתנה הקרבה זו ליקרב משום ההוא דהיתר. ואי משום ההוא דספק איסור, איכא למתלייה באותו שקרב תחלה קודם שנמלך. אבל אחד אחד שמא לא נתנה הקרבה זו ליקרב אפילו לר' אליעזר דילמא האי דאיסורא

אליעזר אומר, יתן למעלן, ורואה אני את בשר החטאת מלמעלן כאלו הוא עצים. וחכמים אומרים, תעבר צורתן ויצא לבית השרפה: ה אברין באברי בעלי מומין, רבי אליעזר אומר, אם קרב ראש אחד מהן, יקרבו כל הראשין. כרעו של אחד מהן, יקרבו כל הכרעים. וחכמים אומרים, אפלו

all except one [pair] of them, it goes to the place of burning [unfit flesh].

(6) If the blood was mixed with water; if it retains the appearance of blood, it is fit [for sprinkling]. If it was mixed with wine, we regard it as though it were water [and if the blood would lose its appearance in a similar

quantity of water, it is unfit; and similarly, in the following cases]. If it was mixed with the blood of a domestic beast or wild animal, we regard it as though it were water. Rabbi Yehudah says: Blood cannot nullify blood [even if the added blood would cause the original blood to lose its appearance if the former were water, the mixture is still fit for sprinkling].

(7) If it was mixed with the blood of unfit [animals, e.g., with the blood of a *roba* or a *nirba*, or the blood of a sacrifice offered with the intention of eating the flesh after its prescribed time or out of bounds], it must be poured out into the duct [in the Temple Courtyard, which carried it off to the Kidron Valley. Here we don't say Let us view the additional blood as water, as above, because were we to allow sprinkling in any manner, people might say that it is valid to sprinkle unfit blood on the altar]. [If it was mixed] with the draining blood [i.e., blood which did not spurt out at the time of slaughter, but was rather squeezed out (blood for sprinkling purposes should be the blood which spurts out and is collected at the time of slaughter)] it must be poured out in the duct [lest, if

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא: **חויץ מאחד**. חויץ מוזג אחד. הכי מפרש לה בגמרא. דבחד גרידא מודה ר' אליעזר דלא נתנה הקרבה זו ליקרב, כדאמרן: **ו אם יש בו מראה דם כשר**. והני מיילי כשנפלו המים לתוך דם של קדשים. אבל אם נפל דם של קדשים לתוך מים, אמרינן קמא קמא בטיל, ואפילו יש בו מראה דם פסול: **נתערב ביין**. שהוא ארום: **רואין אותו כאילו הוא מים**. ואם היה דם זה ניכר באותן המים, כשר: **בדם בהמה**. של חולין. רואין אותו דם של חולין כאילו הוא מים ואם היה מראה אדמימות של דם הכשר ניכר בהם, כשר, ואע"פ שהדם הפסול מרובה עליו הרבה: **אין דם מבטל דם**. דמין במינו לר' יהודה לא בטיל ואפילו טפה לתוך כלי גדול. אע"פ שאילו היה הדם מים אין הדם הכשר ניכר בהם, אפילו הכי כשר לזריקה. ואין הלכה כר' יהודה: **ז נתערב בדם הפסולים**. כגון בדם שנשחט לחויץ לזמנו: **ישפך לאמה**. לאמת המים העוברת בעורה ויורדת לנחל קדרון, ולא אמרינן רואים אותו כאילו הוא מים ואם דם הכשר ניכר בהם יורק, דגורין דילמא אתי לאכשורי דם פסולים בעינייהו. וכן דם התמצית. דמדאורייתא דם התמצית לא חזי לכפרה כדכתיב (שם י) כי נפש כל בשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר, דם שהנפש יוצאה בו מכפר, ושאינ הנפש יוצאה בו אינו

קָרְבו כָּלֶם חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן, יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה: וְאִם יֵשׁ בּוֹ מֵרֵאָה דָם, כָּשֶׁר. נִתְעַרְב בְּיַיִן, רֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילוֹ הוּא מַיִם. נִתְעַרְב בְּדָם בְּהֵמָה אוֹ בְּדָם חֲזֵה, רֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילוֹ הוּא מַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אִין דָּם מְבַטֵּל דָּם: זֵ נִתְעַרְב בְּדָם פְּסוּלִין, יִשְׁפֹךְ לְאֵמָה. בְּדָם תִּמְצִית, יִשְׁפֹךְ

permitted, people might say that “draining blood” is valid for sprinkling]; [while] Rabbi Eliezer declares it fit [since it is not usual for the draining blood to be more than the spurting blood]. If he [the *Kohen*] did not ask but sprinkled it, it is valid

לְאִמָּהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁר. אִם לֹא נִמְלַךְ וְנִתְּן, כָּשֶׁר: חַ דָּם תְּמִימִים בְּדָם בְּעֵלֵי מוּמִים, יִשְׁפֹּךְ לְאִמָּה, כּוֹס בְּכוֹסוֹת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, [אִם] קָרַב כּוֹס אֶחָד, יִקְרְבוּ כָּל הַכוֹסוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אֶפְלוּ קָרְבוּ כָּלֵם חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן, יִשְׁפֹּךְ לְאִמָּה: ט הַנִּתְּנִין

[even according to the First Tanna, since the Rabbis prohibited it only as a precaution, because of what people may say].

(8) [If] blood of whole [i.e., unblemished and valid] animals [was mixed] with blood of blemished animals, it must be poured out into the duct [here Rabbi Eliezer admits that it must be poured out, since part of this blood is from blemished animals, which is prohibited to be sprinkled upon the altar]. [If] a receptacle [of blood of blemished animals was mixed up] with other receptacles, [containing blood of unblemished animals], Rabbi Eliezer says: If he [the *Kohen*] offered [sprinkled] one receptacle, all the receptacles are offered [in pairs as above, as we assume that the first offered was that of the blemished animal, so that the rest are fit]; but the Sages maintain: Even if they offered all of them save one [pair], it must be poured out into the duct.

(9) If [blood] that is sprinkled below [the red line of the altar, such as the blood

רבנו עובדיה מברטנורא

מכפר. וגזרין על דם הנפש שנתערב בדם התמצית, דלמא אתי לאכשורי בזריקה דם התמצית בעיניה: רבי אליעזר מכשיר. לכתחילה בדם התמצית שנתערב עם דם הנפש. דסבר אין דם התמצית של בהמה מצוי להיות רבה על דם הנפש, הלכך אמאי נגזור, הוי ליה כנתערב דם החולין בדם הקדשים דלא גזרין ביה מידי. וכשנתערב בדם פסולים דמלתא דשכיחא, לא פליג ר' אליעזר. ותנא קמא סבר פעמים שדם התמצית רבה על דם הנפש, הלכך גזר היכא דלא רבה אטו היכא דרבה. ומיהו היכא דלא נמלך הכהן בבית דין אם יתן מתערובת זו אם לאו ונתן מאליו, מודה תנא קמא דכשר, דגזירה בעלמא היא ובדיעבד כשר. וכי אתי לאמלוכי אמרין ליה לשפכו לאמה, משום גזרה. והלכה כחכמים: ח דם תמימים שנתערב בדם בעלי מומין ישפך לאמה. ובהא לא פליג ר' אליעזר, דעובר בזריקתו משום לא תקריבו: נתערב כוס בכוסות. כוס דם של בעל מום בכוסות של דם כשר, ואין ידוע איזה כוס של דם בעל מום: ר' אליעזר אומר אם קרב אחד מהם כו'. בדרך שנחלקו באברים ואברי בעלי מומין, כך נחלקו בכוסות, וכדפרישנא לעיל. וצריכא לאפלוגי בתרווייהו, דאי אשמועינן באברים, בהא קאמר ר' אליעזר יקרבו משום דאתעבידא כפרתן בהכשר דהיינו זריקת דמן שהיא עיקר כפרה, אבל גבי כוס בכוסות דעיקר כפרה בקלקול, אימא לא. צריכא: ט הנתנין למטה מחוט הסקרא. כגון דם עולה ואשם ושלמים ובכור ופסח ומעשר, שנתערבו בדם

of burnt, guilt and peace-offerings] was mixed with blood [of a sin-offering] that is sprinkled above, Rabbi Eliezer says: He must sprinkle [it] above, and I regard the lower [blood] above [i.e., the blood which should be sprinkled below, but was sprinkled above] as though it were water, and then he sprinkles again below. But the Sages maintain: It must

לְמִטָּה שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּנִתְּנֵין לְמַעְלָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אומר, יִתֵּן לְמַעְלָה, וְרוֹאֵה אֲנִי אֶת הַתְּחִתּוֹנִים לְמַעְלָה, כְּאִלוֹ הֵן מַיִם, וְיִתְּחוּר וְיִתֵּן לְמִטָּה. וְהַכֹּמִים אומרִים, יִשְׁפְּכוּ לְאִמָּה. וְאִם לֹא נִמְלֵךְ וְנִתֵּן, כְּשֵׁר: ' הַנִּתְּנִין מִתְּנָה אַחַת שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּנִתְּנִין בְּמִתְּנָה אַחַת, יִתְּנֵנוּ מִתְּנָה אַחַת. מִתֵּן אַרְבַּע בְּמִתֵּן אַרְבַּע, יִתְּנֵנוּ בְּמִתֵּן אַרְבַּע. מִתֵּן אַרְבַּע בְּמִתְּנָה אַחַת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אומר, יִתְּנֵנוּ בְּמִתֵּן אַרְבַּע. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אומר,

be poured out into the duct [they reject the view that we can regard the lower blood as water, and hold that you cannot deviate in its rites (by sprinkling it above), in order to sprinkle the upper blood]. Yet if [the *Kohen*] did not ask, but sprinkled [it above], it is fit [and he then proceeds to sprinkle below, since leftover blood of a sin-offering, after being sprinkled above, is poured out at the bottom of the altar anyway].

(10) [If a receptacle of blood] which requires one application [was mixed] with [a receptacle of other] blood [also] requiring one application [e.g., the blood of a firstborn with that of *ma'aser*], it [each receptacle] should be presented with one application. If [blood] which requires four applications [i.e., two which are four, was mixed] with [blood] requiring four applications [e.g., the blood of a burnt-offering with that of a peace or a guilt-offering], they [each receptacle] must be presented with [two, which are] four applications. [Blood] which requires four applications with that which requires one application [such as a firstborn], Rabbi Eliezer says: It [each receptacle] must be presented with four applications [and I regard the superfluous three applications in respect of, e.g., the firstborn blood, as though they were water]. Rabbi Yehoshua maintains: It

רבנו עובדיה מברטנורא

חטאת שהוא ניתן למעלה: ר' אליעזר אומר יתן למעלה. מתנת חטאת. ואע"פ שדם התחתונים מעורב בו, הואין ואינו מתכוין לתת התחתונים למעלה. רואה אני אותם כאילו הן מים. ומפני שמצוה להקדים עליינים לתחתונים, שכל החטאות קודמות לעולות, הלכך נותן למעלה תחלה ואחר כך למטה, ונתנית מטה תעלה לו לשפיכת שריים של חטאת ולהתחלת מתנות עולה: ישפכו לאמה. דלית להו רואים: ואם לא נמלך ונתן כשר. דהא ניתן ממנו למעלה. ואין הלכה כר"א: ' הנתנין במתנה אחת. בגמרא מפרש כגון כוס דם בכור שנתערב בכוס דם מעשר: ינתנו מתנה אחת. מכל כוס וכוס יתן מתנה אחת מכוס זה ומתנה אחת מכוס זה: מתן ארבע במתן ארבע. כגון דם עולה בדם שלמים או בדם אשם, ששניהם טעונים שתי מתנות שהן ארבע ושניהן תחתונים: מתן ארבע

[each receptacle] must be presented with one application [because one must not make more applications than are necessary. On the other hand, even where four are required, one suffices]. Rabbi Eliezer said to him: But he transgresses [the injunction of **בל תגרע**] not to diminish [from God's commandments]! Rabbi Yehoshua replied to him, [According to your view that he presents four applications] he transgresses [the injunction of **בל תוסיף**] not to add [to

God's commandments]! Rabbi Eliezer countered, The injunction not to add applies only where it is by itself [but here where there is a mixup there is no injunction]. Rabbi Yehoshua answered [So, too,] the injunction not to diminish applies only where it is by itself. Moreover, said Rabbi Yehoshua, when you make [four] applications, you transgress the injunction not to add, and commit a positive action with your own hands; whereas, when you do not make [four] applications you transgress the injunction not to diminish, but do not commit a positive action with your own hands [and the commission of a positive act is not similar to an instance of the commission of a prohibition by inaction; the law is in accordance with Rabbi Yehoshua].

(11) If [blood] which is to be sprinkled within [i.e., those sacrifices which require sprinkling between the staves of the ark, on the veil and on the golden altar, listed previously, in chapter 5] was mixed with [blood] that is to be sprinkled without [on the outer altar], it must be poured out into the duct. If [the *Kohen*] sprinkled without and then sprinkled within [even though, at the outset, it is prohibited to sprinkle the outer before the inner, nevertheless, if he did so], it is valid. [If he sprinkled] within and then sprinkled without, Rabbi Akiva declares it unfit, while

רבנו עובדיה מברטנורא

במתנה אחת. כגון עולה בבכור ששניהם תחתונים: ר' אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע. ורואה אני את מתנות היתירות הנתונות מדם הבכור כאילו הם מים ואין זה בל תוסיף: **במתנה אחת.** שלא יעבור על בל תוסיף. וידי עולה יצא, דכל הנתנים על מזבח החיצון שנתן במתנה אחת כיפר: **ולא עשית מעשה בידך.** ואינו דומה, עושה מעשה ליושב ואינו עושה ואיסור בא מאליו. והלכה כר' יהושע: **לא הנתנין בפנים וכו' ישפכו לאמה.** דלא אמרינן רואים, ואסור לשנות את אלו מפני

ינתנו במתנה אחת. אומר לו רבי אליעזר, והרי הוא עובר על בל תגרע. אומר לו רבי יהושע, והרי הוא עובר על בל תוסיף. אומר לו רבי אליעזר, לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו. אומר לו רבי יהושע, לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו. ועוד אומר רבי יהושע, כשנתת, עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך. וכשלא נתת, עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך: **לא הנתנין בפנים שנתעברו עם הנתנין בחוץ, ישפכו לאמה.** נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים, כשר. בפנים וחזר ונתן בחוץ, רבי

the Sages declare it fit. For Rabbi Akiva maintained: All blood [which was supposed to be offered on the outer altar] which entered the *Heikhal* to make atonement, is unfit [and invalidates the sacrifice]; but the Sages rule: The [blood of an outer] sin-offering alone [invalidates if brought into the inner Sanctum, but not other sacrifices (see Rashi on Leviticus 6:23)]. Rabbi Eliezer said:

The guilt-offering, too [is invalidated if its blood is brought into the inner Sanctum], for it says: "As is the sin-offering, so is the guilt-offering." (Leviticus

7:7)

(12) If the blood of a sin-offering was received in two receptacles and one of them went out [i.e., out of the Temple Courtyard thereby disqualifying it], the inside one is fit [and therefore, one can sprinkle that blood and the sacrifice is valid]. If one of them entered inside [the inner sanctum into the *Heikhal*], Rabbi Yose HaGalili declares the outer one [i.e., the one that remained in the Temple Courtyard] fit [for sprinkling]; but the Sages disqualify it [as well and the sacrifice is invalid]. Rabbi Yose HaGalili said: [It is a *kal ve-homer*] If the place where an intention [directed to it] disqualifies, [namely] without [i.e., the intent, at the *shehitah*, to sprinkle the blood outside the Temple Court disqualifies the sacrifice. Yet if one actually carried one receptacle outside, we do not regard the other receptacle as though it, too, had been carried outside, for the first case

רבנו עובדיה מברטנורא

הכשרן של אלו. ור' אליעזר דסבר אמרינן רואין, לא פליג הכא, דהיכי לעבדי, נתיב לחוץ והדר לפנים, בשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כך מצוה להקדים פנימי לחיצוני דפנימי חשוב. נתיב בפנים והדר נתיב בחוץ, כיון דאיכא חטאת ואשם שאם נתערב דמם בדמים הפנימים לא מצי למימר יתן בפנים ואחר כך יתן בחוץ משום דמפסלי חיצונים, לא פסיקא ליה. ואם תאמר לפסלינהו לחיצונים כדי להכשיר פנימים. למפסלינהו בידיים לא קאמר רבי אליעזר, ומוטב להמתין עד שקיעת החמה ויפסלו מאליהן וישפכו לאמה: **נתן בחוץ**. כהן שלא נמלך ונתן מתערבות זו בחוץ, כשר: ר' עקיבא פוסל. החיצון, שכל דמי החיצונים שנכנסו לפנים נפסלו: **וחכמים מכשירים**. בכל הקרבנות, חוץ מחטאת החיצונה דמיפסלא משום וכל חטאת אשר יובא וגו'. והלכה כחכמים: **ר' יצא אחד מהן לחוץ**. חוץ לעורה: **הפנימי כשר**. ונותן ממנו מתנותיו והקרבן כשר: **וחכמים פוסלים**. דכתיב (ויקרא 1) אשר יובא מדמה, ואפילו מקצת דמה, פסול, מדלא כתיב את דמה: **ומה אם במקום שהמחשבה**

states, The inside one is fit and], you do not treat what is left as what went out; then the place where an intention [directed to it] does not disqualify, [namely,] within [i.e., the intention to sprinkle the blood in the *Heikhal*, does not disqualify the sacrifice], is it not logical that we do not treat that which remains as what entered within? If it [the blood] entered within to make

atonement [if it was carried into the *Heikhal* for sprinkling], even if he [the *Kohen*] did not make atonement [i.e., he did not actually sprinkle it], it is unfit; the opinion of Rabbi Eliezer. Rabbi Shimon says: [It is not unfit] unless he [actually] makes atonement [in the *Heikhal*]. Rabbi Yehudah says: If he took it in unwittingly [not knowing that it was forbidden], it is fit. All unfit blood which was sprinkled at the altar, the headplate [of the High Priest] does not appease and make it fit, except for defiled [sacrificial limbs], because the headplate does appease and makes fit for that which is defiled, but does not appease and make fit for that which goes out [i.e., if blood became disqualified by leaving the Temple Courtyard and was brought back and sprinkled upon the altar, it is not valid].

רבנו עובדיה מברטנורא

פוסלת בחוץ. כלומר, ומה חוץ, שהוא מקום שהמחשבה פוסלת בו שאם חישב בשחיטה על מנת לזרוק דמה לחוץ, פסולה: **לא עשה.** אצל מוציא מקצת דמה לחוץ את המשווייר בפנים כיוצא, כדאמריתו הפנימי כשר: **מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים.** כלומר היכל שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת בו שאם שחט על מנת ליתן את הנתנים בחוץ בפנים כשר, אינו דין וכו'. ואין הלכה כר' יוסי הגלילי. ודוקא בדם הוא דאמרין דאם יצא חוץ לעזרה או נכנס בפנים להזות ממנו בהיכל נפסל. אבל בשר קדשים נהי דאם יצא לחוץ נפסל ואסור באכילה, דכתיב (שמות כג) ובשר בשדה טריפה, בשר שיצא חוץ למחיצתו דהיינו קדשי קדשים חוץ לעזרה וקדשים קלים מחוץ לעיר, נעשה כאילו הוא בשר בשדה והרי הוא טריפה ולא תאכלו. מכל מקום אם נכנס לפנים אל תוך ההיכל לא נפסל בשביל כן ומותר באכילה. דאמר קרא אשר יובא מדמה לא תאכל, מדמה ולא מבשרה: **עד שיכפר.** בהיכל: ר' יהודה אומר כו'. והלכה כר' יהודה: **ואין הציץ מרצה על היוצא.** ואע"ג דפסולים שעלו לא ירדו, ארצויי מיהא לא ארצו, דכתיב (שם כח) ונשא אהרן את עון הקדשים, ובפרשת אמור כתיב כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים וגו' וטומאתו עליו, מה קדשים האמורים להלן בטומאה הכתוב מדבר, אף עון קדשים האמורים בציץ בטומאה הכתוב מדבר:

המשואר כיוצא. מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים, אינו דין שלא נעשה את המשואר כנכנס. נכנס לכפר, אף על פי שלא כפר, פסול, דברי רבי אליעזר. רבי שמעון אומר, עד שיכפר. רבי יהודה אומר, אם הכניס שוגג, כשר. כל הדמים הפסולים שנתנו על גבי המזבח, לא הרצה הציץ אלא על הטמא, שהציץ מרצה על הטמא, ואינו מרצה על היוצא:

Mishnah Zevahim, chapter 9

משנה זבחים פרק ט

(1) The altar sanctifies whatever is fit for it [i.e., anything which was eligible for the altar, even if it subsequently became invalid, is, nevertheless sanctified by the altar once placed upon it, in that it is not to be removed]. Rabbi Yehoshua says: [This means] whatever is fit [to be burnt] for the altar fire [e.g., sacrificial limbs] is not removed once it has ascended [the altar, even if it became invalid], because it is said: “This is the burnt-offering which burns on the

א המזבח מקדש את הראוי לו. רבי יהושע אומר, כל הראוי לאשים. אם עלה לא ירד, שנאמר (ויקרא ו), הוא העלה על מוקדה (על המזבח), מה עולה שהיא ראויה לאשים אם עלתה לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי לאשים אם עלה לא ירד. רבן גמליאל אומר, כל הראוי למזבח, אם עלה לא ירד, שנאמר, הוא העלה על מוקדה על המזבח. מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי למזבח אם עלה לא ירד. אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים, שרבן גמליאל אומר לא

altar.” (Leviticus 6:2) Just as a burnt-offering, which is eligible for the altar fire, is not removed [from the altar] once it ascended, so, too, whatever is fit for the altar fire is not removed once it has ascended [but things not fit to be burnt on the altar, such as unfit blood or unfit libations, do descend]. Rabban Gamliel says: All that is fit for the altar is not removed once it has ascended [including blood and libations which do not burn] because it is said: “This is the burnt-offering which burns on the altar.” (Leviticus 6:2) Just as a burnt-offering which is eligible for the altar is not removed [from the altar] once it ascended, so, too, whatever is fit for the altar is not removed once it has ascended. There is no difference between Rabban Gamliel and Rabbi Yehoshua, only in regard to blood and libations, Rabban Gamliel maintaining that they must not descend,

רבנו עובדיה מברטנורא

א המזבח מקדש את הראוי לו. ופליגי תנאי בפירושא דמתניתין מאי ניהו הראוי לה: ר' יהושע אומר כל הראוי לאשים. להשרף על גבי האש. אע"פ שנפסל, אם עלה למזבח קדשו המזבח ונעשה לחמו, ואם עלה לא ירד. אבל דבר שאין ראוי לאש, כגון דם פסול ונסכים פסולים, אפילו אם עלו ירדו: היא העולה על מוקדה. דבר שהוא למוקד ועלה הרי הוא בהוייתו ולא ירד. היא, משמע בהוייתה תהא: רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח. ואפילו דם ונסכים שנפסלו אם עלו לא ירדו. ואין לך למעט אלא דבר שלא הוברר לחלקו של מזבח מעולם, כגון קמצים שלא קדשו בכלי אחר קמיצה, דאע"ג דהמנחה כולה קדשה בכלי, אין זה חלק גבוה ברור, שאין המנחה קריבה כולה. ובקמיצה בלא מתן כלי, אין זה מבורר למזבח, ואינו מתקדש אפילו עלה על גבי המזבח: אלא הדם

while Rabbi Yehoshua maintaining that they must descend [Rabbi Yehoshua and Rabban Gamliel disagree as to the meaning of whatever is fit for it. Rabbi Yehoshua holds that it means whatever is fit to be burned

ירדו, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יֵרְדוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, הַזֶּבֶחַ כְּשֶׁר וְהַנְּסֻכִּים פְּסוּלִים, הַנְּסֻכִּים כְּשֶׁרִין וְהַזֶּבֶחַ פְּסוּל, אֶפְלוּ זֶה וְזֶה פְּסוּלִין, הַזֶּבֶחַ לֹא יֵרֵד, וְהַנְּסֻכִּים יֵרְדוּ: בּ וְאֵלּוּ אִם עָלוּ, לֹא יֵרְדוּ. הַקֶּן, וְהַטָּמֵא, וְהַיּוֹצֵא,

for the altar fire, such as the limbs of a burnt-offering. Blood and libations, however, which are not meant for burning on the altar at all, must be taken down, even if placed upon it. Rabban Gamliel maintains that **fit** means in any capacity, and so if these ascended, they are not removed]. Rabbi Shimon says: If the sacrifice is fit while the libations [which accompanied it] are unfit; or if the libations are fit while the sacrifice is unfit; or even if both are unfit, the sacrifice must not be removed, while the libations are removed [Rabbi Shimon agrees with Rabbi Yehoshua in the case where libations accompany a sacrifice, that once placed upon the altar the sacrifice is not removed, while the libations are removed, and he agrees with Rabban Gamliel in the case in which libations come by themselves, without a sacrifice, that they are not removed. (Rabbi Shimon bases his view on a different verse “Anything that touches the altar will become holy” and the following verses speak about a burnt-offering; therefore, only that which is independently offered on the altar such as a burnt-offering becomes holy in that it may not be removed, excluding libations affiliated with a sacrifice which are not offered independently)].

(2) The following [even though they are invalid and at the outset, should not be offered on the altar, nevertheless,] are not removed once they ascended [the altar]: that [blood, or sacrificial fats] which was [improperly] kept overnight [off the altar], or that [sacrificial fat] which is defiled, or that which goes out [of its

רבנו עובדיה מברטנורא

והנסכים. שהם ראויים למזבח ואינם ראויים לאשים: ר' שמעון אומר הזבח כשר והנסכים פסולים. ר' שמעון סבירא ליה בנסכים של זבח כר' יהושע, ודם ובנסכים הבאים בפני עצמן כרבן גמליאל. ולא ממוקדה יליף, אלא מקרא דכתיב (שמות כט) כל הנוגע במזבח יקדש, וכתיב בתריה וזה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה, אין המזבח מקדש אלא דומיא דעולה, מזה עולה הבאה בגלל עצמה, אף כל הבאים בגלל עצמן, יצאו נסכים הבאים בגלל הזבח. הלכך בין שהזבח כשר והנסכים פסולים כגון שיצאו או נטמאו, בין שהזבח פסול והנסכים כשרים, דהואיל והן באים בגללו נפסלים עמו ובטלה תורת הקדש מהן: ואפילו זה וזה פסולים הזבח לא ירד. שמזבח מקדשו: והנסכים ירדו. כיון שאין באים בגלל עצמן אינן דומיא דעולה ואין מזבח

permitted boundaries], or that which was slaughtered [with the intention of being eaten] after its allotted time or outside its bounds; or if unfit [persons] collected and sprinkled its blood [all these which invalidate the sacrifice; if, however, one placed it upon the altar, it is not removed]. Rabbi Yehudah says: That which was slaughtered at night or whose blood was spilled or whose blood passed outside the hangings [of the Tabernacle, i.e., outside the Temple Courtyard], if it

וְהַנְשַׁחֵט חוּץ לְזִמְנוֹ, וְחוּץ לְמִקְוָמוֹ, וְשִׁקְבְּלוּ פְסוּלִים, וְיָרְקוּ אֶת דָּמוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁנִּשְׁחַטָּה בַלַּיְלָה, וְשֶׁנִּשְׁפָּךְ דָּמָה, וְשִׁיִּצָּא דָּמָה חוּץ לְקַלְעִים, אִם עָלְתָהּ, תֵּרַד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לֹא תֵרַד, שֶׁהִיא רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כֹּל שֶׁפְסוּלוֹ בִּקְדֻשָּׁה, הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ. לֹא הָיָה פְסוּלוֹ בִּקְדֻשָּׁה, אֵין הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ: ג אֵלוֹ לֹא הָיָה פְסוּלוֹ בִּקְדֻשָּׁה, הַרֹבֵעַ, וְהַנְּרַבֵּעַ, וְהַמְקַצָּה, וְהַנְּעֵבֵד, וְהָאֲתָנָן, וְהַמְחִיר, וְהַכְּלָאִים, וְהַתְּרַפָּה, וְהִיִּצָּא דָּפוֹן, וּבְעֵלֵי מוּמִין. רַבִּי עֲקִיבָא מְכַשֵּׁיר בְּבַעְלֵי מוּמִין. רַבִּי חֲנִינְיָא סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר, דוּחָה הִיא אֲבָא אֶת

ascended, must be removed. Rabbi Shimon said: It is not removed because Rabbi Shimon maintains: If it became disqualified in the Sanctuary, the Sanctuary [here, the altar] receives it; if its disqualification did not arise in the Sanctuary, the Sanctuary does not receive it [and must be removed].

(3) The following disqualifications [fall under the category of] “did not arise in the Sanctuary:” A *rova* and *nirva* [animals, male or female used bestially], an animal that had been set aside [for an idolatrous sacrifice] or that had been worshipped [as an idol]; or that which was a [prostitute's] fee, or exchanged [for a dog]; or that which was *kilayim* [a hybrid, the offspring of two heterogeneous animals, e.g., a goat and a sheep]; or a *treifah* or an animal calved by Caesarean section and those with a blemish. Rabbi Akiva declared [those] blemished animals [which are not considered defects regarding sacrificial birds] fit [that if they ascend, they are not removed]. Rabbi Haninah the *segan* of the priests said: My father used to repulse blemished animals from off the altar [i.e., push them

רבנו עובדיה מברטנורא

מקדשן. והלכה כר' יהושע: **ב הלן**. בין דם בין אימורים שלנו לילה חוץ למזבח: ר' יהודה אומר שנסחטה בלילה כו' אם עלתה תרד. דכתיב זאת תורת העולה היא העולה, זאת היא העולה, הרי כאן שלשה מיעוטים, מיעט נשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים, שאם עלתה תרד: ר' שמעון אומר לא תרד. דדריש זאת תורת העולה, תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו. והלכה כרבי יהודה: **ג מכשיר בבעלי מומין**. דאם עלו לא ירדו. ודוקא בדוקין שבעין וכיוצא בהן מכשיר ר' עקיבא, הואיל וחקן כשרים לכתחלה בעופות. אבל במחוטר אבר דפסול בעופות לא: דוחה היה אבא את בעלי מומין. שאם עלו דוחה היה אותן כלאחר יד ולא היה מורידן דרך בזיון

off, and not remove them in a manner which would cause them disgrace; the law is in accordance with Rabbi Haninah].

(4) Just as they are not removed once they have ascended, so, too, they do not ascend [again] if they had been removed. And all of these, if they ascended to the top of the altar while alive, must be removed [even Rabbi

Akiva, who permits blemished animals to remain if they ascended, would agree that live, blemished animals must be removed because the altar does not make live animals fit]. If a [non-blemished] burnt-offering went up alive to the top of the altar, it must be removed. [However,] if one slaughtered it on the top of the altar, he must flay it and dismember it where it lies (see Zevahim, 6:1).

(5) The following, if they were brought up, are removed [from the altar, because they do not belong to the altar at all]: the flesh of sacrifices which are of a higher degree of sanctity and the flesh of sacrifices which are of a lesser degree of sanctity [these are eaten by the priests]; the residue of the *omer* meal-offering [the *omer*, after three fingers-full, was lifted and placed on the altar, the remainder of the tenth of an *efah* of flour was eaten by the priests]; the two loaves [of *Shavuot*]; the showbread [of each week]; the residue of meal-offerings; and incense [which must be burnt on the inner altar and, thus, has no place on the outer altar, at all]. The wool on the heads of the lambs, the hair of he-goats'

רבנו עובדיה מברטנורא

בפרהסיא ובהא פליג אתנא קמא דאמר ירדו. והלכה כרבי חנינא בן אנטאיגנוס: **ד כשם שאם עלו לא ירדו**. אבל הנך פסולין דתנן בהו לא ירדו קאי: **כך אם ירדו לא אחר שעלו**. לא יעלו עוד: וכולין **שעלו חיים בראש המזבח**. רבי עקיבא קאמר לה דמכשיר בעלי מומין. ומודה שאם עלו חיים בראש המזבח ירדו, שאין המזבח מקדש בעלי מומין חיים: **עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד**. בעולה כשרה מיירי ודברי הכל. ולא נקט לה אלא משום סיפא, ללמדך שראש המזבח מקום ראוי להפשט ונתוח היכא דעבר ושחטה בראש המזבח: **ה ואלו אם עלו ירדו**. ואפילו הן כשרים וטהורים. משום דלא שייך בהו מזבח כלל: **בשר קדשי קדשים** כו'. דלאכילה קיימי ולא למזבח: **והקטורת**. לא ראויה היא למזבח החיצון: **הצמר שבראשי כבשים**. גרסינן. ורישא דבבא אחריתא היא, ובהדי עצמות וגידין קתני לה ומשפט אחד להם, הצמר שבראשי כבשים של עולה, שהראש אינו בכלל הפשט וקרב עם עורו, והכי אמרינן בשחיטת חולין (כזו): מנין לרבות את הראש שכבר

בעלי מומין מעל גבי המזבח: **ד כשם שאם עלו לא ירדו, כך אם ירדו לא יעלו**. וכלין שעלו חיים לראש המזבח, ירדו. עולה שעלתה חיה לראש המזבח, תרד. שחטה בראש המזבח, יפשיט וינתח במקומה: **ה ואלו אם עלו ירדו, בשר קדשי קדשים, ובשר קדשים קלים, ומותר העמר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי המנחות, והקטרת**. הצמר שבראשי כבשים, והשער

beards; the bones, tendons, horns, and hoofs, if they are attached, go up [upon the altar], because it is said, "Then the priest will cause to (go up in) smoke all (of the animal) on the altar;" (Leviticus 1:9) however, if they are severed [from the animal], they do not go up, for it is said, "And you will offer your burnt-offerings — the flesh and the blood [— upon the altar of the Lord your God]" (Deuteronomy 12:27).

שְׂבֹקֵן תִּישִׁים, וְהַעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִים, וְהַקְּרָנִים, וְהַטְּלָפִים, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן מִחֻבְרִין, יַעֲלוּ, שְׁנֹאֲמַר (ויקרא א), וְהַקְּטִיר הִכְהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ. פָּרְשׁוּ, לֹא יַעֲלוּ, שְׁנֹאֲמַר (דברים יב), וְעֲשִׂיתָ עֲלֵיתֶיךָ הַבֶּשֶׂר וְהַדָּם: וּכְלָם שֶׁפָּקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, לֹא יִחְזִיר. וְכֵן גַּחְלַת שֶׁפָּקְעָה מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. אֲבָרִים שֶׁפָּקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, קֹדֶם לְחֻצוֹת, יִחְזִיר, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. לְאַחַר חֻצוֹת, לֹא יִחְזִיר, וְאִין מוֹעֲלִין בָּהֶן: ז' כָּשֶׁם שֶׁהַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶת הָרְאוּי לֹךְ כִּךְ הַכֶּבֶשׂ מְקַדֵּשׁ. כָּשֶׁם שֶׁהַמִּזְבֵּחַ

(6) And if any of these [the unfit and bones, etc., which, if placed upon the altar must not be removed] sprang off from the altar [through the heat], they need not be replaced. Similarly, if a coal sprang off from the altar, it need not be replaced. Limbs [that are completely dried out from the fire] that sprang off from the altar: if, before midnight, they must be replaced, and involve misappropriation; if, after midnight, they are not replaced, and do not involve misappropriation [however, if they are completely burned, they are not returned even before midnight and if the meat is visible, they are returned even after midnight].

(7) Just as the altar sanctifies whatever is eligible for it, so, too, does the ramp sanctify whatever is eligible for it [i.e., anything eligible for the altar if laid upon

רבנו עובדיה מברטנורא

הוֹתוֹ בִּשְׁחִיטָה שֶׁאֵעִ"פ שְׂאִינוּ בְּכֹלל הַפֶּשֶׁט יִשְׁנוּ בְּכֹלל הַקְּטֵרָה, תִּלְמוּד לֹמַר אֶת הָרֹאשׁ, וְיֵשׁ צִמּוֹר בְּגוּבַה רֹאשׁוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ אֲצֵל עֶרְפוֹ. וְכֵן הִשְׁעַר שְׂבֹקֵן הַתִּישִׁים בּוֹמֵן שֶׁהֵם מְחוּבְרִים כּוֹלֵן עוֹלִים: וּכְוֹלָם. בֵּין פְּסוּלִים שֶׁעָלוּ דַתְנָן בְּהוּ לֹא יִרְדּוּ, בֵּין עֲצָמוֹת וְגִידִין שֶׁהֵעֲלָן מְחוּבְרִים וְאִכְלַתָּם הָאֵשׁ: וּפְקֻעוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. לֹאֲרִץ. אֲסַלְטִי"ר בְּלַע"ז: לֹא יִחְזִיר. אִין צִרִיךְ לְהַחְזִיר: וְכֵן גַּחְלַת שֶׁפָּקְעָה. אִין צִרִיךְ לְהַחְזִירָה: אֲבָרִים שֶׁפָּקְעוּ כו'. אִי דֹאִית בְּהוּ מִמַּשׁ שֶׁבִּשְׂרָם נִיכַר, אִפִּילוּ לְאַחַר חֻצוֹת נִמִּי יִחְזִיר, דְּלֹא הוּי עֵיכוֹל. וְאִי דְלִית בְּהוּ מִמַּשׁ שֶׁנִּשְׂרָפוּ כּוֹלֵן וְנִעֲשׂוּ גַחְלַת, אִפִּילוּ קוֹדֶם חֻצוֹת לֹא יִחְזִיר. אֲלֵא הִכָּא בְּמֵאִי עֲסֻקִינוּ, כְּגוֹן שֶׁנִּתְקַשׁוּ מִחַמַּת הָאֵשׁ שֶׁשִּׁלְטָה בְּכוֹלֵן וְנִשְׂרָפוּ וְלֹא נִעֲשׂוּ פָחַם אֲבָל כְּעֵצִים יִבְשִׁים הֵם מֵתוֹכָם: קוֹדֶם חֻצוֹת וְלְאַחַר חֻצוֹת. יִלְפִינָן מִקְרָא דְכַתִּיב כֹּל הַלֵּילָה עַד הַבּוֹקֵר, מִמַּשְׁמַע שֶׁנֹּאֲמַר כֹּל הַלֵּילָה אִינִי יוֹדַע שֶׁעַד הַבּוֹקֵר, אֲלֵא תֵן בּוֹקֵר לְבוֹקֵרוֹ שֶׁל לַיְלָה שֶׁאִין צִרִיכִין לְהִיּוֹת עוֹד עַל הַמוֹקֵד, וְאִיזָה בּוֹקֵר נּוֹסֵף עַל בּוֹקֵרוֹ שֶׁל לַיְלָה שֶׁאִין צִרִיכִין לְהִיּוֹת עוֹד עַל הַמוֹקֵד, זֶה חֻצוֹת. דְּבוֹקֵר שֶׁל לַיְלָה הוּא עִמּוּד הַשַּׁחַר: וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. דֹּאֲכַתִּי בְּנֵי מִזְבֵּחַ נִינְיָה: וְאִין מוֹעֲלִין בָּהֶן דְּכִיּוֹן דְּהוּוּ מְעוֹכְלִים הוּוּ לְהוּ דְבַר שֶׁנִּעֲשִׂיתָ מִצּוֹתוֹ וְאִין מוֹעֲלִים בו: ז' הַכֶּבֶשׂ מְקַדֵּשׁ. דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת

the ramp leading to the altar, must not be removed]; and just as the altar and the ramp sanctify whatever is eligible for them, so do the [service] vessels sanctify [that which is placed in them]. The vessels for liquids [the receptacles for blood, wine, and oil] sanctify liquids, and the measures for dry matter sanctify dry matter [there were

וְהַכֶּבֶשׂ מְקַדְשִׁין אֶת הָרְאוּי לְהֵן, כִּךְ הַכֵּלִים מְקַדְשִׁים. כְּלֵי הַלֶּחֶם מְקַדְשִׁין אֶת הַלֶּחֶם, וּמִדּוֹת הַיַּיִבֵּשׁ מְקַדְשׁוֹת אֶת הַיַּיִבֵּשׁ. אֵין כְּלֵי הַלֶּחֶם מְקַדְשִׁין אֶת הַיַּיִבֵּשׁ, וְלֹא מִדּוֹת הַיַּיִבֵּשׁ מְקַדְשׁוֹת אֶת הַלֶּחֶם. כְּלֵי הַקֶּדֶשׁ שְׁנִקְבוּ, אִם עוֹשִׂים הֵם מַעֲזִין מִלְּאֲכָתָן שֶׁהֵיוּ עוֹשִׂין וְהֵם שְׁלֵמִים, מְקַדְשִׁין. וְאִם לֹא, אֵין מְקַדְשִׁים. וְכֵלֵן אֵין מְקַדְשִׁים אֶלֶּא בְּקֶדֶשׁ:

two dry measures: the *isaron* and the half-*isaron*]. [However,] a liquid vessel does not sanctify dry matter, nor does a dry [measure] sanctify a liquid. If holy vessels were perforated and they can still be used for the same purpose as when whole, they sanctify [which is placed within them]; if not, they do not sanctify.

And all these sanctify only within the Sanctuary [confines].

רבנו עובדיה מברטנורא

ט) ומשחת את המזבח וגו', את, לרבות את הכבש: **הכלים מקדשים**. דבכלים נמי כתיב (שם ל) כל הנוגע בהם יקדש: **כלי הלח**. קערות ומזרקות לדם וליין ולשמן: **מדות היבש**. שתי מדות של יבש היו שם, עשרון, וחצי עשרון: **שהיו עושים והן שלימים**. שהיו עושים כשהן שלימים. ומיהו כל כלי שרת שנקבו או שנשברו אין מתקנין שבריהן אלא עושים אותן חדשים. וכן סכין שנפגם אין משחזין אותו להסיר הפגם. ובגדי כהונה שנתלכלכו אין מכבסין אותן אלא עושים חדשים ומניחין אלו לצורך פתילות של מנורה ושמחת בית השואבה. וכל כך למה, לפי שאין עניות במקום עשירות. ומזבח שנפגם פסול. וכל פגימה הפוסלת בסכין של שחיטה, פוסלת במזבח. וכל זמן שהמזבח פגום כל קדשים הנשחטין בעזרה כולם פסולים, דכתיב (שמות ט) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך, ואי אפשר לומר מקרא כמשמעו, שהרי שחיטת קדשים בעזרה היא ולא על המזבח, אלא, עליו כלומר כל זמן שהוא שלם אתה זובח, ואי אתה זובח כשהוא פגום. וכל קדשים הנמצאים בעזרה בשעה שהמזבח פגום אע"פ שנשחטו בכשרות, כולם פסולים, ואפילו שירי מנחות אינם נאכלים, דכתיב (ויקרא ט) ואכלוהו מצות אצל המזבח, מפי השמועה למדו בזמן שהמזבח שלם ולא בזמן שהוא פגום:

Mishnah Zevahim, chapter 10

משנה זבחים פרק י

(1) Whatever is more constant than another takes precedence over that other. The daily (תמיד) [burnt]-offerings precede the (מוסף) additional offerings [which were sacrificed on Sabbaths, Festivals, and Roshei Hodashim]; the additional offerings of the Sabbath precede the additional offerings of Rosh Hodesh [when the Sabbath and Rosh Hodesh are on the same day, and similarly the other cases]; and the additional offerings of Rosh Hodesh precede the additional offerings of Rosh Hashanah; for it is said, [You shall offer these] “Besides the burnt-offering of the morning, which is for a continual burnt-offering.” (Numbers 28:23) [I.e., these are the additional Festival offerings, besides the burnt-offering of the morning with the implication that it had already been offered, having preceded the additional offerings].

(2) Whatever is of a higher degree of holiness than another precedes that other. The blood of a sin-offering precedes the blood of a burnt-offering [if both are ready for sprinkling at the same time], because it appeases [and effects atonement where *karet* is involved]. The limbs of a burnt-offering precede the *emurim* of a sin-offering [for burning], because it [the former] is entirely for [altar] fires. A sin-offering precedes a guilt-offering, because its blood is sprinkled on the four corners and on the base [whereas of the guilt-offering only two applications are made, and not on the top corners; nor, is it clearly stated in Scriptures that the

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל התדיר מחברו קודם את חברו. דכתיב מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד, מכדי כתיב מלבד עולת הבוקר, העשויה כבר משמע, מינה שמעינן דתמידין קודמין למוספין, אשר לעולת התמיד למה לי, פשיטא דעולת הבוקר עולת התמיד היא, אלא תלה לך טעם הקדמתה בתדירות, כדי שתלמוד לשאר תדירין שיקדימו. דמשום היא גופה לא הוה צריך לפרושי: **ב דם חטאת קודם לדם עולה.** אם שניהם שחוטין ועומדין ליזרק; **שהוא מרצה.** מכפר על חייבי כריתות שצריכים ריצוי גדול: **אברי עולה קודמין** בהקטרותן **לאימורי חטאת.** אם נזרקו דמי שניהם: **מפני שהן כליל.** וצד ריבוי הוא זה למזבח: **על ארבע קרנות.** ואשם שתי מתנות שהן ארבע ולא על הקרנות:

blood should be poured out on the base. Even though such is the practice — Rashi. [ע' תוי"ט] A guilt-offering precedes a thanksgiving-offering and a Nazirite's ram, because it is a sacrifice of a higher degree of holiness. A thanksgiving-offering and a Nazirite's ram precede a peace-offering, because they are eaten one day [only] and require [the accompaniment of] loaves. A peace-offering precedes a firstborn, because it requires four

נזיר, מפני שהוא קדשי קדשים. התודה ואיל נזיר קודמין לשלמים, מפני שהן נאכלין ליום אחד וטעוננים לחם. שלמים קודמין לבכור, מפני שהם טעונין מתן ארבע וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק: ג הבכור קודם למעשר מפני שקדשתו מרחם ונאכל לכהנים. המעשר קודם לעופות, מפני שהוא זבח ויש בו קדשי קדשים דמו ואמוריו: ד העופות קודמין למנחות, מפני שהן מיני דמים. מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה, מפני שהיא באה על חטא. חטאת העוף

and the thigh.

(3) A firstborn precedes the tithe, because its sanctity is from the womb [it is born sacred], and it is eaten by priests. The tithe precedes bird [offerings], because it is a slaughtered sacrifice [whereas a bird requires *melikah*; (i.e., piercing) slaughtering is considered a higher degree of holiness], and part of it is of the highest degree of holiness, [namely,] its blood and *emurim* [— sacrificial fats, even in sacrifices of a lesser degree of holiness these possess the same sanctity as sacrifices of the highest degree of holiness, since they belong to the altar. In the case of a bird, only the blood possesses that sanctity, but there are no *emurim*.]

(4) Birds precede meal-offerings, because they are blood sacrifices. A sinner's meal-offering precedes a freewill meal-offering, because it comes on account of sin. A sin-offering of a bird precedes a burnt-offering of a bird; and it is likewise

רבנו עובדיה מברטנורא

ועל היסוד. שפיכת שיריים. ובאשם לא מצינו שנאמר בו: מתן ארבע. שתי מתנות שהן ארבע, ובכור אינו טעון אלא מתנה אחת ואינו טעון סמיכה ונסכים ולא תנופת חזה ושוק: ג ונאכל לכהנים. והמעשר אין לכהנים חלק בו, אלא כולו נאכל לבעלים: מפני שהוא מין זבח. זביחת סבין. ועוף במליקה. וזבחים חשיבי: ויש בו קדשי קדשים. ואע"ג דקרבן עוף כולו קדשי קדשים, או חטאת או עולה, וזבחים יש להן לחלק גבוה שני דברים דמו ואימוריו, מה שאין כן לחטאת העוף שאין למזבח אלא דמה, וכיון דקדמה לחטאת העוף כל שכן לעולת העוף, דהא חטאת העוף קודמת לעולת העוף כדמפרש ואזיל: ד שהן מיני דמים. ומיני דמים כפרתן מרובה: חטאת העוף קודמת לעולת

when he dedicates them [when a man dedicates the two birds (see Leviticus 5:7): he first dedicates the one for a sin-offering and then, the other, for a burnt-offering].

(5) All sin-offerings in the Torah precede guilt-offerings [where a person was liable to both and brought them at the same time], except the guilt-offering of a *metzora*, because it comes to make [a defiled person] fit

[to enter the Temple and partake of sacrifices. This invests it with greater importance.] All guilt-offerings of the Torah must be within their second year [i.e., one year old] and [two] silver *shekel* in value ["with a value in silver *shekalim*" (Leviticus 5:15), denoting at least two, is written in connection with the guilt-offering for unintentional misappropriation of sacred objects; other guilt-offerings are inferred from it], except a Nazirite's guilt-offering and the guilt-offering of a *metzora*, which must be within its first year, and not be [two] silver *shekel* in value [for both of these, an animal within its first year is required (Numbers 6:12; see Leviticus 14:10-12). Since Scripture decreed that the one-year-old ram for the guilt-offerings must be worth two silver *shekel*, a less than one-year-old lamb would be worth less].

(6) Just as they take precedence in the order of being offered, so, too, they take precedence in the order of being eaten [this refers to all sacrifices]. In the case of a peace-offering of yesterday [which may be eaten for two days and the intermitting night] and a peace-offering of today, that of yesterday takes precedence. In the case of a peace-offering of yesterday and a sin-offering and a

רבנו עובדיה מברטנורא

העוף. דכתיב (ויקרא ה) והקריב את אשר לחטאת ראשונה, בנה בנין אב לכל החטאות שקודמות לעולה בין בבהמה בין בעוף: **וכן להקדשה.** כשהוא מפריש קנו, דהיינו שתי תורים או שני בני יונה, קורא שם לחטאת תחלה: **ה קודמות לאשמות.** אם היה מחוייב חטאת ואשם ומביאן, חטאת קודמת, כדתנן שדמה נתן על ארבע קרנות ועל היסוד: **מפני שהוא בא להכשיר.** את המצורע לקדשים ולביאת מקדש, הלכך חשיבות הוא לגביה, שהטהרה תלויה בו: **ובאים בכסף שקלים.** דכתיב (שם) בערך כסף שקלים, באשם מעילות, ואתי אשם תלוי ואשם גזילות בגזירה שוה בערך בערך, ואשם שפחה חרופה גמר באיל איל: **חויץ מאשם נזיר ואשם מצורע.** דכתיב בהו (נמדבר ו) כבש בן שנתו, ומדאיל בן שתי שנים בשתי סלעים, כבש בן שנה לאו בשתי סלעים הוא: **ו כך הם קודמים לאכילה.** אכולהו דבני אכילה קאי, כגון חטאת לאשם, ואשם לתודה, ותודה לשלמים:

קודמת לעולת העוף. וכן בהקדשה: ה כל החטאות שבתורה, קודמות לאשמות, חויץ מאשם מצורע, מפני שהוא בא על (ידי) הכשר. כל האשמות שבתורה באין בני שתיים ובאין בכסף שקלים, חויץ מאשם נזיר ואשם מצורע, שהן באין בני שנתן ואינן באין בכסף שקלים: **ו כשם שהן קודמים בהקרבתן, כך הן קודמים באכילתן.** שלמים של אמש ושלמים של היום, של אמש קודמין, שלמים של אמש וחטאת ואשם של

guilt-offering of today, yesterday's peace-offering takes precedence; this is the opinion of Rabbi Meir. But the Sages maintain: The sin-offering takes precedence because it is a sacrifice of the highest degree of holiness [the *halachah* follows the Sages].

(7) And in all of these [sacrifices where the flesh is eaten] the priests may variate in their mode of eating, and eat them roasted, stewed, or boiled, and season them with spices either of *hullin* or of *terumah*; this is the opinion of Rabbi Shimon. Rabbi Meir said: One may not season them with spices of *terumah*, so as not to bring *terumah* to unfitness [for should they become *notar*, the spices too, may not be eaten, even if they could be separated from the flesh, because they absorbed the taste of that flesh, which is now forbidden].

(8) Rabbi Shimon said: If you see oil being shared out in the Temple Court [to the priests for food], there is no need to ask what it is, for [certainly] it is the residue of the wafers [*rekikim*] of the Israelite's meal-offerings [see Leviticus 2:4; the oil was used in smearing the wafers], or the *log* of oil of the *metzora* (see Leviticus 14:12). If you see oil being poured onto the fires [i.e., being burnt on the altar, and the fires are those of sacrifices or portions thereof (i.e., the *emurim*) as they are burnt on the altar], you need not ask what it is, for it is the residue of the oil of the wafers of priests' meal-offerings [which is completely burned as

רבנו עובדיה מברטנורא

שלמים. של קרבן אמש: וחכמים אומרים כו'. והלכה כחכמים. ותדיר ומקודש, כגון דם עולת תמיד ודם חטאת עומדים, זה תדיר, וזה מקודש ממנו, דהא אמרן דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה. הא מלתא מיבעיא בגמרא ולא אפשר. ונראה דתדיר קודם: ז' ובכולן. בכל הנאכלים: **רשאים הכהנים לשנות באכילתן.** כגון לאכלן צלויין, מבושלין, ושלוקין, דבמתנות כהונה כתיב (שם יז) לך נתת למשחה, לגדולה, בדרך שהמלכים אוכלים צלי שלוק ומבושל ובמטעמים ובתבלין: **שלא יביא את התרומה לידי פסול.** לפי שהתבלין שבלעו טעם הקדשים אם יבואו לידי נותר הרי הן באזהרה משום טעם הקדשים שבלוע בהן: ח' **שהוא מתחלק.** לאכילת כהנים: מותר רקיקי מנחות ישראל. מנחת מאפה שבאה חלות ורקיקין, חלות בוללן ורקיקין מושחן, ואמר ר' שמעון

is stated “Every meal-offering of a priest must be completely burned,” (Leviticus 6:16)] or of the anointed priest's meal-offerings; for one cannot offer oil [alone onto the fire of the altar; hence, this oil must be the residue of oil used in a meal-offering]. Rabbi Tarfon said: Oil can be donated [by itself to be burned on the altar]; the *halachah* follows Rabbi Tarfon].

רבנו עובדיה מברטנורא

במסכת מנחות (ד' עה) מושחן כמין כ"י (כף יונית), ושאר השמן נאכל לכהנים: מותר ריקקי מנחת כהנים. דמנחת כהנים כולה כליל. השמן שצף על גבה ונותר שאינו נבלע בה שורפים אותו בפני עצמו: ומותר מנחת כהן המשיח. לפי ששמנה מרובה, שלשה לוגין לעשרון, ומתוך שהיא אפויה תחלה אין שמנה נבלע בפתיתיה וצריך להקטיר המותר בפני עצמו: שאין מתנדבים שמן. לפיכך לא יעלה על דעתך שיהא השמן המתחלק או הנקטר נדבה: ר' טרפון אומר מתנדבים שמן. בפני עצמו. ואין פחות מלוג. ונשרף בפני עצמו. והלכה כרבי טרפון. וכן הלכה שמתנדבים יין בפני עצמו, אין פחות משלשה לוגין. וזרקין אותו על גבי האשים ונשרף שם. ואע"ג דהוא מכבה אש המערכה ורחמנא אמר לא תכבה, הואיל ואינו מתכוין לכבות שרי, דכר' שמעון קיימא לן דדבר שאינו מתכוין מותר. ולא הוי פסיק רישיה, דאפשר שתהיה האש גדולה וחזקה, ותנצח את היין ולא יכבנה:

Mishnah Zevahim, chapter 11

משנה זבחים פרק יא

(1) If the blood of a sin-offering spurted onto a garment, it must be washed. [Leviticus 6:20: "And if some of its blood splashes on a garment, then ... must be cleaned in a holy place."] Even though Scripture speaks [there] only of those [sin-offerings,] which are eaten, for it is said "It must be eaten in a holy place," (ibid., verse 19) yet both those which are eaten and [those which are not, i.e.,] the [sin-offering whose blood must be sprinkled in the] inner [Sanctuary —

see Leviticus 4:1-12; 13-21] necessitates washing, for it says: "[This is] the law of a sin-offering." (ibid., verse 18) [I.e.,] one law for all [animal] sin-offerings [excluding the blood of bird sin-offerings].

(2) The blood of a disqualified sin-offering does not necessitate washing, whether it had a period of fitness [for the sprinkling of its blood] or whether it did not have a period of fitness. Which [are considered as having] had a period of fitness? One [whose blood] was [disqualified by its blood being] kept overnight, or [the sacrifice] was defiled, or was taken out [of the Temple Courtyard]. Which did not have a period of fitness? One which was slaughtered [with the intention of eating it, or sprinkling its blood] after [the proper] time or outside [the proper] bounds; or whose blood was received by unfit persons.

(3) If [blood] spurted [directly] from [the animal's] throat onto a garment, it does

רבנו עובדיה מברטנורא

א דם חטאת טעון כבוס. דכתיב (ויקרא ז) ואשר יזה מדמה וגו' תכבס במקום קדוש: **שנאמר במקום קדוש תאכל.** בההוא ענינא כתיב: **ואחד הפנימית.** שדמן טעון הויה בפנים שאינו נאכלות: **שנאמר תורת החטאת.** ברישא דההוא ענינא כתיב: **תורה אחת לכל החטאות.** ודוקא חטאת בהמה. אבל דם חטאת העוף אינו טעון כבוס, דבההוא ענינא תשחט החטאת כתיב, פרט לחטאת העוף שאינה נשחטת: **ב אין דמה טעון כבוס.** דכתיב אשר יזה מדמה, מדם כשרה ולא מדם פסולה: **שעת הכושר.** לזריקה: **שלנה.** שלן דמה: **ושקבלו פסולין.** גרסינן. ולא גרסינן ושורקו. דהא אפילו חטאת כשרה שניתו מדמה על גבי הבגד לאחר זריקת הדם אינו טעון כבוס, כדאמרין אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: **ג נתז מן הצואר.** של בהמה: **על הבגד אינו טעון כבוס.** דכתיב אשר יזה, לא

א דם חטאת שנתז על הבגד, הרי זה טעון כבוס, אף על פי שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות, שנאמר (ויקרא ז), במקום קדוש תאכל. אחד הנאכלת ואחד הפנימית טעונות כבוס, שנאמר (שם) תורת החטאת, תורה אחת לכל החטאות: ב חטאת פסולה אין דמה טעון כבוס, בין שהיה לה שעת הכשר, בין שלא היה לה שעת הכשר. איזו היא שהיה לה שעת הכשר, שלנה, ושנטמאה, ושיצאה. ואיזו היא שלא היה לה שעת הכשר, שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה, ושקבלו פסולין (וורקו) את דמה: ג נתז מן הצואר על

not need washing [since this blood was not received into a receptacle, it never had the required fitness for sprinkling]; from the corner or from the base [of the altar, after having been sprinkled], it [blood, after its sprinkling, even that which was left over in the receptacle] does not necessitate washing; if it poured out onto the floor and [the priest] collected

הבגד, אינו טעון כבוס. מן הקרן ומן היסוד, אינו טעון כבוס. נשפך על הרצפה ואספו, אינו טעון כבוס. (אינו טעון כבוס) אלא הדם שנתקבל בכלי וראוי להיזהר. נתז על העור עד שלא הפשט, אינו טעון כבוס. משהפשט, טעון כבוס, דברי רבי יהודה. רבי אליעזר אומר, אף משהפשט אינו טעון כבוס. (אינו טעון כבוס) אלא מקום הדם, ודבר שהוא ראוי לקבל טמאה, וראוי לכבוס:

it [afterwards into a receptacle, since this blood is no longer fit for sprinkling], it [the garment onto which the blood of the receptacle fell] does not need washing. Only blood which was received in a vessel and is fit for sprinkling necessitates washing. If [the blood] spurted onto the skin before it was flayed, it [is not considered a garment and] need not be washed; [if it spurted] after it was flayed, it must be washed; this is the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Eliezer said: [It need not be washed] even [if it spurted] after it was flayed [i.e., this too, is still not considered a garment]. Only the [actual] place of the blood [stain] needs washing [but not the whole garment] and [only] whatever is susceptible to becoming defiled, and is washed [requires washing, excluding wooden utensils which, although are susceptible to becoming defiled, are not washed].

רבנו עובדיה מברטנורא

אמרתי אלא בראוי להזאה: מן הקרן. של מזבח: ומן היסוד. מן השיריים הראויים לישפך על היסוד ואע"פ שלא נשפכו עדיין, דמאחר שנתן מתן דמה אין שיריים טעונים כבוס, דכתיב אשר יזה, פרט לזה שכבר הוזה מדמה: אלא הדם שנתקבל בכלי. מה טעם קאמר, מה טעם נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כבוס. לפי שאין טעון כבוס אלא הדם שנתקבל בכלי: וראוי להזאה. למעוטי קבל פחות מכדי הזאה בכלי זה ופחות מכדי הזאה בכלי זה ואחר כך ערבן, דלא קדשי ואין טעונים כבוס: עד שלא הופשט אין טעון כבוס. דכתיב על הבגד, מה בגד הראוי לקבל טומאה, דאין לך בגד קטן ששמו בגד שאינו ראוי לקבל טומאה אם חשב עליו לכלי כמות שהוא, אף כל הראוי לקבל טומאה, ועד שלא הופשט אינו ראוי לקבל טומאה, אבל משהופשט הוא ראוי לקבל טומאה אם חשב עליו לעשות אותו מכסה למרכבה או לכסות בו את המטה ואינו צריך קיצוע: אף משהופשט. כל זמן שלא נתקן להיות כלי: אין טעון כבוס. דבעינן דבר המקבל טומאה שאין מחוסר אפילו מחשבה: אלא מקום הדם. ולא כל הבגד: וראוי לקבל טומאה. ואע"פ שמחוסר מחשבה. ובלבד שלא יהא מחוסר מלאכה. וסתמא כר' יהודה. וכן הלכה: וראוי לכבוס. למעוטי כלי עץ דאע"ג דמקבל טומאה

(4) Whether a garment, a sack or a hide, [upon which blood had been splashed] it must be washed. The washing must be in a holy place [i.e., within the Temple Courtyard]; the breaking of a clay-earthen vessel [due to *notar*, of the flesh of the sacrifice which had been cooked and absorbed in it (see Rashi, Leviticus 6:21)] must be [done] in a holy place; and the

ד אחד הפגד ואחד השק ואחד העור, טענין כבוס במקום קדוש. ושבירת כלי חרס, במקום קדוש. ומריקה ושיטה בכלי נחשת, במקום קדוש. זה חמר בחטאת מקדשי קדשים: ה בגד שיצא חוץ לקלעים, נכנס ומכבסו במקום קדוש. נטמא חוץ לקלעים, קורעו, ונכנס ומכבסו במקום קדוש. כלי חרס שיצא חוץ לקלעים, נכנס ושוברו במקום קדוש. נטמא חוץ לקלעים, נוקבו,

purging and rinsing of a copper vessel [in order to expel that which was absorbed in it] must be [done] in a holy place. [Leviticus 6:21: "The earthenware vessel in which it (the flesh of a sin-offering) is cooked shall be broken. But if cooked in a copper vessel, it is to be purged and rinsed with water."] In this [regarding the washing of blood] the sin-offering is more stringent than [other] sacrifices [even those] of the highest degree of holiness [since, if blood of other sacrifices are splashed onto a garment, the garment does not require washing].

(5) If a garment [which required washing due to blood] was carried outside the [Tabernacle] hangings, [i.e., outside the Temple Courtyard] it must be brought in, and it is washed in a holy place. If it was defiled outside the hangings [in which condition it cannot be brought back in, because nothing impure may be brought into the Temple confines], one must tear [a majority of] it, [it thereby ceases to be a garment, and, therefore, ceases to be impure]; then it is brought back, and is washed in a holy place. If a clay-earthen vessel [in which was boiled the flesh of a sin-offering] was carried outside the hangings, it is brought back in and is [then] broken in a holy place. If it was defiled outside the hangings, a

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא, אינו ראוי לכבוס, דבר גרידה הוא ולא בר כבוס: ד במקום קדוש. בעזרה: ושבירת כלי חרס במקום קדוש. דבחר דכתיב חכבס במקום קדוש, כתיב וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר, אתקש שבירת כלי חרס לכבוס, מה כבוס במקום קדוש, אף שבירת כלי חרס במקום קדוש: זה חומר. אכבוס קאי: ה בגד. שנתו עליו דם חטאת ויצא חוץ לקלעים: נטמא חוץ לקלעים. לאחר שיצא. ואי אפשר להכניס טומאה לעזרה: קורעו. ברובו. וטהור מטומאה: ונכנס ומכבסו במקום קדוש. ואע"ג דבגד שנטמא וקרעו ברובו עדיין הוא בטומאתו מדרבנן עד שלא ישרא בחבורו כדי רוחב סודר, הכא שרי להכניסו לעזרה כדי לקיים בו מצות כבוס, כיון דמדאורייתא כשנרקע רובו טהור: נוקבו. לטהרו מטומאתו. ודוקא נקב קטן כשיעור שורש קטן דבוה טהר מטומאתו ועדיין כלי הוא ומקיים בו מצות

[small] hole is made in it [which eliminates the impurity], then it is brought back in and is broken in a holy place.

(6) If a copper vessel [in which the flesh of a sin-offering was boiled] was carried outside the hangings, it is brought back and is [then] purged and rinsed in a holy place. If it was defiled

outside the hangings, it must be broken through [i.e., a very large hole must be made in it. Metal vessels do not lose their impurity through a small hole]. Then it is brought back in [fixed] and is purged and rinsed in a holy place.

(7) Whether one boiled in it or poured boiling [flesh, etc.] into it, whether of sacrifices of a higher degree of holiness or sacrifices of a lesser degree of holiness, [the entire pot] requires purging and rinsing. Rabbi Shimon says: Sacrifices of a lesser degree of holiness do not necessitate purging and rinsing [scalding only that area of the vessel which absorbed of the flesh, with any type

רבנו עובדיה מברטנורא

שבירה במקדש. אבל אם ניקב נקב גדול, דיצא מתורת כלי, שוב אינו נכנס ושוברו, דרחמנא אמר וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר, בשעת שבירה יהיה כלי, והאי בשעת שבירה לא הוי כלי: **א פוחתו.** דכלי מתכת אינו טהור מטומאתו בנקב כל שהוא, אלא בנקב גדול. ומיהו, אחר שפחתו, מקיש עליו בקורנס ומחברו, כדי שיחזור שם כלי עליו, דבשעת מריקה צריך שיהיה כלי: **א ואחר שעירה לתוכו רותתו.** מדכתיב (ויקרא ז) וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר, דסמך ישבר אצל בו, ולא כתיב ואם בכלי חרש תבושל ישבר, למדרש אם נבלע בו מכל מקום ישבר: **קדשים קלים אינן טעונים מריקה ושטיפה.** מודה ר' שמעון דבעו הגעלה ברותחין, שהרי הטעם הבלוע נעשה נותר ופולטו לאחר זמן בהיתר אם לא יגעילנו. ומתורת מריקה ושטיפה הוא דממעט ר' שמעון לקדשים קלים. דמריקה ושטיפה דקדשי קדשים צריך שיהיה במים ולא ביין ולא במוזג, ואם בשל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי, וצריכים מריקה בחמין ושטיפה בצונן. ואילו קדשים קלים לר' שמעון מגעילין אפילו ביין ואפילו במוזג ורותחים, דלא קפדינא אלא להגעיל איסור הנבלע, ואין צריך להגעיל אלא מקום הבשול בלבד, ואחר ההגעלה אין צריך שטיפה בצונן, דכל הנך גזירת הכתוב נינהו בחטאת ובקדשי קדשים, ולא בקדשים קלים. ואין הלכה כר' שמעון. דדוקא תרומה ממעטין מכל הני דאמרן, דכתיב יאכל אותה, ותניא, אותה פרט לתרומה שאין לה תורת מריקה ושטיפה כקדשים. אבל קדשים קלים שוין הן לקדשי קדשים לכל תורת מריקה ושטיפה. ובפירוש מריקה ושטיפה נחלקו תנאים בברייתא, יש שאומר מריקה הגעלה בחמין ושטיפה בצונן, ויש מי שאומר מריקה ושטיפה שתיהן בצונן לבתר הגעלה, דתנן לקמן בסמוך אלא שמריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס, שזה מבחוץ וזה

ונכנס ושוברו במקום קדוש: **ו כלי נחשת שיצא חוץ לקלעים, נכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש. נטמא חוץ לקלעים, פוחתו, ונכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש: א אחד שבשול בו ואחד שערה לתוכו רותתו, אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים, טעונין מריקה ושטיפה. רבי שמעון אומר, קדשים קלים אינן טעונין מריקה ושטיפה. רבי**

of liquid, is sufficient]. Rabbi Tarfon says: If one boiled [flesh in a pot] at the beginning of a Festival, he may boil therein during the entire Festival [it need not be purged and rinsed until the end of the Festival, since he is constantly boiling in it, every day, it continuously expels the absorption of the flesh of the previous boiling]. But the Sages maintain, Until the time of

טַרְפוֹן אוֹמֵר, אִם בִּשַׁל בּו מִתְחַלֵּת הָרֶגֶל, יִבְשַׁל בּו (אֵת) כָּל הָרֶגֶל. וְחֻכִּים אוֹמְרִים (עַד) זְמַן אֲכִילָה, מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. מְרִיקָה כְּמְרִיקַת הַכּוֹס, וּשְׁטִיפָה כְּשְׁטִיפַת הַכּוֹס. מְרִיקָה (בַּחֲמִין) וּשְׁטִיפָה בְּצוּגָן. וְהַשְׁפּוּד וְהַאֲסָפְלָא מְגַעֲיָן (בַּחֲמִין): ח בִּשַׁל בּו קִדְשִׁים וְחֲלִין, אוֹ קִדְשֵׁי קִדְשִׁים וְקִדְשִׁים קָלִים, אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתָן טַעַם, הֲרִי הֵקֵלִים נֶאֱכָלִין כְּחֻמוֹרֵינוּ, וְאֵינָן טְעוּנֵינוּ מְרִיקָה

eating, purging and rinsing [i.e., the purging process may be postponed only as long as the permissible time of eating the sacrifice which was boiled in it; the law is in accordance with the Sages]. Purging [*merikah*] is as the purging of a cup, [over which one recites grace after meals i.e., rinsed inside and outside]; and the rinsing is similar to the rinsing of a cup. Purging is in hot water and rinsing is in cold, and the spit and the grill [on which flesh was roasted] are scalded in hot water [thus making it fit for further use].

(8) If one boiled sacrifices and non-sacred [flesh] in it, or sacrifices of higher and lower degrees of holiness — if they were sufficient to impart their flavor [i.e., if the pot had absorbed enough of the former to impart its flavor to the latter; or, if both were boiled together], the less stringent must be eaten as the more stringent of them [i.e., if sacrifices of a lesser degree of holiness and non-sacred flesh were boiled, the non-sacred flesh must be eaten as the laws governing sacred, such as within the precincts of Jerusalem, and for two days only and

רבנו עובדיה מברטנורא

מבפנים, כלומר שטיפה מבחוץ ומריקה מבפנים. והלכה כדברי האומר מריקה בחמין ושטיפה בצוגן: **יבשל בו (את) כל הרגל**. בלא מריקה ושטיפה. ולבסוף ימרוק וישטוף. לפי שכל יום נעשה גיעול לחברו. דמתוך ששלמים מרובים ברגל, אין בלוע שלהן נעשה נותר, שהרי זמן שלמים לשני ימים, וכי מבשל ביה שלמים האידנא והדר מבשל ביה שלמים למחר משלמים שנשחטו ביום המחרת, פולט מה שבלע אתמול ובלוע מן האחרונות, נמצא שאינו בא לידי נותר: **וחכמים אומרים עד זמן אכילה**. שלא יהיה בין סוף הבשול לתחלת מריקה ושטיפה אלא זמן אכילה בלבד ולא יותר מזה, דכתיב ומורק ושוטף, וכתיב כל זכר בכהנים יאכל אותה, ולמה סמכן הכתוב, לומר לך שממתין זמן אכילה בלבד והדר עביד ליה מריקה ושטיפה בו ביום מיד. והלכה כחכמים: **האסכלא**. גראדיל"א בלע"ו. והיא עשויה בעין שבכה וצולין עליו צלי: **מגעילן**. בחמין: **ח הרי הקלים נאכלים כחמורים ואינן טעונין מריקה**. מתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, אם יש בהן בנותן טעם הרי

disqualify by touching (i.e., anything which touches its flesh will become as it and if it were invalid, it now invalidates that which touched it). If sacrifices of lesser degree and of

וּשְׁטִיפָהּ, וְאֵינָם פּוֹסְלִין בְּמַגָּע. רִקִּיק שֶׁנִּגְע בְּרִקִּיק, וְחֲתִיכָה בְּחֲתִיכָה, לֹא כָּל הַרִקִּיקִין וְלֹא כָּל הַחֲתִיכוֹת אֲסוּרִין. אֵינּוּ אֲסוּר אֲלָא מִקוֹם שֶׁבָּלַע:

higher degree were boiled in it, the lesser degree of sacrifices must be eaten in the Temple Court, on the same day, and by male priests only], [and if they were not sufficient to impart their flavor,] they do not necessitate purging and rinsing [this Mishnah agrees with Rabbi Shimon of the previous Mishnah that sacrifices of a lesser degree of holiness do not necessitate purging and rinsing, therefore, if there wasn't sufficient, in the sacrifice of the higher degree of holiness, to impart its flavor, no purging and rinsing is necessary], and they do not disqualify by touching. [If the more stringent became disqualified, they do not, in turn, disqualify any flesh that touches them.] If [an unfit] wafer touched a [fit] wafer [of a meal-offering see, Leviticus 2:4], or an [unfit] piece of flesh touched a fit piece of flesh, [the latter in each case absorbing from the former,] not the whole wafer or the whole pieces of flesh are forbidden; only that part which absorbed [or touched the unfit] is forbidden.

רבנו עובדיה מברטנורא

הקלים נאכלים כחמורים לפני מן הקלעים ליום ולילה וטעונים מריקה ושטיפה ופוסלים במגע. אין בהם בנותן טעם אין הקלים נאכלים כחמורים ואין בהן מריקה ושטיפה ואין פוסלים במגע. ומתניתין ר' שמעון היא דאמר קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה, הלכך כשלא נתנו טעם קדשי קדשים בקדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה: רִקִּיק. פסול שנגע ברקיק בשר, ובלע הכשר מן הפסול:

Mishnah Zevahim, chapter 12

משנה זבחים פרק יב

(1) A *tevil yom* [one who already has immersed in a *mikvah* but, is not purified until evening] and one who lacks atonement [i.e., a *zav* or *metzora* who, in addition to their immersion, require certain sacrifices which were not yet brought] do not share in sacrifices to be eaten in the evening [by which time they will be pure]. An *onen* [one whose immediate relative died that day] may handle [sacred flesh], but may not offer, [i.e., perform the sacrificial rites, e.g., sprinkling,] and does not receive a share to be eaten in the evening [even though, at evening, he will no longer have the status of *onen*]. Men with blemishes, whether permanent or transient, receive a share and may eat [of the sacrifices, as specifically stated in Leviticus 21:22], but may not offer. Whoever is not eligible for [the Temple] service [except for those with blemishes] does not share in the flesh, and he who does not share in the flesh does not share in the hides. Even if one was impure when the blood was sprinkled but, pure when the fats were burned [on the altar], he does not share in the flesh, for it is said:

א טבול יום ומחסר כפורים, אינן חולקין בקדשים לאכול לערב. אונו, נוגע, ואינו מקריב, ואינו חולק לאכול לערב. בעלי מומין, בין בעלי מומין קבועין בין בעלי מומין עוברין, חולקין ואוכלין, אכל לא מקריבין. וכל שאינו ראוי לעבודה, אינו חולק בבשר. וכל שאין לו בבשר, אין לו בעורות. אפלו טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים, אינו חולק בבשר, שנאמר (ויקרא ו), המקריב את דם

רבנו עובדיה מברטנורא

א טבול יום. שטבל ועלה ולא העריב שמשו: ומחסר כפורים. כגון זב ומצורע ויולדת שטבלו והעריב שמשן ולא הביאו כפרתן: אינן חולקים בקדשים. הואיל ואין ראויין לאכילה, אין חולקים לאכול לערב כשיטהרו, דכתיב (ויקרא ו) הכהן המחטא אותה יאכלנה, כהן הראוי לחטוי חולק, שאינו ראוי לחטוי אינו חולק. ואי אפשר לומר כהן שאינו ראוי לחטוי בשעת הקרבה אינו אוכל, דהא איכא קטן דאינו ראוי לחטוי ואוכל, אלא על כרחיך יאכלנה דאמר קרא יחלוק בה כדי לאכול ממנה קאמר, ומדאפקה קרא לחלוקה בלשון אכילה, שמע מינה דכהן הראוי לאכילה חולק, שאינו ראוי לאכילה אינו חולק. הלכך בעלי מומין חולקין, שאע"פ שאין ראויין לחטוי, ראויין הן לאכילה, כדכתיב (שם כא) ומן הקדשים יאכל: אונו נוגע. והוא שטבל ולא הסיח דעתו מן הטבילה כל זמן שהוא אונו. שאם הסיח דעתו ונוגע אפילו לאחר שטבל פסל: וכל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בבשר. חוץ מבעלי מומין שאע"פ שאינן ראויין לעבודה חולקים בבשר, דרבינאו קרא בהדיא דכתיב (שם) לחם אלהיו מקדשי וגו', וכתיב (שם ו) כל זכר בבני אהרן יאכלנה, לרבות בעלי מומין למחלוקת, דאי

peace-offerings and the sacrificial fats, will have the right [hind] thigh for a portion.” (Leviticus 7:33) [Thus he receives a portion only when he can offer both the blood (i.e., perform the sprinkling) and the fat, but not otherwise].

(2) Whenever the altar does not acquire its flesh, [e.g., if the sacrifice is disqualified before the blood is sprinkled so that it was never fit for

the altar,] the *Kohanim* do not acquire the skin, for it is said, [“And the priest who can offer] a person's burnt-offering [the skin ... belongs to the priest],” (Leviticus 7:8) [i.e.,] a burnt-offering which counts for a man [whose owner has thus fulfilled his obligation. Only of such does the skin belong to the *Kohen*. But if it is disqualified, its owner must bring another.] If a burnt-offering was slaughtered with a different intent, [i.e., with the intent of another sacrifice] although it does not count for its owner [however, since it is a valid sacrifice and the altar acquired it], its skin belongs to the *Kohen*. Whether [it be] a man's burnt-offering or a woman's burnt-offering, the skins belong to the priests.

(3) The skins of [קדשים קלים] sacrifices of a lesser degree of holiness belong to their owners. The skins of sacrifices of [קדשי קדשים] a higher degree of holiness belong to the *Kohen*, [as can be inferred from] a *kal ve-homer*: If they acquire the skin of a burnt-offering, though they do not acquire its flesh, is it not logical that they should acquire the skins of sacrifices of the higher degree of holiness,

רבנו עובדיה מברטנורא

לאבילה הרי כבר אמור ומן הקדשים יאכל: וטהור בשעת הקטר חלבים. שהוא כל הלילה. כגון שטבל וטהר בהערב שמש: אינו חולק. שאין הכהן חולק בקדשים עד שיהא טהור משעת זריקת דמים עד שעת הקטר חלבים. ואם נטמא בין כך ובין כך אינו חולק: ב כל שלא זכה המזבח בבשרה. כגון שאירע בה פסול קודם זריקה, דלא היתה לה שעת היתר למזבח: עורה לכהנים. הואיל וזכה המזבח בבשרה שהרי כשרה היא: ואחר עולת האשה. דכתיב והכהן המקריב את עולת איש, אין לי אלא עולת איש, עולת נשים ועבדים מנין, תלמוד לומר עור העולה, ריבה. אם כן למה נאמר עולת איש, פרט למתפס עולתו לבדק הבית שהעור קדוש: ג עורות קדשים קלים לבעלים. דכתיב עור העולה וגו', מה עולה קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים: עורות קדשי קדשים. חטאות

השְׁלָמִים וְאֵת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אֶהְרֹן לוֹ תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמִנְה: ב כֹּל שְׁלֹא זָכָה הַמִּזְבֵּחַ בְּבִשְׂרָה, לֹא זָכוּ הַכֹּהֲנִים בְּעֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם), עֹלֹת אִישׁ, עֹלָה שְׁעֻלָּתָהּ לְאִישׁ. עֹלָה שֶׁנִּשְׁחָטָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא עֲלָתָהּ לְבָעָלִים, עֹרָה לְכֹהֲנִים. אַחַד עֹלֹת הָאִישׁ וְאַחַד עֹלֹת הָאִשָּׁה, עֹרוֹתֵיהֶן לְכֹהֲנִים: ג עֹרוֹת קִדְשִׁים קָלִים לְבָעָלִים, וְעֹרוֹת קִדְשֵׁי קִדְשִׁים לְכֹהֲנִים. קָל וְחֹמֶר, מֵה אִם עֹלָה שְׁלֹא זָכוּ בְּבִשְׂרָה, זָכוּ בְּעֹרָה. קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁזָּכוּ

since they acquire their flesh? The altar does not disprove [this, i.e., you cannot say, that just like the altar acquires the flesh but not the skin, so, too, the priest acquires the flesh and not its skin], for it never acquires the skin [the altar has no right to the skin of any sacrifice, whereas the skins of burnt-offerings do belong to the *Kohanim*].

(4) All sacrifices which became disqualified: [if this happened] before they were flayed, their skins do not belong to the *Kohanim* [but are burnt together with the flesh]. [If it happened] after they were flayed, their skins belong to the *Kohanim*. Rabbi Hanina the *segan* of the priests said, Never in my life have I seen skin go to the place of burning [i.e., after it was flayed, even though the disqualification could have been present before the flaying]. Rabbi Akiva observed: We learn from his words that if one flays a firstborn [even a blemished firstborn, which is only permitted through its slaughter, if it died naturally even its skin must be buried] and it is found to be *treifah*, [though this disqualification occurred before it was even slaughtered, which, in effect, tells us that there was no valid slaughter and it should be considered as though having died naturally, still since this was only discovered after its being flayed] the *Kohanim* have a right to its skin. But the Sages maintain: "I have never seen" is not a proof [since it does not disprove

רבנו עובדיה מברטנורא

ואשמות לכהנים כדמפרש טעמא ואזיל: **אין המזבח מוכיח**. כלומר, אין לך לומר מזבח יוכיח שזכה בבשר העולה ולא זכה בעור, ואף אתה אל תתמה בקדשי קדשים שאע"פ שזכו כהנים בבשר לא יזכו בעורן. אין זו הוכחה. שאין למזבח עור בכל מקום. אבל בכהנים מצינו שזכו בעור העולה, וקל וחומר שיזכו בעורות קדשי קדשים: **ד אין עורותיהן לכהנים**. אלא נשרפים עם עורן: **לא ראיתי עור יוצא לבית השריפה**. לאחר שהופשט אם נמצאת טריפה, אע"פ שפסול זה היה בו קודם הפשט, הואיל ולא ניכר עד לאחר הפשט: **שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה**. הא קמשמע לן ר' עקיבא דאפילו בכור בעל מום הנשחט במדינה על מומו ולא התירו הכתוב אלא באכילה כדכתיב בשעריך תאכלנו אבל אם מת עורו אסור וטעון קבורה, ואשמועינן ר' עקיבא דהיבא דלא הוכר טריפתו עד לאחר הפשט, שריייה שחיטתו והפשטו לעורו כאילו נורק דמו במקדש: **יאותרו הכהנים בעורו**. ואינו נשרף: **אין לא ראיתי ראיה**. שמא לא אירע בימיו שימצא טריפה לאחר הפשט, ואם

בבשרה, אינו דין שיזכו בעורה. אין מזבח יוכיח, שאין לו עור מכל מקום: **ד כל הקדשים שארע בהם פסול קדם להפשטן, אין עורותיהם לכהנים**. לאחר הפשטן, עורותיהם לכהנים. אמר רבי חנינא סגן הכהנים, מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השרפה. אמר רבי עקיבא, מדבריו למדנו, שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה, שאותרו הכהנים בעורו. והכמים אומרים, אין לא

anything]; rather, it [the skin] must go to the place of burning [since it was disqualified before it was flayed].

(5) Bulls which are burnt and goats which are burnt [such as those of Yom Kippur]: when they are burnt in accordance to their prescribed rites [i.e., there are no disqualifications], they are burnt in the ash depository [located outside Jerusalem], and defile the garments [of those who burn it —

see Leviticus 16:28]. And if they are burnt not in accordance to their prescribed rites [i.e., a disqualification occurred invalidating the sacrifice], they are burnt in the place of the *Birah* [sometimes in the Temple Court, and sometimes on the Temple Mount, depending on the circumstances of their disqualification], and do not defile garments [of those who burn them].

(6) If they were carrying them [i.e., the bulls or goats] on staves [in order to burn them in accordance to their prescribed rites, and] those in front had passed beyond the wall of the Temple Courtyard while those in the back had not [yet] gone out, those in front defile their garments, while those in the rear do not defile their garments, until they go out. When both go out, both defile their garments. Rabbi Shimon says: Neither defile [their garments] until the fire has caught and

רבנו עובדיה מברטנורא

אירע ושרפוהו הוא לא ראה: **אלא יצא לבית השריפה**. הואיל וקודם הפשט בא. והלכה כרבי עקיבא בבכור בעל מום כשהתירו מומחה. אבל לא התירו מומחה לא. והלכה כחכמים בבכור תמים, דבשר בקורה והעור בשריפה: **ה פרים הנשרפים**. פר כהן משיח, ופר העלם דבר של צבור, ופר של יום הכפורים: **ושעירים הנשרפים**. שעיר יום הכפורים, ושעירי עבודה זרה: **נשרפים בבית הדרשן**. חוץ לשלש מהנות. ובבית עולמים, חוץ לירושלים. דכתיב בהו אל מחוץ למחנה, כלומר חוץ לשלש מחנות: **מטמאין בגדים**. לעסוקים בהם. כדכתיב (ויקרא טו) והשורף אותם יכבס בגדיו, וכל מקום שנאמר יכבס בגדיו, לא בלבד הבגדים שהוא לבוש טעונין כבוס, אלא כל בגד שהוא נוגע בו בעודו מחובר לטמא, נטמא וטעון כבוס: **שלא כמצותן**. כגון שנפסלו וטעונין שריפה כשאר פסולי המוקדשים: **בבית הבירה**. פעמים בעזרה ופעמים בהר הבית. כיצד. אירע בהן פסול קודם יציאתן מן העזרה בין קודם זריקה בין לאחר זריקה, נשרפין בבית הדרשן הגדול שבעזרה. אירע בהן פסול אחר יציאתן מן העזרה, נשרפים בבית הדרשן שבהר הבית, והוא בית המקדש: **ו היו סובלין אותן**. את הנשרפים כמצותן, היו נושאין אותן במוטות להוציאן לבית שריפתן: **הראשונים**. בני אדם הנושאים

ראינו ראייה, אלא יוצא לבית השרפה: **ה פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים**, בזמן שהם נשרפין כמצותן, נשרפין בבית הדרשן ומטמאין בגדים. ואם אינן נשרפין כמצותן, נשרפין בבית הבירה ואינן מטמאין בגדים: **ו היו סובלין אותן במוטות**. יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו, הראשונים מטמאין בגדים. והאחרונים אינן מטמאים בגדים, עד שיצאו. יצאו אלו ואלו, אלו ואלו מטמאין בגדים. רבי שמעון אומר,

is burning the greater part of them [i.e., of the sacrifices]; when the flesh is fully burned, he who burns [it from that time and onwards, i.e., he turns

אלו ואלו אינן מטמאין בגדים, עד שיצת האור ברבן. נתך הבשר, אין השורף מטמא בגדים:

over the ash] does not defile his garments.

רבנו עובדיה מברטנורא

במוט. אותן שבראש האחד יוצאים ראשונים, והאחרונים שבראש השני לא יצאו: ניתך הבשר. נגמרה שריפתו, אין המסייע שוב בהן מטמא בגדים. אבל מקמי הכי, כל המסייעין בשעת שריפה מטמאין בגדים, דכתיב והשורף אותם יכבס בגדיו, בשעת שריפה. יכול המסייע לאחור שנעשו אפר מטמא בגדים, תלמוד לומר אותם, אותם מטמא בגדים, נעשו אפר אינו מטמא בגדים. ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים עצמן אין מטמאין אדם ובגדים שנוגעים בהם, אלא המתעסק בשריפתן טמא מגזירת הכתוב. לדברי רבנן משיצאו הסובלים במוטות. ולדברי ר' שמעון משיוצת האור ברובן. ואין הלכה כר"ש:

Mishnah Zevahim, chapter 13

משנה זבחים פרק יג

(1) He who [during a period of forgetfulness] slaughters and offers up [a sacrifice] outside [the Temple Courtyard], is liable [two sin-offerings for two separate transgressions; the first,] regarding [the prohibition of] slaughtering [outside the Temple Courtyard, as is written: "Any man ...

א השוחט והמעלה בחוץ, חייב על השחיטה וחייב על העולה. רבי יוסי הגלילי אומר, שחט בפנים והעלה בחוץ, חייב. שחט בחוץ והעלה בחוץ, פטור, שלא העלה (בחוץ) אלא דבר פסול. אמרו לו, אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ, כיון שהוציא, פסול: ב טמא שאכל, בין קדש טמא ובין קדש טהור, חייב.

who slaughters an ox But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment ... he has shed blood," (Leviticus 17:3-4)] and [the second] regarding [the prohibition of] offering [up on an altar outside the Temple Courtyard, as is written: "Any man ... who brings up a burnt-offering or any other sacrifice. But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment ... then that man will be cut off" (ibid verses 8-9)]. Rabbi Yose HaGalili says; If he slaughtered within [the Temple Courtyard] and offered it up outside [the Temple Courtyard], he is liable [a sin-offering for transgressing the prohibition of offering outside the Temple Courtyard]; however, if he slaughtered outside and also offered it up outside, he is not liable [for transgressing the prohibition of offering outside the Temple Courtyard], because he offered up only that which was already unfit. They said to him; When one slaughters inside and offers up outside, immediately, as soon as he carries it outside, he renders it unfit [and still transgresses. However, Rabbi Yose maintains that in the first case, he offers up a sacrifice which was never fit; whereas in the second case, he offers up a sacrifice which was once fit (when slaughtered inside the Temple Courtyard); the *halachah* does not follow Rabbi Yose HaGalili].

(2) One who is impure who eats [the flesh of sacrifices], whether they are impure sacrifices or pure sacrifices, is liable [a sin-offering for unintentionally transgressing the prohibition of: "A person who eats the flesh of a peace-offering

רבנו עובדיה מברטנורא

א השוחט. קדשים בחוץ והעלן בחוץ. בהעלם אחד. חייב על השחיטה וחייב על ההעלאה שכן שני גופי עבירה, דתרווייהו כתיבי, אשר ישחט ואשר יעלה: כיון שהוציא פסול. ואפילו הכי חייב, והוא הדין לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ. ורבי יוסי הגלילי אמר לך, מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן היתה לו שעת הכושר, תאמר לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר. ואין הלכה כר' יוסי הגלילי: ב הטמא שאכל כו'. משום דפליגי ר' יוסי הגלילי ורבנן בתרווייהו, ודמו הנך תרתי

to the Lord, while his impurity is upon him, that soul shall be cut off” (Leviticus 7:20)]. Rabbi Yose HaGalili says; [Only] an impure person who eats pure [sacrifices] is liable, but an impure person who eats impure [flesh of sacrifices] is not liable because he

רבי יוסי הגלילי אומר, טמא שאכל טהור, חֵיב. וְטָמֵא שֶׁאָכַל טָמֵא, פְּטוּר, שֶׁלֹּא אָכַל אֶלָּא דָּבָר טָמֵא. אָמְרוּ לוֹ, אִם טָמֵא שֶׁאָכַל טָהוֹר, יִיּוֹן שֶׁנִּגָּע בוֹ, טָמֵא הוּא. וְטָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא, פְּטוּר, שְׂאִינוֹ חֵיב אֶלָּא עַל טָמְאֵת הַגּוֹף: גַּ חֲמַר בְּשִׁחִיטָה מִבְּעֻלָּיהָ, וּבְעֻלָּיהָ

ate only that which is impure [although it is also a transgression, as it is written: “And the flesh which touches anything impure must not be eaten;” (ibid. verse 19) however, he is not liable a sacrifice or *karet*]. They said to him: When an impure person eats pure [flesh], as soon as he touches it, he defiles it [and yet, you will agree, that he transgresses and is liable a sacrifice and, if done wilfully, *karet*. The Gemara explains that Rabbi Yose HaGalili maintains, that a prohibition does not take effect, if it is already prohibited. Thus where he became defiled before the flesh, he agrees with the Sages, that he is liable; even though when he ate the flesh, it, too, was impure, as the impure flesh was the secondary prohibition and therefore never went into effect. However, where the flesh became impure first, and then he became impure, he maintains that he would not be liable to a sacrifice or *karet*. The Rabbis hold that when he becomes impure, since this new prohibition takes effect regarding all pure flesh, it also takes effect for impure flesh; the *halachah* does not follow Rabbi Yose HaGalili]. A pure person who eats impure [flesh, although he transgressed a prohibition as explained above, nevertheless,] is not liable [a sacrifice, if done unintentionally, or *karet* if done wilfully], because one is liable [a sacrifice or *karet*] only on account of [Leviticus 7:20, the prohibition of one with a] personal impurity [who ate sacrificial flesh].

(3) Slaughtering [outside the Temple Courtyard, in certain ways] is more stringent than offering up [upon an altar outside the Temple Courtyard], and offering [in

רבנו עובדיה מברטנורא

פלוגתא להרד"י, תניננהו גבי הרד"י: ר' יוסי הגלילי אומר וכו'. כשנטמא הגוף ואחר כך נטמא הבשר כולי עלמא לא פליגי דחייב כרת. כי פליגי, שנטמא הבשר ואחר כך נטמא הגוף. רבנן אית להו איסור כולל, דמתוך שחל עליו איסור טומאת הגוף לאסרו בבשר טהור שהיה מותר בו מתחילה, חל נמי אף על הבשר טמא ואע"פ שהיה אסור ועומד, כדי שיתחייב עליו אף משום טומאת הגוף. ור' יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל, ואין איסור של טומאת הגוף חל על איסור של טומאת בשר. ואין הלכה כרבי יוסי הגלילי: וטהור שאכל טמא פטור. מן הכרת. וסופג את הארבעים משום (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל: שאינו חייב אלא על טומאת

other ways, is more stringent] than slaughtering. Slaughtering is more stringent, for he who slaughters [a sacrifice] on behalf of man [i.e., to eat it (see Rashi, Zevahim 108a)] is liable [a sin-offering, if done unintentionally or *karet* if done intentionally], whereas one who offers [unintentionally a

מבשחיתה. חמר בשחיתה, שהשוחט להדיוט, ח'ב. והמעלה להדיוט, פטור. חמר בעליה, שנים שאחזו בסכין ושחטו, פטורים. אחזו באבר והעלוהו, ח'בין. העלה וחזר והעלה וחזר והעלה, ח'ב על כל עליה ועליה, דברי רבי שמעון. רבי יוסי אומר, אינו ח'ב אלא אחת, ואינו ח'ב עד שיעלה לראש המזבח.

sacrifice upon an altar outside the Temple Courtyard] for man [as idolatry] is not liable [two sin-offerings, rather, only one, i.e., for idolatry. However, he is not liable the sin-offering for unintentionally offering קדשים outside (see Rashi *ibid.*, and Rabbi Akiva Eiger). The reason is, because the verse states: "Any man ... who brings up a burnt-offering or any other sacrifice. But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment to sacrifice it to the Lord, then that man will be cut off," (Leviticus 17:9) hence, this prohibition is only if it were meant as a sacrifice to the Lord]. Offering up is more stringent [in other ways]: Two who together hold a knife and slaughter [outside the Temple Courtyard] are not liable, [whereas] if they take hold of a limb and offer it up [upon an altar outside], they are liable [since regarding the prohibition of slaughtering outside, (verse 4) it states: "Then this act will be counted for **that man** as blood," i.e., only that man. However, regarding the prohibition of offering up (verse 8) it states the word "*ish*" twice, — איש איש מבני ישראל, i.e., even more than one]. If one [unintentionally] offered up [and was notified that it was prohibited to do so], then [again forgot and unintentionally] offered up again [was notified], then [again forgot and] offered up again [each time from the same animal], he is liable for each [act of] offering up; these are the words of Rabbi Shimon. Rabbi Yose says; He is liable only one [sin-offering]. And one is liable only when he offers

רבנו עובדיה מברטנורא

הגוף. כדכתיב (שם) וטומאתו עליו ונכרתה, בטומאת הגוף הכתוב מדבר: ג שהשוחט להדיוט כו'. השוחט קדשים בחוץ לאכילת הדיוט חייב: המעלה. בחוץ לצורך הדיוט. פטור משום העלאת חוץ. דגבי שחיטה כתיב דם יחשב לאיש, אפילו השוחט לאיש, וגבי העלאה כתיב לעשות לה, אינו חייב כשמעלהו בחוץ עד שיכין בו לה: ושחטו פטורים. דכתיב (שם ז') דם יחשב לאיש ההוא, אחד ולא שנים: והעלוהו חייבין. דכתיב (שם) איש איש וגו' אשר יעלה וגו', שאין תלמוד לומר איש איש, אלא לרבות שנים שאחזו באבר והעלוהו שהן חייבין: העלה. ונודע לה: וחזר והעלה. מאותה בהמה עצמה, חייב על כל אחת ואחת: עד שיעלה לראש המזבח. דכתיב (בראשית ח) ויבן נח מזבח לה/

up [outside] on the top of an altar. Rabbi Shimon says; he is liable even if he offers up on the top of a rock or a stone.

(4) If either valid sacrifices or invalid sacrifices had become unfit within [the Temple Courtyard, such as, if the blood or sacrificial fats were improperly kept overnight and other

cases enumerated in 9:2, where the Mishnah states that, although at the outset, one should not offer these on the altar, nevertheless, they are not removed once they have been placed upon the altar], and one offers them outside [the Temple Courtyard], he is liable. If one offers up outside, as much as the size of an olive of a burnt-offering and its sacrificial fats [combined, i.e., half an olive of the burnt-offering flesh and half an olive of the sacrificial fats; since a burnt-offering is completely burned on the altar, they combine to an olive size and] he is liable. As for the three fingers-full [of flour], the frankincense, the incense, the priest's meal-offering [which is entirely offered on the altar], the anointed priest's [daily] meal-offering [of one tenth *EIFAH* (Leviticus 6:15)], and the meal-offering of libations; if [one] presented as much as an olive of one of these outside [the Temple Courtyard], he is liable. But Rabbi Elazar [who argues with the Rabbis that hold that even if an olive-sized amount is offered it is valid, provided that all of it is available for offering,] rules, [that all the aforementioned are not valid when offered inside unless they are completely consumed by the altar and therefore,] one is not liable unless he presents [them outside, as they are

רבנו עובדיה מברטנורא

אלמא אפילו במת יחיד שהיא בחוץ אינה העלאה בלא מזבת: אפילו העלה על הסלע. דכתיב (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד, ולא מזבח בבמת יחיד, ובפרשת המעלה בחוץ כתיב. והלכה כר' יוסי: ד' שהיה פסולין בקודש. כגון הלן והיוצא והנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, הואיל ובפנים אם עלו לא ירדו, מתקבל בפנים קרינן ביה, וחייבין עליהן בחוץ, דכתיב (שם) לעשות אותו לה', כל שנעשה לה' חייבין עליו בחוץ, וכל שאינו נעשה לה' אין חייבין עליו בחוץ: המעלה בזית מן העולה ומאימורים. חצי זית מזה וחצי זית מזה: חייב. דכולה כליל: הלבונה. של מנחת נדבה: והקטורת. של כל יום פרס שחרית ופרס בין הערבים: ומנחת כהנים. שהיא כליל וראויה להעלאה כקומץ של מנחת ישראל. אבל שיירי מנחת ישראל אינו חייב על העלאתה בחוץ: מנחת כהן המשיח. עשירית האיפה שהוא מביא בכל יום: בזית. דהיינו שיעור הקטרה: עד שיקריב את כולן. דקסבר כל המתירין מפסלי בחסרון, וכל זמן שלא קרבו כולן לא הוי הקטרה

רבי שמעון אומר, אפילו העלה על הסלע או על האבן, חייב: ד' אחד קדשים פשוטין ואחד קדשים פסולין, שהיה פסולין בקדש, והקריבן בחוץ, חייב. המעלה בזית מן העולה ומן האמורין בחוץ, חייב. הקמץ, והלבונה, והקטורת, ומנחת כהנים, ומנחת כהן המשיח, ומנחת נסכין, שהקריב מאחד מהן בזית בחוץ, חייב. רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את

presented inside, i.e.,] the whole of them. And in the case of all of these; if they were offered inside, but as much as the size of an olive was left over and one offered it outside [here, since this would have completed the offering if presented inside, even Rabbi Elazar admits that], he is liable.

And in the case of all of these: If they

became slightly incomplete [i.e., part of the meal-offering was lost or was destroyed before it was offered on the altar] and one offered them outside [if offered inside these would not be valid], he is not liable.

(5) One who offers sacrifices together with the sacrificial fats [i.e., the sacrificial fats are connected and surrounded by the flesh] outside [the Temple Courtyard, even though had the fats been offered in this manner inside on the Temple altar, it would not have been valid; however, since meat and fats are considered one kind of variety there is no interposition between the two and], is liable [on account of offering sacrificial fats outside the Temple Courtyard]. If the three fingers-full of a meal-offering was not [yet] taken [and removed from the meal-offering], and one offered it outside [since it would not be valid inside], he is not liable. If one took off the three fingers-full, then replaced the three fingers-full into it, and offered it outside [since, if one offered this inside on the altar, even though at the outset, one should not, it is nevertheless valid], he is liable.

(6) As for the three fingers-full and the frankincense [of a freewill-offering]: If one offered one of them outside, he is liable; Rabbi Elazar rules [since both must be offered before the remainder is allowed to be eaten, therefore, both together are the *matir*, i.e., that which renders permissible and therefore] he is not liable

רבנו עובדיה מברטנורא

לצאת בעלים ידי חובתן. ולרבנן הני נמי היא הקטרתן בכזית היכא דכולו קיים ולא חסרו קודם הקטרה: ושייר בהן כו' חייב. שהרי בזה נגמרה הקטרה: וכולן שחסרו כל שהן. קודם הקטרה על ידי איבוד או שריפה, נפסלו בחסרון, דכתיב (ויקרא ב) והנותרת מן המנחה, פרט לשחסרה היא או שחסר קומצה קודם הקטרה: ה' המקריב קדשים ואימוריהן. שהקריב הבשר והאימורים מחוברים בו, חייב משום אימורים, ולא אמרינן הרי בשר חוצץ בין האימורין לאש, ודכוותה בפנים לאו העלאה היא, דרמנא אמר (שם א) על העצים אשר על האש, והמעלן בחוץ נמי לא יאה חייב, לא אמרינן הכי לפי שמין במינו אינו חוצץ: מנחה שלא נקמצה. אינה ראויה לפנים. הלכך המקריבה בחוץ פטור: קמצה וחזר קומצה לתוכה. והקריבה בחוץ: חייב. שכיזא בה בפנים

כלו. וכלם שהקריבן בפנים ושיר בהן כזית והקריבן בחוץ, חייב. וכלן שחסרו כל שהן והקריבן בחוץ, פטור: ה' המקריב קדשים ואמוריהם בחוץ, חייב. מנחה שלא נקמצה והקריבה בחוץ, פטור. קמצה וחזר קמצה לתוכה והקריבה בחוץ, חייב: ו הקמץ והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ, חייב. רבי אלקעזר פוטר עד שיקריב את השני. אחד

unless he offers the second [as well]. [However, if one offered] one inside and the other outside [since the second would have permitted the remainder had it been offered inside], he is liable. As for the two dishes of frankincense [the burning of which allows the showbread to be eaten by the priests]:

בפנים ואחד בחוץ, חייב שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ, חייב. רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני. אחד בפנים ואחד בחוץ, חייב. הזורק מקצת דמים בחוץ, חייב. רבי אלעזר אומר, אף המנסך מי חג בהג בחוץ, חייב. רבי נחמיה אומר, שירי הדם שהקריבן בחוץ, חייב: ז המולק את

If one offered one of them outside, he is liable; Rabbi Elazar rules that he is not liable unless he offers the second [*matir* too]. [If one offered] one [dish] inside and the other outside [in this order, since the second would have permitted the remainder had it been offered inside, Rabbi Elazar agrees that], he is liable. If one sprinkles part of the blood outside [i.e., one application, even blood of the inner sacrifices where the sprinkling of the four corners are indispensable], he is [nevertheless] liable [the reason being, that, had one application of blood been applied to the altar, after which the rest of the blood spilled, he would slaughter another bull and continue the applications of the blood from where he left off, i.e., the one application for that corner would be valid and is not reapplied]. Rabbi Elazar says: Also one who pours water that was drawn for the purpose of the water libations of the Festival, on the Festival [which is poured on the altar during Sukkot, and instead he pours it] outside, is liable. Rabbi Nehemiah says: If one presented the residue of the blood [of inner sacrifices which the priest is required to pour out at the base of the altar] outside [since according to Rabbi Nehemiah not pouring the residue would invalidate the sacrifice and hence is an integral part of the service], he is liable [the *halachah* does not follow Rabbi Elazar or Rabbi Nehemiah].

(7) If one pierces a bird [i.e., a bird-offering] inside and offers it up outside, he

רבנו עובדיה מברטנורא

כשרה, כדתנן בהקומץ, נתרבר קומצה בשיירי לא יקטיר ואם הקטיר כשרה: **ו הקומץ והלבונה של מנחת נדבה.** שניהם מתירים את שייריה לאכילה. הלכך ר' אליעזר פוטר, דבעי הקטרת כל המתיר: **אחד בפנים.** תחילה, ואחר כך השני בחוץ, חייב, שזה גמר ובו הכל תלוי: **שני בזיכי לבונה.** מתירים לחם הפנים: **מי חג.** שנתמלאו לשם ניסוך המים בחג הסוכות. אם ניסך אותן בחוץ חייב, דסבר ניסוך המים בחג דאורייתא הוא, הלכך מיחייב עלה בחוץ. ואין הלכה כר' אליעזר בכולה מתניתין. וניסוך המים בחג לאו דאורייתא הוא אלא הלכה למשה מסיני: **שיירי הדם שהקריבן בחוץ חייב.** בשיירי דמים הפנימים מיירי, וסבר ששיירי הדם מעכבין בהם, הלכך עבודה היא להתחייב עליה בחוץ. אבל בשיירי הדם של מזבח החיצון מודה ר' נחמיה שאינם אלא למצוה ולא

is liable; [however,] if one pierces it outside and offers it outside [by piercing it outside the bird becomes *neveilah* and is unfit to offer inside], he is not liable. If one slaughters a bird inside and offers it up outside [by its slaughter inside he invalidates it as a sacrifice and thus it could not be

הָעוֹף בְּפָנִים וְהֶעֱלָהּ בַחוּץ, חַיֵּב. מִלֵּק בַחוּץ וְהֶעֱלָהּ בַחוּץ, פְּטוּר. הַשּׁוֹחֵט אֶת הָעוֹף בְּפָנִים וְהֶעֱלָהּ בַחוּץ, פְּטוּר. שָׁחַט בַחוּץ וְהֶעֱלָהּ בַחוּץ, חַיֵּב. נִמְצָא, דֶּרֶךְ הַכְּשָׁרוֹ מִבְּפָנִים, פְּטוּרוֹ בַחוּץ. דֶּרֶךְ הַכְּשָׁרוֹ בַחוּץ, פְּטוּרוֹ בְּפָנִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כָּל שֶׁחִבֵּינן עָלָיו בַחוּץ, חַיֵּבִין עַל כִּיּוֹצֵא בּוֹ בְּפָנִים שֶׁהֶעֱלָהּ

offered inside], he is [therefore] not liable. If one slaughters [it] outside and offers [it] up outside, he is liable [for both. For its slaughter, because the verse states: "Any man ... who slaughters an ox ... or who slaughters (Leviticus 17:3). The second slaughter is seemingly superfluous. The Gemara (107a) explains that this comes to include in the prohibition, the slaughtering of a bird outside the Temple Courtyard and anything having liability for its slaughter also has liability regarding its being offered as well (Gemara 119b)]. Thus its prescribed rite inside [i.e., piercing], frees him from liability [if he does it] outside, while its prescribed rite outside [i.e., slaughtering] frees him from liability [if he does it] inside. [And so, too, if one slaughters an animal inside at night (thus invalidating the sacrifice) and offers it up outside, he is not liable. But if he slaughters it at night outside (which does not invalidate it, since slaughtering at night only invalidates inside the Temple Courtyard, see Rashi 111b and Torat HaKodesh Vol. 1, Chapter 15) and then offers it outside, he is liable (for both).] Rabbi Shimon says; Whatever entails liability outside [such as the case where he slaughters outside at night and offers it outside], entails in similar circumstances inside [i.e., if he slaughtered at night inside, he, too, is

רבנו עובדיה מברטנורא

לעכב, הלכך הזורקן בחוץ ודאי פטור. ואין הלכה כר' נחמיה: **ז מלק בחוץ.** נבלה היא, שאין מליקה אלא בפנים, לכך פטור על העלאתו בחוץ. ואם תאמר, והלא כל הנעלים בחוץ נפסלו ביציאתן, וכן השוחט בחוץ פסול הוא, וחיבין על העלאתו. התם רחמנא רבייה. אבל לענין שאר פסולים, מתקבלים בפנים בעינן: **שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב.** אף על העלאתו. דכל שמתחייב על שחיטתו בחוץ אם חזר והעלין הוא או אחר, חייב: **נמצא דרך הכשרו בפנים.** בגמרא קאמר, תני דרך חיובו בפנים פטורו בחוץ, ודרך חיובו בחוץ פטורו בפנים, כגון, שחט העוף בפנים והעלה בחוץ פטור. שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב. מלק בפנים והעלה בחוץ חייב. מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור. נמצא במקום שמתחייב על העלאתו אם נעשית העבודה הראשונה בפנים כגון במליקת פנים פטור על העלאתו אם נעשית המליקה בחוץ. ודרך שמתחייב על העלאתו אם נעשית עבודה הראשונה בחוץ כגון בשחיטה, פטורו בפנים, אם נשחט בפנים והעלה בחוץ: **ר' שמעון אומר** כו'. במלתיה דתנא קמא

liable] when he [subsequently] offers it up outside; except when one slaughters [a bird] inside and offers [it] up outside [even though had he slaughtered it outside and offered it up outside, he would be liable].

(8) As for the [inner] sin-offering whose blood was received in one bowl: If one [first] sprinkled [the

blood] outside and then sprinkled [it] inside, [or] inside and then outside, he is liable [for offering outside the Temple Courtyard, because the Gemara explains that this Mishnah is according to Rabbi Nehemiah (see above Mishnah 6), who holds that the residue of the blood of inner sacrifices is required to be poured out at the base of the altar and therefore] the whole of it [i.e., the blood] was eligible inside. If the blood was received in two bowls and one sprinkled both inside, he is not liable; both outside, he is liable. [However, if he sprinkled] one inside and one outside [here even Rabbi Nehemiah admits that he is not liable. Since he used one bowl, the second bowl is not considered the remainder, rather, it is considered as having been rejected, and is thus not poured at the base of the altar and therefore], he is not liable [for the bowl offered outside]; one outside and one inside, he is liable on account of the one outside, while the one inside [being in a separate bowl is completely valid and] effects atonement. To what

רבנו עובדיה מברטנורא

חסורי מחסרא והכי קתני, וכן השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור, דאינה מתקבלת בפנים, דכתיב (ויקרא יט) ביום זבוחם, ולא בלילה, ונמצא הזבח פסול ולפיכך אינו חייב על העלאתו. אבל אם שחט בלילה בחוץ והעלה בחוץ חייב, מפני שהשחיטה בחוץ בלילה כשרה היא לפיכך חייב שתיים על השחיטה ועל העלאתה. ופליג רבי שמעון בהא ואמר, כל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בו בפנים שהעלהו בחוץ. כלומר, כשם שהשוחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב, כך אם שחט בפנים בלילה והעלה בחוץ חייב על ההעלאתה חוץ מהשוחט עוף בפנים והעלהו בחוץ שהוא פטור אע"פ שאם שחט והעלה בחוץ חייב. ואין הלכה כר' שמעון: ה' נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב. מלתא דפשיטא היא, ומשום סיפא נקט לה, נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ שאינו נותן בחוץ אלא שירי הדם, חייב. ומתניתין כר' נחמיה דסבר שיריים מעכבים. ואינה הלכה: שניהן בחוץ חייב. אחת. ואם היתה לו ידיעה בינתים, חייב שתיים: אחד בפנים. ואחר כך השני בחוץ פטור. ואפילו לר' נחמיה דסבר כוס אחד עושה את חברו דחוי להיות נשפך לאמנה. הלכך אפילו שיריים לא הוי: והפנימי מכפר. להכשיר הזבח. שהדם הנזרק תחלה בחוץ לא עשה המשוייר כיוצא בו: שתיהן בחוץ חייב. על כל אחת ואחת. דבשעת שחיטה כל אחת היתה ראויה בפנים: אחת בפנים. והשניה

בחוץ, חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ: ח' התטאת שקבל דמה בכוס אחד, נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים, בפנים וחזר ונתן בחוץ, חייב, שכלו ראוי לבוא בפנים. קבל דמה בשני כוסות, נתן שניהן בפנים, פטור. שניהן בחוץ, חייב, אחד בפנים ואחד בחוץ, פטור. אחד בחוץ ואחד בפנים, חייב על החיצון, והפנימי מכפר. למה הדבר דומה,

may this be compared? To a man who set aside [an animal for] his sin-offering which got lost, so he set aside another in its place; then the first was found, and both are now available [and either can be used as his sin-offering]. If he slaughtered both of them inside, he is not liable; both of them outside, he is liable. [If he

slaughtered] one inside [which thus effected atonement for him], and one outside [since the second is no longer eligible for a sin-offering sacrifice but rather, is comparable to a sin-offering whose owner died], he is not liable [for the second]; one outside and one inside, he is liable on account of the one outside [since, at the time of offering it was eligible], while the one inside effects atonement. [In the case where he slaughtered both inside.] just as the [sprinkling of the first] blood absolves its own flesh [from liability regarding the prohibition of sacred misappropriation (Leviticus 5:15)], so, too, does it absolve the flesh of its companion [i.e., the second animal, since the second is no longer eligible for a sin-offering sacrifice but rather, is comparable to a sin-offering whose owner died, where the law is that although one may not derive any benefit from it, there is, however, no prohibition of misappropriation].

רבנו עובדיה מברטנורא

אחר כן בחוץ פטור. דהויא לה חטאת שנתכפרו בעליה, ולמיתה אזלה ואינה מתקבלת בפנים: **חייב על החיצונה.** דהא חזיא לפנים דאיזה מוחן שירצה יקריבה: **כשם שדמה פוטר את בשרה.** מן המעילה, [דוריקת דם מוציאה בשר קדשי קדשים מן המעילה דיהבה בה] שעת היתר לכהנים: **כך הוא פוטר את בשר חברתה.** ואע"פ שפטולה [ואשחט שתיהן בפנים קאי]. ואשמועינן הכא דהיכא דמונחות שתיהן וקדם את דם האחת, פטר את חברתה מן המעילה משום [דהויא] חטאת שנתכפרו בעליה, דקיימ"ל החטאות המתות לא נהנין ולא מועלין:

למפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתייה ואחר כך נמצאת הראשונה, והרי שתייהן עומדות, שחט שתייהן בפנים, פטור שחט שתייהן בחוץ, חיב. אחת בפנים ואחת בחוץ, פטור. אחת בחוץ ואחת בפנים, חיב על החיצונה, והפנימית מכפרת. כשם שדמה פוטר את בשרה, כך הוא פוטר את בשר חברתה:

Mishnah Zevahim, chapter 14

משנה זבחים פרק יד

(1) If one slaughtered the purification cow [i.e., the red cow] outside its cavity [on the Mount of Olives opposite the Holy of Holies where the red cows were burned (see Bartenurah, Middot 2:5)], and so, too, if one offered the scapegoat [which was cast off to the desert] outside [the Temple Courtyard], he is not liable, because it says: “[Any man ... who slaughters an ox ... outside the camp.] But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment [... and that man shall be cut off,]” (Leviticus 17:4) [which intimates that for] that which is not eligible to come to the entrance of the Tent of Appointment, one is not liable on its account [if offered outside the Temple Courtyard].

א פרת חטאת ששרפה חוץ מגתה, וכן שעיר המשתלח שהקריבו בחוץ, פטור, שנאמר (ויקרא יז), ואל פתח אהל מועד לא הביאו, כל שאינו ראוי לבוא אל פתח אהל מועד, אין חבינו עליו: ב הרובע, והנרבע, והמקצה, והנעבר, והאתנן, והמחיר, והכלאים, והטרפה, ויוצא דפו, שהקריב בחוץ, פטור, שנאמר (ויקרא יז), לפני משכן ה', כל שאינו ראוי לבוא לפני משכן ה', אין חבינו עליו. בעלי מומין, בין בעלי מומין קבועים בין בעלי מומין עוברים שהקריב בחוץ, פטור. רבי שמעון אומר, בעלי מומין קבועים, פטור. ובעלי מומין עוברים, עוברין בלא

(2) A *rova* and *nirva* [animals, male or female used bestially], and an animal that had been set aside [for an idolatrous sacrifice] or that had been worshipped [as an idol], or that which was a [prostitute's] fee, or exchanged [for a dog], or that which was *kilayim* [a hybrid, the offspring of two heterogeneous animals, e.g., a goat and a sheep], or a *treifah* or an animal calved by Caesarean section: If one offered these outside [the Temple Courtyard], he is not liable, because it says: “[But does not bring it ...] before the Sanctuary of the Lord” (Leviticus 17:4) — that which is not eligible to come before the “Sanctuary of the Lord” [i.e., is not a valid sacrifice], for that one is not liable [if slaughtered outside] on its account. [As for] blemished animals, whether with permanent blemishes or with temporary blemishes: if one offers them outside, he is not liable. Rabbi Shimon says; [If one offers] animals with permanent blemishes [outside], he is not liable; [however, if one offers] animals with temporary blemishes [since, these, when

רבנו עובדיה מברטנורא

א פרת חטאת. פרה אדומה. שנאמר בה חטאת היא: חוץ מגתה. מערכה של עצים מסודרים כמין גת היו עושים לה במקום ששוחטים אותה בהר המשחה כנגד פתחו של היכל. ואם שחטה חוץ למקום ההוא פסולה. אבל אינו חייב עליה משום שוחט קדשים בחוץ, דרחמנא פטריה מדכתיב ואל פתח אהל מועד לא הביאו, ומדקפיד קרא לענשו שלא הביאו, שמע מינה בעומד להביאו שם משתעי

their blemishes would have healed in the future, would have become valid for sacrifices]; he [therefore] violates a negative injunction [by slaughtering them outside]. [Regarding] turtledoves before their time [turtledoves may be offered only when fully mature] and young pigeons after their time

תַּעֲשֶׂה. תּוֹרִים שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּן וּבְנֵי יוֹנָה שְׁעֵבֶר זְמַנָּן שֶׁהִקְרִיבָן בְּחוּץ, פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, בְּנֵי יוֹנָה שְׁעֵבֶר זְמַנָּן, פְּטוּר. וְתוֹרִים שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּן, בְּלֵא תַעֲשֶׂה. אוֹתוֹ וְאֵת בְּנֵי וּמְחַסְרֵי זְמָן, פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, הֲרִי זֶה בְּלֵא תַעֲשֶׂה, שֶׁהִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא רָאִי לְבוֹא לְאַחַר זְמָן, הֲרִי

[pigeons may be offered only before their maturity]: If one offered them outside [the Temple Courtyard], he is not liable. Rabbi Shimon says; [If one offers] young pigeons after their time, he is not liable; [however, if he offers] turtledoves before their time [since, these in the future, when they would come of age become valid for sacrifices, therefore], he violates a negative injunction [as will be explained later]. [One who offers outside] an animal together with its offspring [on the same day, thus transgressing “You must not slaughter the mother animal and its offspring in one day” (Leviticus 22:28)], and [one who offers outside the Temple Courtyard an animal] before its time [i.e., before the eighth day, thus transgressing “It must remain with its mother for seven days,” (Exodus 22:29) since these are not viable sacrifices he] is not liable. Rabbi Shimon says; He transgresses a negative injunction, for Rabbi Shimon maintained; Whatever is eligible [as a sacrifice] later [even though it is not eligible presently, if slaughtered outside the Temple Courtyard] involves a negative injunction [of “Do not do as all the things that we do here this day; every man doing

רבנו עובדיה מברטנורא

קרא: **כל שאינו ראוי לבוא וכו'.** שאינו עתיד להקריב: **ב בלא תעשה.** הואיל וראויין לבוא לאחר זמן אין בהם כרת אלא לאו גרידא דלא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום (דברים יב): **תורים שלא הגיע זמנן.** וכדתנן בחולין (דף כב:) משיזיהבו כשרין ומקמי הכי פסולין דתורין גדולים ולא קטנים בעינן: **ובני יונה שעבר זמנן.** דבני יונה קטנים ולא גדולים, ופסולים מתחילת הציהוב ואילך: **בלא תעשה.** הואיל וראויין לאחר זמן יש בהן לא תעשה לשוחטן בחוץ: **אותו ואת בנו.** ששחט אחד מהן ובא להקריב השני בו ביום ואסור משום אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד (ויקרא כב): **ומחוסר זמן.** בין שהוא מחוסר זמן בגופו שלא היה שבעת ימים תחת אמו, בין שהבעלים מחוסרים זמן כדמפרש לקמן. וצריכא לאשמועינן פלוגתא דרבי שמעון ורבנן בכולהו, דאי אשמועינן בבעלי מומין, בהא קאמרי רבנן משום דמאיסי, אבל תורים ובני יונה דלא מאיסי אימא מודו ליה לר' שמעון. ואי אשמועינן תורים ובני יונה, משום דלא חזו ואידחו, אבל בעלי מומין דחזו ואידחו אימא מודה להו ר' שמעון לרבנן. ואי תנא הני תרתוי, משום דפסולא דגופא, אבל אותו ואת בנו דפסולא מעלמא

whatever is proper in his eyes.” Moshe *Rabbeinu* taught that when you come to Israel, your freewill offerings may be offered on *bamot* (i.e., altars outside the Sanctuary), but obligatory offerings are prohibited and therefore, are temporarily withheld from being offered until the *Mishkan* was built in

Shiloh. Thus, according to Rabbi Shimon, obligatory offerings are considered offerings not yet of age, i.e., they are before their time, since the *Mishkan* was not yet built. And it is regarding these offerings that Moshe *Rabbeinu* states: “Do not do” (Gemara, Zevahim 114.)] but does not involve *karet*. But the Sages maintain; whatever [is presently not a valid sacrifice and] does not involve *karet*,

does not involve a negative injunction [the *halachah* follows this view].

(3) [The exemption from the prohibition of slaughtering outside the Temple Courtyard of] “Before its time” [mentioned in the previous Mishnah] applies both to itself [the sacrifice itself was not yet of age] and to its owner [the person was not yet eligible to offer a sacrifice]. What is considered “Before its time” as applied to its owner? If a *zav* (Leviticus 15:13-14) or a *zavah* (ibid. 15:28-30) [before the eighth day], a woman after childbirth [but before the fortieth day for a male and the eightieth day for a female (ibid. 12:3-6)], or a leper [before the eighth day (ibid. 14:10)], offered their sin-offering or [in the case of lepers] their guilt-offering outside [the Temple Courtyard], they are not liable; [but if they (the *zav*, *zavah*, the woman and the leper) offered] their burnt-offerings or [in the case of Nazirites] their peace-offerings [before their time] outside, they are liable [since these can be offered at any time as freewill offerings]. If one offers the flesh of a sin-offering, or the flesh of a guilt-offering, or the flesh of sacred

רבנו עובדיה מברטנורא

קאתי להו אימא מודו ליה רבנן לר' שמעון. צריכא. ואין הלכה כר' שמעון: **ג הזב והזבה שהקריבו בחוץ.** בתוך ימי ספרן: **והיולדת.** שהקריבה בתוך מלאת: **פטורים.** שאין מתקבלין לא לחובה ולא לנדבה: **ואשם.** בגמרא פריך, זב וזבה ויולדת בני אשם נינהו. ומשני, תני מצורע בהדייהו, שהמצורע מביא אשם: **עולותיהן ושלמיהן.** בגמרא פריך. הני בני שלמים נינהו. ומשני, תני נזיר בהדייהו, שהנזיר מביא שלמים: **בחוץ חייבין.** שהן מתקבלות בפנים נדבה לשמן לאחר שהקריבו חטאתם והמצורע את אשמו: **מבשר חטאת מבשר אשם כו.** דכל הני נאכלים לכהנים ואינן קרבים לגבי מזבח, ורחמנא אמר (שם יז) אשר יעלה עולה או זבת, מזה עולה שהיא קרבה על גבי מזבח,

sacrifices of the highest degree, or flesh of sacrifices of the lesser degree, or the remainder of the omer [after its three fingers-full was removed], or the two loaves [on Shavuot], or the showbread, or the remainder of meal-offerings; or if he pours [the oil onto the meal-offering], or mingles [it with flour], or breaks up [the meal-offering cakes], or salts [the meal-offering], or waves it, or presents

מבשר קדשי קדשים, מבשר קדשים קלים, ומותר העמר, ושתי הקחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, היוצק, הבולל, הפותת, המולח, המניף, המגיש, המסדר את השלחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ, פטור. אין חיבין עליו לא משום זרות, ולא משום טמאה, ולא משום מחסר בגדים, ולא משום רחוץ ידיים ורגלים: ד עד שלא הוקם המשכן, היו הבמות מתרות, ועבודה

[it opposite the southwest corner of the altar], or sets the Table [with the showbread], or trims the lamps, or takes off the three fingers-full, or receives the blood — [if he does any of these] outside [the Temple Courtyard], he is not liable [since the verse states: “Any man ... who **brings up a burnt-offering** or (any other) sacrifice, but does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment to sacrifice it to the Lord, then that man will be cut off from his peoples.” (Leviticus 17:8-9) We deduce from here that only when performing outside the Temple Courtyard such acts which are similar to the actual bringing up of a sacrifice upon the altar i.e., the last and finishing rite of the service, is there liability]. Nor is one liable by performing any of these acts on account of *zarut* [the prohibition of a *zar* i.e., a stranger, one who is not a priest, only a stranger who completes the service would be liable], nor [is there liability for a priest who performed the aforementioned rites within the Temple on account of] impurity, or lack of [priestly] vestments, or the non-washing of hands and feet [although those rites performed are not valid].

(4) Before the *Mishkan* was set up, *bamot* [i.e., altars outside the Sanctuary] were permitted and the services were performed by the firstborn; after the *Mishkan*

רבנו עובדיה מברטנורא

אף כל שהוא קרב על גבי מזבח: מבשר קדשי קדשים. כבשי עצרת שהם שלמי צבור ויש להם תורת קדשי קדשים: היוצק. השמן על המנחה: הבולל. הפותת. הבולל המנחה בשמן. ופותרתה פתים: המניף. המגיש. שמניף את המנחה שטעונה תנופה. ומגישה בחוץ. המנחה שהיא טעונה הגשה בפנים בקרן דרומית מערבית כדכתיב (ויקרא ג) והגישה אל המזבח: המסדר. לחם הפנים על השלחן: פטור. דאמר קרא אשר יעלה עולה או זבח, מה העלאה שהיא גמר עבודה, אף כל שהוא גמר עבודה, יצאו אלו שאין אחד מהן גמר עבודה: אין חיבין עליו משום זרות. אם עשה זר אחת מכל העבודות הללו, כגון שבלל או פתת וכו'. וכן טמא, או מחוסר בגדים, או מי שאינו רחוץ ידיים

was set up, *bamot* were forbidden and the services were performed by priests. Sacred sacrifices of the highest degree were [then] eaten inside the curtains [of the *Mishkan* Courtyard], and lesser sacrifices [were eaten] anywhere in the camp of the Israelites.

(5) When they [crossed the Jordan with Yehoshua and] came to Gilgal, *bamot* were [again] permitted [for sacrifices

of the individual while communal sacrifices were offered only in the *Mishkan* at Gilgal]. Sacred sacrifices of the highest degree were eaten inside the curtains [of the *Mishkan*], and lesser sacrifices [were eaten] anywhere [this *Mishkan* lasted during the fourteen years of the capture and division of the Land of Israel].

(6) When [afterwards] they came to [and built the *Mishkan* of] Shiloh, *bamot* were [again] forbidden. There [the *Mishkan*] had no roof, but [consisted of] a stone edifice [i.e., four walls of stone] covered [on top] with curtains, and that was the “resting place” [referred to in Scripture, the verses read: “Do not do as all the things that we do here this day; every man (doing) whatever is proper in his eyes. For you have not yet come to the **resting place** and inheritance And you will cross the Jordan, and settle in the Land And it will be, that the place which the Lord your God will choose in which to establish His Name — there will you bring all that I command you: Your burnt-offerings, and your sacrifices” (Deuteronomy 12:9-11) i.e., the verses prohibit *bamot* once “the resting place” had been reached and “the resting place” refers to Shiloh]. Sacred sacrifices of

רבנו עובדיה מברטנורא

ורגלים, אינו חייב מיתה אע”פ שנפסל אותו דבר שעבד בו: **ד והעבודה בבכורות**. דכתיב (שמות כד) וישלח את נערי בני ישראל, אלו הבכורות שהעבודה בהם: **משהוקם המשכן נאסרו הבמות**. דכתיב (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא הביאו, מכלל דבאהל מועד תלי איסורא. ודוקא לישראל נאסרו הבמות. אבל נכרים מותרים להקריב לשמים בכל מקום ואפילו בזמן הזה. ואסור לישראל להיות שלוחם להקריב, ולא לסייעם. אבל להורות להם סדר הקרבה שרי: **ה באו לגלגל**. ולא היה שם בית אלא יריעות המשכן של מדבר: **הותרו הבמות**. דרחמנא אמר אשר ישחט במחנה וכו’ ואל פתח אהל מועד לא הביאו, פרט לגלגל שלא היה שם מחנה, שכבר בטלו המחנות והתחילו להיות נפוצים בכל הארץ. ומהאי טעמא נמי קדשים קלים נאכלין בכל מקום, שהרי לא היה שם מחנה כמו שהיה במדבר: **ו באו לשילה נאסרו הבמות**. דכתיב (דברים יב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה, מכלל דכשיבואו אל המנוחה, הבמות אסורות. ומנוחה זו שילה שהיתה שם מנוחה שלא היו נוסעים

בבכורות. משהוקם המשכן, נאסרו הבמות, ועבודה בכהנים. קדשי קדשים, נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשים קלים, בכל מחנה ישראל: ה באו לגלגל והתרו הבמות. קדשי קדשים, נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשים קלים, בכל מקום: ו באו לשילה נאסרו הבמות. לא היה שם תקרה, אלא בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה. קדשי קדשים נאכלים לפנים מן

the highest degree were eaten inside the curtains, and lesser sacrifices and second tithes [regarding which Scripture states; "But you must only eat them before the Lord your God, in the place which the Lord your God will choose" (ibid. 12:19), were eaten]

הַקִּלְעִים. קִדְשֵׁי קָלִים וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, בְּכָל הָרוּאָה: זְבָאוֹ לְנוֹב וּלְגִבְעוֹן הַתְּרוֹ הַבְּמוֹת. קִדְשֵׁי קִדְשֵׁי נְאֻכְלִים לְפָנִים מִן הַקִּלְעִים. קִדְשֵׁי קָלִים, בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל: חַ בָּאוֹ לְיִרוּשָׁלַיִם נֶאֱסְרוּ הַבְּמוֹת, וְלֹא הָיָה לָהֶם עוֹד הַתֵּר, וְהָיָה הַיְתָה נַחֲלָה. קִדְשֵׁי קִדְשֵׁי,

from wherever [Shiloh] could be seen.

(7) When [Shiloh was destroyed by the *Plishtim* during the days of Eli (see I Samuel Chapter 4)] they came to Nov [and set up the *Mishkan* there] and [after it was destroyed in the times of King Shaul (see ibid. Chapters 21-22) they came] to Givon [and set up the *Mishkan* there], *bamot* were [once again] permitted. Sacred sacrifices of the highest degree were eaten inside the curtains, and lesser sacrifices [and the second tithes were eaten] in all the cities of Israel.

(8) When they came to Yerushalayim, *bamot* were forbidden and were never again permitted [even after the Temple was destroyed], and that was the "inheritance" [referred to in Scripture, where the verse reads; "For you have not yet come to the resting place and inheritance" (Deuteronomy 12:9) the verse prohibits *bamot* once the "inheritance" had been reached and "inheritance" refers to Yerushalayim]. Sacred sacrifices of the highest degree were eaten inside the

רבנו עובדיה מברטנורא

ממקום למקום כמו במדבר: בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן. דכתיב (שמואל א א) ותביאהו בית ה' שילה, אלמא בית היה, וכתיב (תהלים עה) ויטוש משכן שילה, אלמא של יריעות היה, מלמד שלא היה שם תקרה אלא בית של אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה: ומעשר שני בכל הרואה. ולעיל לא תני מעשר שני, לפי שכל ארבע עשרה שנה שהיו בגלגל לא נתחייבו במעשרות עד שכבשו וחלקו. ובכל הרואה היינו בכל מקום שרואין משם שילה, דאמר קרא (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה, בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה, אבל אתה אוכל בכל מקום אשר אתה רואה: זבאו לנוב ולגבעון. כשחרבה שילה לסוף שלש מאות ושבעים חסר אחת שהיה המשכן שם, ונלקח הארון בימי עלי. באו לנוב, וחרבה נוב בימי שאול ובאו לגבעון. וכל ימי נוב וגבעון היו חמישים ושבע שנה, וכל זמן זה היו הבמות מותרות, דרחמנא אמר באיסור הבמות כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה זו שילה, נחלה זו ירושלים, ולמה חלקן הכתוב אלא כדי ליתן היתר לבמות בין זו לזו: קדשים קלים בכל ערי ישראל. והוא הדין למעשר שני. שהרי הקישן הכתוב דכתיב (שם) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגןך וגו' וכל נדריך אשר תדור, בזמן שקדשים קלים טעונים הבאת מקום, אף מעשר שני טעון הבאת מקום. בזמן שקדשים קלים בכל

curtains [i.e., within the Temple Courtyard], while lesser sacrifices and second tithes inside the walls [of Yerushalayim].

(9) All sacrifices consecrated while *bamot* were forbidden and offered outside while *bamot* were forbidden, involve a positive and negative transgression. [The positive: "And it

will be, that the place which the Lord your God will choose in which to establish His Name — there will you bring all that I command you. (Deuteronomy 12:11) The negative: "Guard yourself, lest you offer your burnt-offerings in any place that you will see." (ibid. 12:13)], and one is liable *karet* on their account [Scripture states: "But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment to sacrifice it to the Lord, then that man will be cut off from his peoples. (Leviticus 17:9)] If one consecrated them while *bamot* were permitted, but offered them outside when *bamot* were forbidden, they involve a positive and a negative injunction, but one is not liable to *karet* on their account [Scripture states: "In order that the Children of Israel will bring their offerings which they sacrifice on the open field, **and bring them to the Lord**, to the entrance of the Tent of Appointment ... **And they must not offer** their sacrifices any more, to the demons after which they stray. **This will be** an eternal statute for them, for all their generations" (ibid.17:5-7). The Gemara (106b) explains that these verses are referring to a case where one consecrated a sacrifice while *bamot* were permitted, but offered it when they were forbidden, thus the positive injunction begins with: "**and bring them to the Lord**" and the negative injunction with: "**And they must not offer**" and he is not liable to *karet* since the verse says: "**this will be**" i.e., liability is only for that which is stated here, meaning the

רבנו עובדיה מברטנורא

ערי ישראל, אף מעשר שני בכל ערי ישראל: **זו והיא היתה נחלה**. האמורה בתורה כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, דמשמע משתבואו אל הנחלה יאסרו הבמות: **ט הרי אלו בעשה**. דשמה תביאו את עולותיכם, דמשמע אבל לא בבמה, ולא הבא מכלל עשה עשה. אי נמי עשה והביאום לה, ולא תעשה דהשמר לך פן תעלה עולותיך, וכל מקום שנאמר השמר פן ואל, אינו אלא לא תעשה: **ואין חייבין עליהם כרת**. כיון שהקדישן בשעת היתר הבמות, שאין המקריב בחוץ חייב כרת אלא על קרבן שאם הקריבו בחוץ בשעת הקדשו היה חייב, דומיא דמדבר, דבכרת דשחטי חוץ

נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה: **ט כל הקדשים שהקדישן בשעת אסור במות והקריבן בשעת אסור בחוץ, הרי אלו בעשה ולא תעשה, וחייבין עליהן כרת**. הקדישן בשעת היתר במות, והקריבן בשעת אסור במות, הרי אלו בעשה ולא תעשה, ואין חייבין עליהן כרת. הקדישן בשעת אסור

positive and negative injunctions, but not *karet*.] If one consecrated them when *bamot* were forbidden, and offered them when *bamot* were permitted, they involve [liability for] a positive injunction [since at the time of consecration there was the injunction of “And bring them to the Lord, to the entrance of the Tent of Appointment,”

(ibid. verse 5) and he waited until such time that he could not do so], but they do not involve a negative injunction [and most certainly not *karet* since the offering was in fact sacrificed when *bamot* were permitted].

(10) The following sacrifices were [only] offered in the *Mishkan* [at Gilgal, Nov and Givon although *bamot* were permitted]: sacrifices consecrated for the *Mishkan* [such as] communal sacrifices were offered in the *Mishkan*, while individual sacrifices were offered at a *bamah*. If individual sacrifices were consecrated for the *Mishkan* [i.e., he stated at its consecration his intention of offering it at the *Mishkan*], they must be offered in the *Mishkan*; yet if one offered them at a *bamah*, he is not liable. In which ways did the minor *bamah* [of the individual] and the great *bamah* [i.e., the altar at the *Mishkan*] differ? [Regarding] the leaning [of hands upon the sacrifice], slaughtering in the north, sprinkling [the blood] around [the altar on its two corners, so that it touches all four sides], waving and presenting [meal-offerings. All the aforementioned were performed at the great *bamah*, but were not performed at the individual minor

רבנו עובדיה מברטנורא

כתיב (ויקרא יז) חוקת עולם תהיה זאת להם, זאת להם ואין אחרת להם: הקדישן בשעת איסור הבמות. מההיא שעתא קרינן בהו והביאום לה/ וכיון שהמתין עד שלא יבול לקיימו, נתבטל העשה על ידו, אבל לאו וכתר ליבא, דאזוהרה ועונש בשעת הקרבה כתיבי, והרי הותרו הבמות: * ואלו קדשים קרבים במשכן. כגון בזמן הגלגל ונוב וגבעון שהיה שם משכן והיו הבמות מותרות, אלו קדשים צריכין להקריבן במשכן ולא בבמה: קדשים. שסתמן הוקדשו למשכן, ומאי ניהו קרבנות צבור: קרבנות יחיד. סתמן לבמה: קרבנות יחיד שהוקדשו למשכן. שפירש בשעת הקדשן על מנת להקריבן במשכן: ואם הקריבן בבמה פטור. מאזוהרה ומעונש. שהרי הותרו הבמות. ומיזו אסור לשנות, דכתיב (דברים כג) מוצא שפתיך תשמור ועשית: במות צבור. גלגל ונוב וגבעון: סמיכה. דכתיב לפני ה' וסמן, שאין סמיכה בבמה: שחיטת צפון. דכתיב (ויקרא א) צפונה לפני ה', ואין צפון בבמה: ומתן סביב. שתי מתנות שהן ארבע דכתיב בהו (שמות כט) את הדם על המזבח סביב ולא

bamah. Regarding the leaning of hands, the verse states: “before the Lord ... he should lean his hand” (Leviticus 1:3-4); regarding slaughtering in the north, the verse states: “And he should slaughter it on the northern side of the altar, **before the Lord**” (ibid. verse 11); regarding sprinkling, the verse states: “and splash the blood upon **the altar**, around” (ibid. verse 5); regarding waving, the verse states: “A wave-offering **before the Lord**” (ibid. 7:30); regarding presenting, the verse states: “who should then bring it close **to the altar**” (ibid. 2:8) thus all these verses exclude a *bamah*]. Rabbi Yehudah says; [Since the verse which refers to *bamot* says: “Their **offerings which they sacrifice**” (ibid. 17:5, see previous Mishnah) this proves that] there were no meal-offerings at a *bamah* [even at the *bamah gedolah* of the *Mishkan*]. And [they also differ regarding the requirements of] priesthood [the verse states: “And the **priest** will then splash the blood **upon the altar** of the Lord at the entrance of the Tent of Appointment (ibid. 17:6). We deduce from here that priesthood is only necessary when officiating “upon the altar”], priestly vestments [the verse states: And they will be upon Aharon and his sons ... to **serve in the Holy** (Exodus 28:43)], service vessels [the verse states; “They shall take all the utensils with which they **serve in the holy** (Numbers 4:12)], a sweet odor [which only comes from raw and not previously cooked flesh, the verse states: “On the **altar** ... a pleasing fragrance to the Lord”], the [red] line of demarcation [separating the upper and lower altar] for [the purpose of the sprinkling of] the blood, [the verse states regarding the altar: “the netting (extending down) until the **mid-point of the Altar**,” (Exodus 27:6)] and the washing of hands and feet [the verse states: “When they come to the **Tent of Appointment**, they shall lave” (ibid. 30:20)]. However, [regarding the law of *pigul*, i.e., during the sacrificial

רבנו עובדיה מברטנורא

בבמה: **תנופה**. דכתיב תנופה לפני ה', ואין תנופה בבמה: **והגשה**. דכתיב (ויקרא ב) והגישה אל המזבח, ואין הגשה בבמה: **אין מנחה בבמה**. דזבחים אמר קרא בבמה, ולא מנחות: **כיהוץ**. דכתיב (שם יד) וזרק הכהן את הדם על המזבח, מזבח צריך כהן, ואין במה צריכה כהן: **ובגדי שרת**. דכיון דאין צריך כהן אין כאן מקום לבגדי שרת, דבבגדי שרת כתיב (שם ו) ילבשם הכהן: **וכלי שרת**. דבכלי שרת כתיב (שמות כח) לשרת בקודש, ולא בבמה: **וריה ניהוץ**. אברים שצלאן והעלן, אין בהן משום ריח ניהוץ. ודוקא במזבח דכתיב ריח ניהוץ לה'. אבל בבמה אפילו צלאן והעלן אין בכך

proceedings, he had the intent to eat or offer up its flesh after its proper] time, [the law of] *notar* [i.e., the burning of flesh which remained after its permitted time] and [the prohibition against performing sacrificial procedures during a] defilement, they were alike.

רבנו עובדיה מברטנורא

כלום: ומחיצת דמים. חוט הסקרא להבדיל בין דמים התחתונים לדמים העליונים, ואין חוט הסקרא בבמה דכתיב (שם כו) והיתה הרשת עד חצי המזבת, ולא בבמה: רחוק ידים ורגלים. דכתיב (שם ל) בבואם אל אהל מועד ירחצו מים, ולא בבמה: הזמן. אם חשב על הקרבן לאכלו חוץ לזמנו: והטמא. אע"פ שזר כשר להקריב בבמה, אין טמא מקריב בבמה: